

ST-potpis
na Magna
Chartu
STR. 4

In memoriam
akademiku
D. Grdeniću
STR. 5

Dijaspora
je snažan
potencijal
STR. 23

god X.
broj 107.
24. rujna 2018.
www.unist.hr
www.unizg.hr

universitas

hrvatske sveučilišne novine

'INVENTURA' REKTORA
ŠIMUNA ANĐELINOVIĆA

Izgradili
smo temelje
sveučilišta
novog doba

STR. 2-3

DAMIR HUJINSKI

Davorin
Rudolf:
Akademija
i politika

STR. 8-10

'Poljičanka'
dotjerana za
Rektorat i
Filozofski!

STR. 7

BOŽIDAR VUKIČEVIĆ/HANZA MEDIA

INVENTURA: Prof. ŠIMUN ANĐELINOVIĆ NA KRAJU MANDATA REKTORA SVEUČILIŠTA U SPLITU

Izgradili smo temelje sveučilišta novog doba

Splitsko sveučilište smo usmjerili prema uspjehu, poštivanjem europskih i svjetskih standarda i podizanjem kvalitete svih aktivnosti, od znanosti i nastave do studentskog života. Stoga, razdoblje od 2014. do 2018. bilo je priprema za iskorak do modernog sveučilišta, put u kojem će se trasirati sveučilište novog doba. Ponosni smo što smo uspjeli od županijskog postati europski i svjetski prepoznato sveučilište, najbolje rangirano u Hrvatskoj i cijeloj regiji, kaže dosadašnji rektor Sveučilišta u Splitu

RAZGOVARAO: **IVICA PROFACA**

Krajem ožujka Senat Sveučilišta u Splitu za novog je rektora izabrao prof. **Dragana Ljutića**, koji će za nekoliko dana i formalno preuzeti dužnost od svoga prethodnika, prof. **Šimuna Anđelinovića**. Protekle četiri godine tom su sveučilištu donijele velike izazove i iskorake, sve do uzleta na svjetskim rang-listama, pa smo na samom kraju njegova mandata s rektorom Anđelinovićem napravili svojevrsnu inventuru toga razdoblja. Nije to samo pogled unatrag, nego i u budućnost Sveučilišta u Splitu.

Kako vidite protekle četiri godine, smatrate li ih uspješnim razdobljem za vas osobno i za Sveučilište?

-Smatram da su to bile četiri uspješne godine u razvoju Sveučilišta u Splitu u svim aspektima i na svim poljima. Nekima je izgledalo nemoguće da ćemo za vrijeme krize napraviti pomak u osiguranju prostornih uvjeta, no na kraju se pokazalo da smo upravo tu uspjeli napraviti možda najveći dio posla. Prvo, riješili smo gordijski čvor oko zgrade Tri fakulteta, gdje je 36.000 kvadrata stavljeno u funkciju akademskog života, uz uspješno rješavanje spora s izvođačem koji je dočekao moju upravu. Time smo u Kampus uselili sastavnice koje dotad tamo nisu bile, mislim na Kemijsko-tehnološki, Pomorski i Prirodoslovno-matematički fakultet, ali su i otvorena vrata natjecanju za financiranje nabavke znanstvene opreme. U ovom mandatu smo dobili i drugi kapitalni objekt, bivšu zgradu Brodmerkura gdje smo smjestili Filozofski fakultet i Rektorat. Dakle, baš u segmentu za koji sam mislio da je najteže ostvariv napravili smo golemi pomak i stvorili perspektivu jednog novog sveučilišta koje bi se proširilo i izvan ovog kampusa u kampus Klis. Osvrćući se na protekle četiri godine, smatram da su ovi prostorni preduvjeti bili ključni da bi zaživjele neke nove aktivnosti i ideje.

Takoder, mnogo je napravljeno i na konsolidaciji Sveučilišta u smislu da smo mi jedino sveučilište koje nije srljalo s novim studijskim programima, nego smo se sukladno akreditacijskim uvjetima, trudili na postojećim studijskim programima otkloniti nedostatke, a

to se prvenstveno odnosilo upravo na bolje i nove prostorne uvjete i rješavanje postojećih kadrovskih problema. Ponosni smo da smo u ovom mandatu zaposlili više od 200 ljudi i time ublažili činjenicu da smo kao drugo sveučilište po veličini bili kadrovski najlošije ekipirani. Premda smo broj zaposlenih podigli s 1532 na 1762, što je golemi uspjeh, nismo uspjeli sve sastavnice opskrbiti dovoljnim brojem kvalitetnih ljudi.

Kriteriji zapošljavanja

Često ste spominjali tu diskrepanciju između veličine sveučilišta, po broju studenata, i broja zaposlenih, omjer je puno nepovoljniji nego kod nekih drugih, po veličini sličnih sveučilišta.

- Do 2014. nismo ni znali koliko zaostajemo, tek tada smo od Ministarstva dobili prave brojke. No, ni kasnije se taj broj nije nikako ispravljao jer se stalno uzimala u obzir povijesna metoda, a ne objektivni kriteriji. U protekle četiri godine na Rektorskom zboru smo napravili plan zapošljavanja kod kojeg smo uzeli u obzir i povijesnu metodu, i veličinu, ali i neke druge kriterije, pa razvoj novih sveučilišta, tako da i oni dobiju poticaj, i da bismo transparentnije znali tko i po kakvim kriterijima može dobiti ljude. Došlo je vrijeme da svi skupa odrađujemo, i Ministarstvo i sveučilišta, i da ozbiljno sjednemo i dogovorimo budućnost studijskih programa, ne da ima svatko sve, nego da se na razini Hrvatske napravi perspektiva svakog sveučilišta, svake regije, u kojem pravcu će sveučilišta pratiti svoju regiju i gospodarstvo.

Što biste naveli kao svoja i sveučilišna najvažnija postignuća u protekle četiri godine?

- Mi smo bili zatvoreno sveučilište, odvojeno od svoje zajednice, bez komunikacije sa svojom okolinom. Zbog toga otvaranje Sveučilišta prema lokalnoj zajednici i gospodarstvu smatram svojim najvećim postignućem. Jedino smo sveučilište koje je napravilo koncept nastavnih baza koje su zaživjele na gotovo svim sastavnicama i danas imamo više od 300 ugovora potpisanih s gospodarskim subjektima u našoj regiji. To omogućava slojevitom suradnju s gospodarstvom u kojem nalazimo kvalitet-

ne mentore za naše studente, za učenje i za praktični rad, a s druge strane gospodarstvo nalazi kvalitetnog partnera u sveučilištu za poboljšanje svojih tehnoloških procesa inovativnim rješenjima. Treba nastaviti s takvim radom i mislim da tu postoji golemi potencijal. Naišli smo na jako dobar odaziv gospodarstva, iskustva koja nam dolaze od studenata i od gospodarstva govore o velikom iskoraku, pokretanju inovativnosti. Upravo projekti koje smo ugovorili s europskim fondovima, Centri kompetencija (CEKOM) omogućavaju takvu suradnju. Gospodarstvo traži od nas usluge, a s druge strane projekti znanstvene infrastrukture traže partnere u gospodarstvu. Dakle, otvorili smo komunikaciju, služimo gospodarstvu i svojoj lokalnoj zajednici. Napravili smo iskorak i izradom Strategije urbane aglomeracije Split, kojom je de facto pokrivena cijela Županija, sa Splitom kao pokretačem razvoja, ali i uklapanjem drugih gradova i općina. Za to smo dobili i nagradu Splitsko-dalmatinske županije. Tim projektom je omogućeno povlačenje više od 60 milijuna eura iz fondova. U izradi Strategije je sudjelovalo pedesetak naših znanstvenika koji su bez naknade uložili svoj rad i znanje, i mislim da je to najveći

iskorak kojeg smo napravili, uskladili smo rad i interese sveučilišta s našom lokalnom zajednicom.

Strategija kao alat

Ne smijemo zaboraviti ni uspostavu strateškog upravljanja. Već na prvoj sjednici Senata 2014. pokrenuli smo izradu Strategije sveučilišta do 2020. godine, definirali sve probleme, a potom Akcijskim planom krenuli u ispunjavanje strateških ciljeva. U prošloj godini imali smo 560 postavljenih pojedinačnih ciljeva, a ispunili smo ih više od 90 posto. Jedan ova veliki i kompleksni sustav je nemoguće voditi bez takvog alata koji bi se mogao primijeniti na sve druge segmente društvenog rada i tvrtki. Važno je da smo kao uprava otvorili prostor za pokretanje većeg broja studentskih projekata. Naše sveučilište izdvaja najveća sredstva od svih sveučilišta, oko tri milijuna kuna, za studentske projekte koji su potaknuli kreativnost studenata u svim područjima, od sporta, preko kulture i umjetnosti do znanosti. Taj proces je nezaustavljiv, i sigurno će u budućnosti donositi rezultate, jer smo našim studentima uspostavili partnerski odnos.

Splitsko sveučilište zabilježilo je ogroman napredak na više svjetskih rang-lista, koliko vam to znači i što općenito

mislite o rang-listama kao načinu mjerenja utjecaja snage sveučilišta?

- Mislim da su rang-liste prešle onaj prag kad trebamo misliti jesu li potrebne. One su tu, i bit će tu. Smatram da je potrebna svaka stvar koja pridonosi jačanju ugleda sveučilišta i njegove vidljivosti. Mi, naravno, ne možemo biti visoko na nekim rang-listama, recimo na Šangajskoj listi, jer nemamo dugu povijest, nemamo nobelovce i slično, ali jako dobro kotiramo na listama koje gledaju sadašnjost, koje uzimaju u obzir relativnu veličinu. Dovoljno je spomenuti Times Higher Education koji nas je proglasio osmim najboljim sveučilištem nove Europe. Naravno, kad zavrijedite takav rejting i mediji objave da ste najbolje sveučilište, odmah se pojave i kritike i primjedbe.

Kad je u pitanju Times Higher Education, tri su ključna elementa našeg uspjeha. Prvo, ranije nismo imali koncept nastavnih baza na cijelom sveučilištu, nego samo na pojedinim sastavnicama, a oni jako gledaju odnos s gospodarstvom. Drugo, u našem mandatu je broj projekata koje smo imali s gospodarstvom značajno narastao jer smo baš to potencirali: ljude smo spajali s nastavnim bazama, oni bi od njih tražili projekte, naše bi Sveučilište

to isporučilo i tako je ojačala ta suradnja s gospodarstvom. Treća stvar je najvažnija, a to je – ugled sveučilišta. Ugled sveučilišta oni mjere tako da ispitaju znanstvenike koji s vama suraduju, koliko su zadovoljni s tom suradnjom. THE prepoznaje što je važno, a važno je da sveučilište mora raditi sa svojom okolinom i gospodarstvom, da mora pomicati granice suradnje, da se moraju pomicati granice u onome što sveučilište jest, a to je njegov ugled. Razvijali smo svoj međunarodni ugled kroz internacionalizaciju i strateška partnerstva s vodećim svjetskim sveučilištima. Te točke mi prije nismo imali u ovoj formi, u ovom obujmu, i one su ključno porasle, dok naša druga sveučilišta nisu na tome dovoljno radila. Mislim da je to prepoznavanje vremena. Ugled sveučilišta ovisi o ljudima, ljudi su riječ, a riječ se mora poštovati.

Prepoznati u svijetu

U tom kontekstu, gdje vi danas vidite Splitsko sveučilište, i u hrvatskim i u međunarodnim okvirima?

- Splitsko sveučilište smo usmjerili prema uspjehu. Osnovno je poštovati europske i svjetske standarde i podizati kvalitetu svih aktivnosti kojima se bavite, od znanosti i nastave do studentskog života. Stoga, razdoblje od 2014. do 2018. je bilo priprema za iskorak do modernog sveučilišta, put u kojem će se trasirati sveučilište novog doba. Od županijskog, postali smo europski i svjetski prepoznato sveučilište, najbolje rangirano u Hrvatskoj i cijeloj regiji, bolje i od sveučilišta u Mađarskoj, Rumunjskoj, Poljskoj...
Ima li nešto što vam je ostalo kao neostvarena i želja i plan?

- Iz plana koji smo napravili malo toga nije konzumirano, dapače, plan je čak i prebačen. No, volio bih da smo projekt Vojnih studija započeli ranije, i volio bih da smo pokrenuli veći broj studijskih programa na engleskom jeziku, jer smo za to imali snage, a to je upravo ključni pokretač razvoja sveučilišta. Nadam se da ćemo i s Vojnim studijima također napraviti studij na engleskom. Ostala mi je i neostvarena želja da Oliveru Dragojeviću dodijelimo

Budućnost je u održivosti

Budućnost sveučilišta je u održivosti. Morate se pobrinuti da imate dovoljno prihoda da ne ovisite o dnevno-političkim utjecajima. Etatizacija sveučilišta je prisutna svuda u svijetu, pa tako i kod nas, iako smo na izgled autonomni. Na primjer, u novom Prijedlogu Zakona o kvaliteti koji je sad povučen, vi ne možete ni dva ECTS boda napraviti bez akreditacije, što je potpuni gubitak samostalnosti sveučilišta. Morate osigurati prihode iz drugih izvora, a ne samo državnih. Pritom mislim na poticanje akademskog poduzetništva, akademskog patentiranja, stvaranja start-upova koje smo mi uspješno započeli stvaranjem preduvjeta za stvaranje inkubatora, povlačenjem sredstava EU-a putem projekata. Zatim morate izgraditi svijest da sveučilište nije mjesto samo edukacije, nego i pokretač poduzetništva. Ideja znanstvenika do koje dolazi uz istraživački rad mora brzo prijeći u poduzetničku aktivnost, inače

kasnite. Mi moramo iz jedne zemlje koja se bazira na turizmu i poljoprivredi prijeći u visokotehnološku zemlju, u čemu sveučilišta moraju biti lideri.

Sveučilište novog doba mora raditi na novim oblicima podučavanja koji su temeljeni na znanosti. Naravno, za transformaciju studijskih programa, internacionalizaciju studijskih programa, dovođenje stranih studenata i stranih profesora... trebate imati svoj novac, inicijalni, a to je moguće jedino uz dopunske izvore financiranja. Kroz CEKOM mi ćemo u budućnosti zaposliti 60 ljudi, i ti ljudi će donijeti jednu novu snagu jer će biti u suglasju s gospodarstvom i bit će uposlenici Sveučilišta. Put prema sveučilištu novog doba znači hrabrost, znači ne oklijevati, znači rukovoditi se idejom da moraš biti lider, predvodnik i u društvenom i u gospodarskom smislu. Za to treba trud, hrabrost i odlučnost.

Andelinović: Dok ne shvatimo da su nam primijenjena znanost i obrazovanje mogućnost da pokrenemo zemlju, mi nemamo velikih šansi

Otvorena vrata svijetu

Moderno sveučilište ne može funkcionirati bez internacionalizacije. Primijenili smo za Hrvatsku potpuno novi koncept strateškog partnerstva za koja smo birali ona sveučilišta s kojima ćemo omogućiti svim sastavnicama da nastupimo kao Sveučilište. To je postiglo rezultate, naročito u slučaju globalnog partnerstva s Penn Stateom, jednim od najvećih svjetskih sveučilišta koje ima goleme resurse, više od šest milijardi dolara i možda jedan od najvećih Alumnija u Americi koji stoji iza tog Sveučilišta. Uspostavili smo suradnju na projektnoj razini gotovo na svim sastavnicama i ta je suradnja nepovratno krenula. Mislim da će to i u budućnosti omogućiti našim studentima, postdoktorandima i svim znanstvenicima da barem jednom otiđu na Penn State i tamo pokažu iskustva. Osim toga otvorili smo partnerstvo s jednim manjim sveučilištem, bavarskim Coburgom, koje ima izvanredno riješenu praksu, gdje student kroz svoj diplomski rad rješava gospodarske probleme. Također smo izabrali i Technion kao strateškog partnera, kao jedno od najznačajnijih izraelskih sveučilišta, među najboljima na svijetu na polju inovacija i primjene znanosti u gospodarstvu, to je sveučilište koje samo od svog intelektualnog vlasništva godišnje prima više od 35 milijuna eura. Smatram da takvu strategiju treba nastaviti, osigurati kontinuitet. Ako ne na sveučilišnoj institucionalnoj razini, onda sigurno na razini sastavnica i među znanstvenicima koji su se međusobno povezali. Mi smo i ranije imali ugovore o suradnji, ali se oni nisu realizirali niti evaluirali, ovakav koncept je puno učinkovitiji. Za vrijeme mog mandata smo podigli internacionalizaciju na institucionalnu razinu te smo za nju osigurali početna sredstva kao i direktne kontakte s vrhunskim znanstvenicima za uspostavu zajedničkih projekata i njihovu kasniju evaluaciju.

počasni doktorat jer je on to svojim životom i radom zaslužio.

U ove četiri godine otkako ste vi na čelu Sveučilišta, na čelu obrazovnog resora izmijenilo se čak pet ministara, no dojam je da velikih pomaka oko visokog obrazovanja zapravo i nema. Gdje stvari zapinju?

- Mislim da se pogriješilo što je visoko obrazovanje spojeno s drugim dijelovima resora i da ga sa znanosti treba izdvojiti u posebno ministarstvo. To su velika ministarstva koja nisu dovoljno fokusirana na visoko obrazovanje. Konkretno, sada se MZO više bavi reformom osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja, koja je nedvojbeno važna, ali u visokoškolskom obrazovanju imamo vakuum i ideja i spremnosti da se krene prema modernim sveučilištima. Ono što je ključno, gdje su pojedine zemlje napravile velike iskorake, jest dozvoliti da sveučilišta sklapaju direktne ugovore s dva do tri ministarstva, bez posrednih agencija. Na taj način znanstvenici surađuju direktno s izvorima financiranja. Za takav oblik financiranja potrebni su rezovi, potrebno je okrupnjavanje znanstvenika s instituta prema sveučilištima, jer mi nemamo dovoljno sredstava za toliku disperziju, a riješili bi se i neki kadrovski problemi. Ono što je, po meni, najvažnije je da znanstvenici, kako je rekao Vid Morpurgo, deset minuta dnevno promisle što mogu napraviti za svoju državu. Mi i ovo malo sredstava što imamo raspršimo, a puno efikasnije bismo mogli raditi da imamo master planove i bolju orijentiranost prema konkretnim istraživanjima, konkretnim znanstvenim projektima, interdisciplinarnim projektima vezanim s gospodarstvom. Za to napraviti trebaju odlučni

ljudi koji se ne boje reakcija, nego im je glavni kriterij koliko je to dobro za državu i naše mlade naraštaje.

Partnerski odnos

Dijelom ste već odgovorili, ali kako vidite tu suradnju između Sveučilišta u Splitu, pa i svih drugih sveučilišta te Rektorskog zbora s Vladom i Ministarstvom? Spominjali ste partnerski odnos.

- Samo partnerskim odnosom se mogu riješiti problemi visokoškolskog obrazovanja. Sastanci Rektorskog zbora s resornim ministarstvom trebaju biti mjesto uočavanja problema, bez ishitrenih i nekvalitetnih rješenja. Primijenjena znanost i obrazovanje su jedina mogućnost da pokrenemo zemlju. Vrijeme klasičnih sveučilišta je prošlo, ona postoje samo u zemljama koje ne drže do sebe. Vrijeme je za velike okrete, trebate pratiti ono što rade drugi, ali nuditi i svoje inicijative za unaprjeđenje sustava.

Da ste u poziciji, u kojem smjeru biste usmjerili visoko obrazovanje i znanost u Hrvatskoj?

- Moramo sa sredstvima koja imamo najbolje upravljati. To zvuči kao rečenica koja ništa ne znači ako je ne konkretizirate. Mi imamo razne fondove po raznim ministarstvima. I svi se tiču napretka tehnologije. Trebali bismo znati kako to objediniti i kako tih pet kuna koje su raspršene u pet ministarstava staviti na jedno mjesto. U tom dijelu javna sveučilišta bi morala biti predvodnici, no nemamo praktičnih projekata iz kojih bi izišlo puno novosti i rezultata. Dakle, kad se jedna ozbiljna zemlja koncentrirala na, primjerice, navodnjavanje, ona ga riješi. Mi govorimo o navodnjavanju, ali svake godine ćemo imati suše i poplave, a da ih ne rješavamo. Za sada još nema objedinjavanja finan-

ciranja, kao što ni od europskih fondova nećemo imati velikih rezultata bez master-planova za korištenje resursa. Isto tako, nedovoljno surađujemo s europskim i svjetskim institucijama. Trebamo se naučiti institucionalno upravljati sukladno usvojenim strategijama i ciljevima.

Privucimo najbolje

Na čelu ste javnog sveučilišta, no dojam je da segment privatnih visokih učilišta, posebno sveučilišta u Hrvatskoj dosad nije snažnije zaživio. Kako vi u budućnosti vidite suradnju između javnih i privatnih visokih učilišta?

- Stječe se dojam slabljenja javnih sveučilišta. Sveučilišta su jednim dijelom sama za to kriva, jer se moraju napraviti reforme, pokrenuti se u pravcu održivog sveučilišta, svojom pameću nešto zaraditi. Dogodit će se da će javna sveučilišta ovakvim načinom dobivati sve manje novca i propadati uz sve veću kontrolu i gubitak autonomije, a onda će na površinu doći i lošija kvaliteta. Protiv ozbiljnih privatnih sveučilišta nemamo ništa, dapače, stavio bih ih u istu poziciju kao državna sveučilišta. No, apsolutno sam protiv loših koji prolaze "ispod radara" i koji su dobili puno beneficija, a da nisu to zaslužili. U novom Zakonu o kvaliteti koji je bio predložen upravo se ide na to da se stranim sveučilištima dozvoli da pokrenu studijske programe bez akreditacije na engleskom jeziku, a našima bi trebala akreditacija. Dakle, stavljaju nas u nepovoljan položaj, takvim pristupom se jedne slabi, a druge jača. Na kraju ćete dobiti oslabljena javna sveučilišta koja se nisu na vrijeme pročistila od suvišnih studijskih programa, nisu provela čišćenje svog dvorišta i nisu shvatila trenutak da moraju svojim radom nešto napravi-

ti i pokrenuti se izvan osnovne misije. Nastava i znanost će uvijek ostati na sveučilištu, ali one više nisu dovoljne da bi sveučilišta opstala. Ključno je dovoditi najbolje ljude, ako to ne radite idemo u propast. Samo najbolji će donijeti najbolje projekte, samo najbolji će povući međunarodnu suradnju i samo najbolji će biti oni koji vode sveučilište.

Može li se njih privući uz današnji model financiranja visokog obrazovanja?

- Mislim da ne može. Rektor Techniona Peretz Lavie mi je rekao da on ima svoj budžet kojim može privući najbolje znanstvenike. Za jednog znanstvenika je rekao da mu je dao četiri milijuna eura da uređi svoj laboratorij, privukao ga je jer u njemu vidi golemi potencijal. Isada taj isti znanstvenik sam vodi projekte od preko pet milijuna eura. Dakle, on je već kroz projekte, znanost, zapošljavanje mladih i drugo vratio uloženo.

Ako ste čitali moj izborni program, predložio sam da u novom mandatu pokrenemo "Akademijski POS". Puno znači da mladi čovjek, nakon što se zaposli na sveučilištu, može riješiti svoj stambeni problem dosta povoljno i kvalitetno. U tom smislu možete onda ponuditi poziciju najboljim ljudima, barem u Hrvatskoj, da dođu na Splitsko sveučilište i da im date kvalitetnu opremu na kojoj će raditi. To su inicijalne mogućnosti. Za vanjske, pak, znanstvenike trebete napraviti prostor. Mi smo prijavili za europske fondove izgradnju ZIC-a, istraživačkog sveučilišnog centra, prošli prvu stepenicu i ušli u prioritetnu listu. Mislim da će to biti ključno – osmišljavanje mjesta gdje će ljudi s velikim projektima moći zakupiti jedan dio prostora, odnosno dobiti ga na određeno vrijeme. Vanjski će znan-

stvenici doći i donijeti svoju opremu, dovesti svoje ljude i surađivati s našima, jer je ovo sigurno mjesto na kojem se može dobro živjeti, no za to trebete imati sve infrastrukturne, znanstvene i nastavne sadržaje koji bi pratili takav razvoj. Mislim da sada i naša Vlada nešto pokušava, ministar Predrag Štromar radi subvencionirane kredite i sad bi to trebalo Gradom objediniti.

Što čeka novog rektora?

Sveučilište u Splitu ima zacrtanu Strategiju do 2020. godine, što je vrlo blizu. Uskoro bi vjerojatno trebao početi rad na novoj Strategiji za sljedeće razdoblje. Gdje Vi vidite Sveučilište za sljedećih deset godina?

- Mogu s dosta preciznosti odrediti gdje bismo trebali ići – održivo sveučilište podrazumijeva da točno znate što želite; internacionalizacija će ostati ključna, bez nje nećete moći; studijski programi na engleskom, suradnja sa stranim sveučilištima, razmjena studenata i nastavnog osoblja. Nadalje, širenje izvan kampusa mora biti prioritet, tj. gradnja više kampusa koji će imati različite uloge, kampus Klis predstavlja jedan takav začetak. Također moramo nastaviti tražiti partnere kao što je Regiomed Kliniken koji su partneri u studiju Medicine na engleskom jeziku i praktički je ovo prvi put u povijesti da je naše visoko obrazovanje izvezeno u Njemačku. Već u ovoj godini će jedan dio tih studenata studirati dijelom u Splitu, dijelom u Njemačkoj. To je izvrsno. S Technionom smo planirali zajednički diplomski studij u području umjetne inteligencije i robotike. Da bismo to napravili moramo biti pravi partneri, ne smijemo oklijevati niti biti na nižoj razini, dapače. Splitsko sveučilište ima taj potencijal i zato trebamo poticati najbolje i dava-

ti im dovoljno snage.

Koji su Vam daljnji planovi? Ostajete na Sveučilištu u nastavi ili...

- Vraćam se svojoj struci, ja sam liječnik po struci i profesor na Medicinskom fakultetu.

Koja bi bila Vaša poruka novom vodstvu Sveučilišta?

- Novo vodstvo Sveučilišta čekaju veliki izazovi, od vodstva do realizacije projekata koje smo povukli iz EU fondova, a radi se o 380 milijuna kuna.

Za pretpostaviti je da će se Sveučilište suočiti s manjim brojem studenata i borbom za svakog studenta. Zbog toga će trebati poraditi sa studentima na što boljim uvjetima za njih i što boljoj infrastrukturi koja će privlačiti studente. Novoj upravi Sveučilišta bit će teško zadržati rejting 8. mjesta u novoj Europi po Times Higher Education. Zašto? Zato što su sveučilišta koja su bila tamo došla sa svojim ministarstvima, za razliku od nas koji smo došli sami. Oni se, kao na Svjetskom prvenstvu, pripremaju da bi se pomakli na listi, dok mi to još ne smatramo ni uspjehom, a kamoli da ćemo sistemski raditi da se pomaknemo. Naročito je bitan jedan detalj, a to je da su nam prišli ljudi koji su bili iza nas na toj listi, deveti i deseti, koji su se željeli s nama umrežiti za europsku mrežu sveučilišta koja bi u budućnosti povlačila dosta europskih sredstava. Taj ranking treba shvatiti kao mjesto ugleda i kao mjesto gdje ćete povlačiti još više sredstava koja nećete moći dobiti od države. Mislim da je vrijeme izazovno, smatram da će novi rektor biti u poziciji da će imati naše iskustvo koje mu možemo prenijeti, imat će sveučilište usmjereno prema uspjehu i trebat će puno energije da taj uspjeh drži na toj razini i ubrza razvoj.

TRI DESETLJEĆA VAŽNOG DOKUMENTA PROSLAVLJENA U ŠPANJOLSKOJ SALAMANCI

Prorektor Sveučilišta u Splitu Alen Soldo potpisuje Magna Charta Universitatum

Načela

Magna Charta Universitatum je prije 30 godina zacrtala najvažnija načela na kojima mora počivati akademska zajednica, ali isto tako i odnos društva prema njoj. Integralni tekst na hrvatskom je dostupan na stranicama Ministarstva znanosti i obrazovanja, ovdje donosimo načela dokumenta:

1. Sveučilište je autonomna ustanova u srcu društava različito uređenih s obzirom na zemljopisno i povijesno naslijeđe; ono stvara, ispituje, procjenjuje i prosljeđuje kulturu kroz istraživanje i podučavanje. Njegovo istraživanje i podučavanje mora u suočavanju sa svijetom oko sebe biti moralno i intelektualno neovisno spram svih političkih vlasti i gospodarskih moći.
2. Podučavanje i istraživanje na sveučilištima moraju biti neodvojivi kako njihov doprinos ne bi zaostajao spram potreba u mijenjanju zahtjeva društva te napretka znanstvene spoznaje.
3. Sloboda u istraživanju i podučavanju je temeljno načelo sveučilišnog života, pa vlade i sveučilišta, svaki onoliko daleko koliko je do njih, moraju osigurati poštivanje tog temeljnog zahtjeva. Odbijajući nesnošljivost i uvijek otvoreno za dijalog, sveučilište je savršeno susretno za učitelje koji su sposobni prenijeti svoje znanje i u potpunosti su osposobljeni razvijati ga kroz istraživanja i inovacije te za studente s pravom, sposobnošću i željom obogatiti svoj um takvim znanjem.
4. Sveučilište je pouzdanik europske humanističke tradicije; njegov je stalna briga dosizati sveopće znanje; kako bi ispunilo svoj poziv ono natkriljuje zemljopisne i političke međe, i potvrđuje životnu potrebu različitih kultura da se uzajamno spoznaju i utječu jedna na drugu.

Sveučilište u Splitu potpisalo Magna Charta Universitatum

Sveučilište u Splitu ušlo je u krug svjetskih sveučilišta - sada ih je 891 - potpisnika Magna Charta Universitatum, europskog dokumenta kojim se sveučilišta koja su mu pristupila obvezuju na poštivanje temeljnih akademskih vrijednosti i načela. U ime Splitskog sveučilišta Magna Chartu je na svečanosti u španjolskoj Salamanci potpisao prorektor za znanost i međunarodnu suradnju prof. Alen Soldo, s kojim je Split predstavljao i prorektor za kvalitetu, kulturu i umjetnost prof. Branko Matulić. U Salamanci se Magna Charti priključilo 75 sveučilišta, što je najveći broj još od inicijalnog potpisivanja u Bologni. Inače, od ranije su Magna Charti pristupila još četiri hrvatska sveučilišta - ona u Zagrebu, Zadru, Osijeku i Rijeci.

U Salamanci je istodobno s 30. obljetnicom prvog potpisivanja Magna Charta obilježeno i 800 godina sveučilišta u tom španjolskom gradu. To je sveučilište najstarije u Španjolskoj i jedno od pet najstarijih u Europi. poseban gost bio je španjolski kralj Felipe VI., s kraljicom Letiziom. Njih dvoje je i predsjedavalo skupom u svečanoj dvorani Sveučilišta u Salamanci. Jedan, pak, od središnjih događaja bila je hodnja profesora, dekana i rektora - a na svečanosti su bili predstavnici 185 sveučilišta, njih više od 450 - po ulicama

U Salamanci je, u nazočnosti predstavnika 185 sveučilišta i španjolskog kraljevskog para, obilježena 30. godišnjica Magna Charta Universitatum i 800. obljetnica sveučilišta u tom španjolskom gradu, a tom prigodom je i Sveučilište u Splitu pristupilo tom važnom dokumentu usvojenom 1988. u Bologni

Hodnja sveučilišnih uglednika ulicama Salamance

ovoga drevnoga španjolskoga grada.

Magna Charta Observatory, organizacija koja se bavi nadzorom provedbe dokumenta, svake godine organizira ovakve svečanosti, sada je u pitanju bio veliki jubilej, 30. obljetnica otkako su 18. rujna 1988. u Bologni rektori 388 sveučilišta postali prvi potpisnici. U Salamanci se, osim same svečanosti potpisivanja, raspravljalo i o važnim pitanjima

za razvoj visokog školstva, glavna tema je bila "Sveučilišne vrijednosti u svijetu koji se mijenja". O tome se raspravljalo i na plenarnim sjednicama, ali i na diskusijama organiziranim za manje grupe. Najvažniji cilj, kako se čulo u Salamanci, jest omogućiti sveučilištima da lakše odgovore izazovima s kojima se suočavaju, predvide ih i ojačaju vlastitu sposobnost za održavanje temeljnih vrijednosti, na

dobrobit studenata, društva i akademskih zajednica. Ili, kako je rekao rektor Sveučilišta u Salamanci Ricardo Rivero: - Visokoobrazovne institucije moraju surađivati preko granica, a privlačenje nastavnika i studenata iz cijeloga svijeta mora biti jedan od pokazatelja kvalitete, jer su mobilnost i akademska diplomacije ključevi međusobnog razumijevanja ljudi i mira.

Španjolski kralj Felipe VI. obraća se uzvanicima u Salamanci

r.1. Istodobno je proslavljena i 800. godišnjica Sveučilišta u Salamanci

IN MEMORIAM: AKADEMIK DRAGO GRDENIĆ, BIVŠI REKTOR SVEUČILIŠTA U ZAGREBU (1919. - 2018.)

Život posvećen kemiji

U Zagrebu je u 100. godini života umro akademik Drago Grdenić, istaknuti hrvatski kemičar, najstariji član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i njen nekadašnji glavni tajnik, te bivši rektor Sveučilišta u Zagrebu.

Rodio se 31. kolovoza 1919. u Križevcima, a gimnaziju je pohađao u Gospiću i Zagrebu. Diplomirao je kemiju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1942., a zatim odlazi u partizane. Bio je član Prosvjetnog odjela ZAVNOH-a. Nakon završetka Drugog svjetskog rata bio je profesor Više pedagoške škole u Splitu od 1945. do 1946.

Od 1946. bio je asistent, od 1952. docent, od 1956. izvanredni, te od 1960. do umirovljenja 1985. redoviti profesor Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu za kolegije Opća kemija, Anorganska kemija, Kristalokemija, Anorganska stereokemija, Rendgenska strukturalna analiza, Organometalni spojevi i Povijest kemije. Doktorirao je 1951.

Od Moskve do Oxforda

Od 1946. do 1948. boravio je u Moskvi na postdiplomskom studiju u Institutu organske kemije Akademije znanosti SSSR-a gdje se specijalizirao iz rendgenske kri-

Akademik Drago Grdenić bio je najstariji član HAZU i nekadašnji tajnik Akademije, od 1976. do 1979. i rektor Sveučilišta u Zagrebu, a dao je nemjerljivi doprinos kemijskoj znanosti u Hrvatskoj i svijetu

stalografije istraživanjem kristalne strukture alkilživinih halogenida, a od 1955. do 1956. pohađao je postdoktorski studij na Sveučilištu u Oxfordu kod profesorice Dorothy C. Hodgkin (dobitnice Nobelove nagrade za kemiju

1964.) s kojom je objavio dva rada o strukturi bakterijskog pigmenta feroverdina. U Zagrebu je 1952. osnovao Zavod za opću i anorgansku kemiju PMF-a, najprije na Strossmayerovu trgu, a od 1962. u Ulici kralja

Zvonimira gdje je adaptirao i opremio prostorije za kemijsku nastavu i istraživanje te osnovao knjižnicu koja broji oko 5200 knjiga.

Bio je član Odbora za izgradnju Instituta "Ruđer Bošković" u Zagrebu, u kojem je od 1952. do 1961. vodio Odjel strukturne i anorganske kemije. Od 1960. do 1974. bio je direktor Sveučilišnog instituta za anorgansku i analitičku kemiju, od 1960. do 1962. dekan PMF-a, a od 1976. do 1979. rektor Sveučilišta u Zagrebu. Professor emeritus postao je 1997.

Član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, u Razredu za matematičke, fizičke i kemijske znanosti, bio je 59 godina. Izvanredni član postao je 1959., a 1973. redoviti član. Dužnost glavnog tajnika Akademije obnašao je od 1973. do 1975., a zatim je od 1977. bio član Predsjedništva. Bio je osnivač Jugoslavenskog kristalografskog centra pri Akademiji 1966. i njegov prvi predsjednik do 1991. te glavni urednik njegova Godišnjaka.

Akademik Drago Grdenić bio je i dopisni član Akademije nauka i umjetnosti Bo-

sne i Hercegovine od 1975. i Slovenske akademije znanosti i umjetnosti od 1976., kao i član Royal Society of Chemistry od 1955. i American Chemical Society od 1959.

Od 1970. do 1972. bio je predsjednik Hrvatskog kemijskog društva kojeg je bio član od 1945., a od 1980. počasni član. Bio je i odgovorni urednik časopisa "Priroda" te član savjeta međunarodnog časopisa "Inorganica Chimica Acta" od 1974. do 1988.

Doprinos znanosti

Drago Grdenić prvi je u Hrvatskoj 1950. primijenio metodu rendgenske difrakcije za određivanje kristalne i molekulske strukture, te s brojnim suradnicima osnovao Zagrebačku školu strukturne kemije.

Ustanovio je kvadratnu antiprizmu za koordinaciju teorija, otkrio alkilživine oksonijske i sulfonijske spojeve, postavio pravila o koordinaciji živinog atoma u kristalima živinih spojeva, definirao Hofmannovu bazu i ustanovio permerkurirani metan, acetaldehid i octenu kiselinu i odredio kristalnu strukturu niza živinih kompleksnih i organskih spojeva. Bio je autor 88 znanstvenih publikacija, među kojima je i udžbenik "Molekule i kristali - uvod u struktur-

nu kemiju" iz 1973. koji je doživio pet izdanja te "Povijest kemije" iz 2001. Njegov članak "The Structural Chemistry of Mercury" jedan je od najcitiranijih članaka nekoga hrvatskog kemičara u svijetu.

Za svoj rad akademik Drago Grdenić 2010. je odlikovan Redom Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića za osobite zasluge u znanosti, kao i Republičkom nagradom za znanost Ruđer Bošković 1961., Nagradom grada Zagreba 1975., Republičkom nagradom za životno djelo 1985., Nagradom AVNOJ-a 1988. i Medaljom Božo Težak Hrvatskog kemijskog društva 1990.

"Smrću akademika Drage Grdenića Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti izgubila je svog najstarijeg člana, i po godinama života i po članstvu u Akademiji u kojoj je proveo 59 godina. U međunarodnim znanstvenim krugovima najpoznatiji je bio po otkrićima brojnih novih spojeva žive i njihove koordinacije. Njegovi rezultati uvršteni su u domaće i strane udžbenike anorganske kemije. Pamtit će ga se i kao osnivača Zagrebačke škole strukturne kemije", izjavio je povodom smrti akademika Grdenića predsjednik HAZU akademik Zvonko Kusić.

HAZU

OPRAVDANA INVESTICIJA EUROPSKIH SREDSTAVA U OBJEKT SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Studentski domovi u Varaždinu popunjeni

PIŠE NENAD MILUJAS

Na Natječaju za smještaj za akademsku godinu 2018./2019. od ukupno 959 prijavljenih studenata, 811 ih je ostvarilo pravo na smještaj, a 48 pravo na subvenciju za studente podstanare (31 student u Čakovcu, 12 studenata u Koprivnici, 1 u Križevcima i 4 studenta u Bjelovaru). Time su kapaciteti za ostvarenje prava na subvencionirani smještaj u studentskim domovima Studentskog centra Varaždin popunjeni. To je izrazito važno ne samo zbog popunjenosti smještajnih kapaciteta Studentskog centra Varaždin, već i zbog toga što je time dokazana opravdanost ulaganja EU sredstava u projekt izgradnje novog doma.

Tijekom cijele godine u Studentskom centru Varaždin nekoliko soba rezervirano je za sportaše i studente koji kroz projekte razmjene, a u suradnji sa Sveučilištem u Zagrebu, Sveučilištem Sjever, fakultetima, Gradom Varaždinom i Varaždinskom županijom, dolaze iz cijelog svijeta. Na taj način Studentski centar Varaždin postaje pravo središte otkrivanja novih kultura, genijalnih ideja, središte trenda, zabave, mladosti i učenja.

Odlična popunjenost smještajnih kapaciteta Studentskog centra Varaždin iznimno je važna, jer je time dokazana opravdanost ulaganja sredstava Europske unije

Ljeto je najatraktivnije vrijeme za sportska, kulturna i turistička događanja pa su tako ove godine gosti SC-a Varaždin bili sudionici Europskog kadetskog rukometnog prvenstva, natjecanja u malom nogometu, baseballu, zatim sudionici međunarodne Brass akademije, izvođači i posjetitelji Špansirfesta, Aeromitinga, Ljetne škole FOI-a,

Škole medijske kulture, te razne turističke grupe i sve brojniji cikloturisti.

Izgradnja doma počela je u svibnju 2016., a godinu i pol kasnije rezultirala otvorenjem jednog od najmodernijih domova u široj regiji. Suvremeni urbani dizajn zgrade novog doma, ali i cijelog kompleksa Centra zajedno sa starim domom i studentskim

restoranom, prati smjernice zelenog energetskeg koncepta i odgovornosti prema okolišu. Pa tako solarne elektrane na krovovima restorana i novog doma proizvode električnu energiju, kišnica se koristi kao sanitarna voda, sustavom dizalica topline voda-voda riješeno je grijanje i hlađenje novog doma i restorana, a postoje i podze-

mni spremnici za selektirani otpad. Racionalno korištenje energije odnosno niskoenergetska potrošnja novom domu priskrbila je energetski certifikat A+ što je rezultiralo priznanjem Green projekti obrazovnog sektora za promoviranje, projektiranje i gradnju prema principima zelene gradnje kojeg dodjeljuje Hrvatski savjet za zelenu

gradnju, Hrvatska udruga energetskih certifikatora i Hrvatska udruga proizvođača toplinsko fasadnih sustava.

Atraktivni novi dom s komfornim sobama u kojima su odvojene prostorije kupao-nice i sanitarnog čvora s grijanim podovima, ima kvalitetno opremljene zajedničke kuhinje, učionice i dnevne boravke. Osim ugodnog interijera studentima u varaždinskom Centru na raspolaganju je studentska ambulanta, samoposlužna praonica rublja, podzemna garaža s punjačima za električne automobile, veliko spremište za bicikle, teretana, fitness park, sportsko igralište, studentski klub i Student servis.

Kvalitetno poslovanje Student servisa očituje se u rastu zapošljavanja studenata na sezonskim poslovima na moru, ali i 'doma' jer varaždinski studenti već tradicionalno rade na pomoćnim poslovima festivala Špansirfesta. Naravno, tu je i dugogodišnja korektna suradnja s varaždinskim firmama u kojima studenti mogu odabrati i dugoročnije poslove tijekom akademske godine, a naravno u cilju poboljšanja svog studentskog budžeta. Statistika pokazuje da se studenti najčešće zapošljavaju u proizvodnji i IT industriji.

Rektor Šimun Anđelinović sa zlatnim nogometašima s Igara u Coimbri

MARIO TODORIĆ/HANZA MEDIA

Slavlje splitskih nogometaša nakon pobjede u finalu EUG

REKTOR SVEUČILIŠTA U SPLITU ŠIMUN ANĐELINOVIĆ PRIMIO OSVAJAČE ZLATNE MEDALJE NA EUROPSKIM SVEUČILIŠNIM IGRAMA

Nogometaši donijeli u Split zlato iz Coimbre

Rektor Sveučilišta u Splitu prof. Šimun Anđelinović primio je 7. rujna, nogometnu momčad Sveučilišta u Splitu i njihove voditelje koji su u srpnju ove godine osvojili zlatnu medalju na Europskim sveučilišnim igrama u Coimbri u Portugalu te im za ovaj veliki uspjeh dodijelio priznanja.

Nogometna ekipa Sveučilišta u Splitu ostvarila je dosad najbolji rezultat hrvatskih sveučilišnih nogometaša na europskim sveučilišnim igrama, do sada je najveći doseg bio prolazak skupina. Universitas je o ovom velikom uspjehu već izvjestio u svom prošlom broju, u okviru velike reportaže s Europskih sveučilišnih igara u uglednom portugalskom sveučilišnom centru. Podsjetimo, ovo je jedina hrvatska zlatna

Na nedavnim Europskim sveučilišnim igrama u Portugalu nogometna momčad Sveučilišta u Splitu ostvarila je dosad najveći uspjeh hrvatskog sveučilišnog nogometa, osvojivši u jakoj konkurenciji jedinu hrvatsku zlatnu medalju na Igrama

medalja na tim Igrama, sportaši Sveučilišta u Zagrebu kući su donijeli četiri brončane medalje, a predstavnici Sveučilišta u Rijeci još jednu broncu.

Splitski nogometaši igraju pod vodstvom izv. prof. Marka Ercega te dr. sc. Ante Rade s Kineziološkog fakulteta u Splitu, a boje Sveučilišta u Splitu branili su: Antonio Župan (kapetan), Nikša Butara, Antonio Mrković, Ivan Šimunović, Jure Trivković, Ante

Barać, Filip Omazić, Antonio Štimac, Anđelo Roguljić, Ivan Peko, Antonio Pavlinović (najbolji strijelac turnira), Ivan Kordić, Toni Katić, Dalibor Jurić, Šimun Caktaš, Ivo Boban, Ivan Bilonić i Petar Bašić-Šiško. Valja svakako spomenuti i ostale igrače koji su ranije sudjelovali u osvajanju titule državnih prvaka Hrvatske, a to su: Ante Kovačević, Petar Jović, Roko Gorreta i Vlade Bendić.

Rektor Anđelinović kazao je kako je osvajanje ove zlatne medalje, kao i plasman malonogometne momčadi Universitas u prvu hrvatsku malonogometnu ligu, veliki iskorak za Sveučilište u Splitu u vidu promicanja izvrsnosti u akademskom sportu.

- Uspjeh odražava vaš entuzijazam i talent - ustvrdio je rektor Anđelinović.

Izv. prof. Marko Erceg zahvalio je rektoru, odnosno Sveučilištu na potpori, kazavši kako su na natjecanju dostojno predstavili Sveučilište i svoj grad, a za osvajanje zlata je - kako je rekao - bilo presudno zajedništvo ekipe i hrabrost. Istaknuo je kako će ovo postignuće biti podstrek za daljnja natjecanja u kojima će predstavljati Sveučilište.

Ante Rada pohvalio je momčad koja je tijekom svog studija

ranja izdvajala svoje vrijeme i energiju za treninge, što je, po njegovim riječima, uz dozu "dalmatinskog ludila", bilo presudno za osvajanje prvog mjesta. Kapetan ekipe Antonio Župan se u ime svojih suigrača pridružio zahvalama te kazao kako je najsjajnija medalja pokazatelj kako sveučilišni sport ide u dobrom smjeru.

Plasman na Europsko sveučilišno prvenstvo u Coimbri splitski studenti su ostvarili osvajanjem titule državnih prvaka, a obranivši taj naslov u lipnju ove godine osigurali su nastup na Europskom prvenstvu koje će se 2019. održati u Madridu. Njihov uspjeh je to već što su do sada tek tri puta sudjelovali na državnim prvenstvima, a dvaput su ga već osvojili!

Ekipa Sveučilišta u Splitu

u Portugalu bila je u skupini sa sveučilištima iz Norveške (Norveško sveučilište za znanost i tehnologiju), Rusije (Državna akademija tjelesnog obrazovanja, sporta i turizma u Smolensku) te domaćinima (Sveučilište u Coimbri). Norvežane su pobijedili 2:1, s Rusima remizirali 1:1 te na kraju pobijedili domaćine Portugalce 2:1. U četvrtfinalnoj utakmici su izbacili prošlogodišnje europske prvake iz Rusije (Državno sveučilište u Kubanu), koji su na posljednja četiri europska prvenstva osvojili dva zlata, srebro i broncu. U polufinalu su pobijedili Nijemci (Sveučilište u Vechti) koji također imaju iza sebe naslov europskog prvaka, rezultatom 2:1. U finalnoj utakmici je pobijeden suparnik iz natjecanja poskupinama, ruski Smolensk, rezultatom 1:0. R.I.

SPLITSKI EKONOMSKI FAKULTET I NEVLADINE UDRUGE U PROJEKTU OD 1,2 MILIJUNA KUNA

Društveno korisno učenje uz iskustva Penn Statea

Tijekom rujna na Ekonomskom fakultetu u Splitu održana je dvotjedna edukacija i priprema projekta Centra društveno korisnog učenja, "teškog" oko 1,2 milijuna kuna, čiji je nositelj Klub mladih Splita, a koji je odobrio Europski socijalni fond u okviru Operativnog programa "Učinkoviti ljudski potencijali".

Projekt se odvija u dvije faze; u prvoj fazi u trajanju od 12 mjeseci će se razraditi program Društveno korisnog učenja (DKU) koji će se provoditi u nastavi, a sve u suradnji projektnih partnera - Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, Kluba mladih Split, te udruga MoSt, Srce, TOMS (Udruga tjelesnih invalida) i Naša dica (Udruga roditelja djece s posebnim potrebama).

Stručna praksa

U drugom semestru nove akademske godine, pak, kreće pilot-program ovog kolegija u sklopu stručne prakse, čime bi studenti mogli ostvariti 5 ECTS bodova. Predmet će moći upisati studenti svih studija, te će ovisno o smjeru svog studija u sklopu

Projekt vrijedan 1,2 milijuna kuna odobrio je Europski socijalni fond, a u njemu sudjeluju splitski Ekonomski fakultet, više udruga civilnog društva, uz mentoriranje stručnjaka s Penn Statea

pu.DKU-a raditi na odgovarajućim društvenim problemima.

Druga faza projekta također traje 12 mjeseci, a nakon pilot-programa bit će provedena evaluacija i potrebno unaprjeđenje programa DKU, čime će se program otvoriti svim organizacijama civilnog društva Splitsko-dalmatinske županije, kojih će do kraja projekta ukupno biti dvadeset. Intencija je da se program multiplicira i na ostale sastavnice Splitskog sveučilišta.

Cijeli projekt provodi se pod budnim okom mentora, profesora američkog sveučilišta Pennsylvania State, važnog međunarodnog partnera Sveučilišta u Splitu, koje ima dobro razvijen program Društveno korisnog učenja. Oni će svojim splitskim kolegama, profesorima Ekonomskog fakulteta i voditeljima navedenih udruga podijeliti svoja znanja, te ih pripremiti za uspješno provođenje

ovog projekta.

Ekonomski fakultet u Splitu već je ranije najavio početak rada Centra za društveno korisno učenje i uvođenje u nastavu programa društveno korisnog učenja u sklopu kolegija Stručna praksa. Kako je tada rečeno, ovim programom se "ojačava suradnja između organizacija civilnog društva i visokoobrazovnih institucija u zajedničkom rješavanju društvenih problema u zajednici te izgradnja mladih ljudi kao društveno aktivnih i osviještenih građana".

Stručna praksa predstavlja izborni predmet na trećoj godini preddiplomskog studija i drugoj godini diplomskog studija, te - kako smo već naveli - nosi 6 ECTS bodova. Stručna praksa je u izravnoj vezi sa studijem/smjerom, te omogućava stjecanje praktičnih vještina i primjenu stečenih teorijskih znanja. Stručna praksa se izvodi u

prihvatnoj organizaciji s kojom Ekonomski fakultet u Splitu ima sklopljen ugovor o izvodenju stručne prakse, za početak su to udruge navedene u ovom tekstu. Stručnu praksu kod svake udruge odrađivat će grupa od troje do petero studenata koje će mentorirati profesori s Ekonomskog fakulteta.

Rad u udrugama

Nude se sljedeće stručne prakse:

- Udruga Srce (mentor doc. dr. sc. **Daša Dragnić**, područje Marketing): Integrirana marketinška komunikacija odnosno promocija kako bi udruga povećala vidljivost i informiranost šire lokalne zajednice te povećala vidljivost tekućih aktivnosti i događanja u organizaciji. Aktivnosti: izrada programa komunikacije s medijima, social media marketing, osmišljavanje vizualnih elemenata udruge, pružanje podrške pri organizaciji događaja, PR aktivnosti isl.

- Udruga Naša dica (mentor doc. dr. sc. **Ljiljana Najev Čačija**, područje Marketing, event management): Razvijanje programa upravljanja manifesta-

cijama uključujući cjelokupan proces koji se odnosi na administraciju, marketing i koordinaciju manifestacija. Aktivnosti: izrada programa manifestacije, izrada plana i projekcije budžeta organiziranja manifestacije, podrška pri izradi promotivnih materijala, sudjelovanje u komunikaciji s medijima, koordinacija i praćenje manifestacije.

- Udruga MoSt (mentor doc. dr. sc. **Ivana Kursan Milaković**, područje Marketing, održivi razvoj, financijski menadžment): Pronalazak modela efikasnog prikupljanja sredstava kao i jačanje ugleda i imidža udruge prema široj javnosti i ciljnim skupinama. Aktivnosti: provedba istraživanja tržišta za financijsku održivost udruge, izrada modela i primjene modela efikasnog prikupljanja sredstava, sudjelovanje u osmišljavanju i organiziranju događanja usmjerenih na prikupljanje sredstava, izrada marketing plana, PR aktivnosti.

- Udruga TOMS (mentor izv. prof. dr. sc. **Smiljana Pivčević**, područje Turizam): Procjena

pristupačnosti turističke ponude u Trogiru te izrada mogućih rješenja kojima bi se unaprijedila turistička ponuda grada Trogira na način da ona bude pristupačna i dostupna svim osobama, bez obzira na fizička ograničenja, invaliditet ili godine. Aktivnosti: provedba istraživanja o potrebama OSI, sudjelovanje u identifikaciji potreba, želja i očekivanja turista s invaliditetom u sklopu istraživanja, sudjelovanje u obradi rezultata istraživanja, izrada istraživanja potreba krajnjih korisnika.

- Klub mladih Split (mentor izv. prof. dr. sc. **Ivana Bilić**, područje Poduzetništvo, društveno poduzetništvo): Razvoj modela društvenog poduzetništva među mladima povezujući na inovativan i održiv način sve sudionike projekta sa ciljem stvaranja novih društvenih vrijednosti. Aktivnosti: izrada idejnog prijedloga za model društvenog poduzetništva, izrada poslovnog modela društvenog poduzeća, izrada financijskog plana održivosti društvenog poduzeća. R.I.

KREĆE JEDAN OD NAJVEĆIH INFRASTRUKTURNIH PROJEKATA SVEUČILIŠTA U SPLITU

'Poljičanka' dotjerana za Rektorat i Filozofski

Preuređenjem bivše zgrade Brodomerkura uz prostore Rektorata dobijeno je 15 učionica u sutereu, te 13 učionica i prostor knjižnice na prizemlju, a Filozofski fakultet je napokon stigao u neposrednu blizinu sveučilišnog Kampusa i svih njegovih sadržaja

PIŠE I SNIMIO
IVICA PROFACA

Sveučilište u Splitu je 21. rujna dovršilo jedan od svojih najvećih i najvažnijih infrastrukturnih projekata, svečano je otvorena zgrada Poljičanka, bivša upravna zgrada Brodomerkura, u čije su se preuređene prostore uselili Rektorat Sveučilišta u Splitu i Filozofski fakultet. Tako su 44 godine nakon osnutka Sveučilišta u Splitu, te 13 godina od pokretanja Filozofskog fakulteta u Splitu, studenti i djelatnici fakulteta i djelatnici Rektorata dobili odgovarajuće prostore u neposrednoj blizini Sveučilišnog kampusu.

Površina Poljičanke je 7967 m², od čega je Filozofskom fakultetu pripalo 4885 m², a Rektoratu 2760 m², uz 321 m² zajedničkog prostora. Tijekom preuređenja koje je po projektu studija MID Point izvela tvrtka Prolux, pregradnjom i spajanjem postojećih uredskih prostorija dobijeni su kvalitetni prostori za zadovoljavanje nastavnih kapaciteta Filozofskog fakulteta. Otvoreno je 15 učionica u sutereu, te 13 učionica, od kojih su tri informatičke, i prostor knjižnice na prizemlju. Osim toga, s obzirom na položaj zgrade, studentima je lako dostupna sva logistika Sveučilišnog kampusu, od Sveučilišne knjižnice, objekata studentske prehrane, sportskih

Rektor Šimun Andelinović govori na otvaranju zgrade Rektorata i Filozofskog fakulteta

Nove prostorije Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu u bivšoj upravnoj zgradi Brodomerkura

General Mirko Šundov, dekanica Gloria Vickov i rektor Šimun Andelinović otvaraju preuređenu zgradu Brodomerkura

i drugih sadržaja koji im prije nisu bili dostupni s obzirom da je Filozofski fakultet bio raštrkan na čak šest različitih lokacija.

Na svečanosti je pozdravne riječi uputio rektor **Šimun Andelinović**, koji je istaknuo da "Filozofski fakultet znači za Sveučilište ono što Sveučilište znači za svoj grad i zajednicu u kojoj djeluje". Osvrnuo se i na proces kupnje zgrade Brodomerkura, za što je poticaj bila želja za razvojem i rastom Filozofskog fakulteta, kako bi "nastavio čuvati naše humanističko znanje i baštinu". Kako je rekao, jedan je to od važnih koraka u razvoju Sveučilišta u Splitu, a istog dana napravljen je i drugi, pri-sega polaznika prve generacije studija Vojno pomorstvo, u suradnji s HVU "Dr. Franjo Tuđman".

Dekanica Filozofskog prof. **Gloria Vickov**, pak, prisjetila se dosadašnjih loših uvjeta u kojima je fakultet radio na šest lokacija, no unatoč tome postizao je zavidne rezultate. Čestitke Filozofskom i Sve-

učilištu uputili su i dožupan splitsko-dalmatinski **Ante Šošić**, te izaslanica premijera Andreja Plenkovića, splitska dogradonačelnica **Jelena Hrgović**.

Sveučilište u Splitu ovom je prigodom posebnim priznanjima nagradilo zaslužne za kupnju zgrade Brodomerkura premijera Andreja Plenkovića, ministra financija **Zdravka Marića**, ministra državne imovine **Gorana Marića**, te bivšeg ministra znanosti i obrazovanja **Pavu Barišića**. Također, priznanjem za pomoć u ustroju studija Vojnog pomorstva, te općenito za doprinos suradnji oružanih snaga i akademske zajednice i razvoj HV-a počašćen je ministar obrane **Damir Krstičević**, u čije je ime povelju primio načelnik Glavnog stožera OSRH general **Mirko Šundov**. U prigodnom govoru on je rekao da su i ovom zgradom, ali i novim studijem "stvoreni uvjeti za rad i usavršavanje", jer "znanje je ključ svih procesa i rješavanja problema".

SVEUČILIŠTE U SPLITU PRVI PUT KOORDINATOR ERASMUS+ PROJEKTA

Splitsko znanje za albansko ribarstvo

Sveučilište u Splitu prvi put je kao koordinator dobilo projekt financiran iz programa Erasmus+, KA2, Jačanje kapaciteta u području visokog obrazovanja, pod naslovom *Capacity building for Blue Growth and curriculum development of Marine Fishery in Albania - ALMARS*. Riječ je o trogodišnjem projektu vrijednom gotovo četiri milijuna kuna u koji su uključeni znanstvenici Sveučilišnog odjela za studije mora i Pomorskog fakulteta Sveučilišta u Splitu. Tim predvodi prof. **Alen Soldo**, prorektor za znanost i međunarodnu suradnju, a ujedno i stručnjak za ribarstvo te član Znanstvenog, tehničkog i ekonomskog odbora za ribarstvo Europske komisije - STECF.

Pod vodstvom znanstvenika Sveučilišta u Splitu koje predvodi prof. Alen Soldo, od siječnja kreće program izgradnje studija morskog ribarstva u Albaniji

Upravo su visoke kompetencije splitskih stručnjaka, uz kvalitetnu administrativnu podršku Ureda za projekte i transfer tehnologija Sveučilišta u Splitu, bile presudne za dobivanje ovog važnog projekta, što još jednom dokazuje, s obzirom na visoku konkurenciju i prolaznost projektnih prijava koja se kreće na razini od tek 15 posto odobrenih prijava, da je Splitsko sveučilište svojim kapacitetima sposobno konkurirati na europskoj razini.

Osnovni ciljevi projekta su razvoj diplomskog studija morskog ribarstva i uspostava i poboljšanje trening cen-

tra za izobrazbu pomoraca za tri sveučilišta u Albaniji, te razvoj platforme za umrežavanje dionika iz industrije morskog ribarstva u Albaniji. Na taj način će se razviti suradnja albanskih visokobrazovnih institucija s ribarstvom i pomorskom industrijom Albanije, a sve u skladu s kriterijima Europske unije kojoj je uspostavljanje održivog ribolova te zaštita morskog okoliša jedan od najvažnijih prioriteta.

Projekt uključuje ukupno devet partnera s područja EU-a i Albanije, a uz Splitsko sveučilište kao koordinatora tu su još Poljoprivredno sve-

učilište - Tirana, Sveučilište "Ismail Qemali" - Vlora, Sveučilište "Aleksander Moisiu" - Drač, Università Politecnica delle Marche - Ancona, Uprava za ribarstvo i akvakulturu albanskog Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, tvrtke albanske ribarstvene industrije Alb-Adriatico2013 i Albamar, a u projekt je uključena i udruga sveučilišta jadransko-jonske regije UNIADRION.

ALMARS projekt je trenutno u fazi završnog ugovaranja, a predviđeni početak aktivnosti na projektu očekuje se u siječnju 2019.

R.I.

RAZGOVOR S AKADEMIKOM DAVORINOM RUDOLFOM

Akademija i

RAZGOVARAO:
DUŠKO ČIZMIĆ MAROVIĆ

Na ovogodišnjim izborima za novu upravu HAZU ponovno je više kandidata, a kandidatkinje i kandidati za predsjednicu/ka prvi su put dužni izložiti programe svoga četverogodišnjeg djelovanja. Pri svemu tome je za čelnu osobu HAZU-a prvi put predložena jedna žena, Milena Žic Fuchs. U tijeku je rasprava po akademijim razredima na kojima bi svoje programe trebale izložiti dvije ekipe: aktualni je predsjednik za svoga nasljednika kandidirao Velimira Neidhardta, s Davorom Miličićem i Franom Paraćem kao potpredsjednicima, te Dariom Vretenrom kao glavnim tajnikom. Mi smo za razgovor zamolili Davorina Rudolfa, kandidata za potpredsjednika Akademije u ekipi akademkinje Milene Žic Fuchs, koju još čine akademici Stanislav Tuksar, redoviti profesor Muzičke akademije u Zagrebu i Andrej Dujella, redoviti profesor Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu. S akademikom Davorinom Rudolfom, jednim od najiskusnijih članova HAZU, razgovarali smo o njegovim pogledima na aktualne probleme HAZU-a i viđenju Akademije u sljedećem četverogodišnjem razdoblju.

Sloboda djelovanja i sloboda duha

Poštovani akademiče, principijelno zagovarate stav da bez kontinuirane demokratske rasprave svih pitanja bitnih za razvoj hrvatskoga društva HAZU ne može ostvariti svoju društvenu ulogu. To je utoliko važnije ukoliko je upravo HAZU mjesto na kojemu nadasve poželjna „demokratska politizacija“ podrazumijeva punu toleranciju u uvažavanju svjetonazorskih razlika i znanstvenu obvezu nestranačke i nadstranačke političke pozicije. Izjavili ste da ćete, ako budete izabrani u novu Upravu HAZU-a, zahtijevati da se u HAZU raspravi odnos Akademije i politike. Biste li nam tu izjavu pobliže obrazložili?

Tijekom zadnjih 8 godina aktualna Uprava Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU) u svojim javnim nastupima ističe da je HAZU idejno nepristran i politički neutralan entitet. Akademija je „po svojoj definiciji neutralna“, rekao je za Jutarnji list na početku svoga mandata 2014. aktualni predsjednik Akademije, „i zato ne ulazimo u ideološke rasprave i ne bavimo se politikom jer bito bilo kontraproduktivno“. O toj se dvojbenosti tvrdnji u Akademiji nije ra-

Iz biografije

Akademik Davorin Rudolf već je duže od četvrt stoljeća redoviti član HAZU-a pa se broji u redovite članove s najdužim stažem. Do umirovljenja je bio redoviti profesor međunarodnoga prava, fakultetski dekan i ravnatelj Poslijediplomskog studija prava mora Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu. Javnosti je poznat kao prvi hrvatski ministar pomorstva i kao prvi ministar vanjskih poslova koji je tu funkciju obnašao na dan proglašenja neovisnosti države Hrvatske, 25. lipnja 1991. Bio je sedam godina veleposlanik u Italiji, na Cipru, Malti i San Marinu te u organizaciji FAO Ujedinjenih naroda. Naš je prvi predsjednik komisije za UNESCO i član agencije UN-a IFAD koja posebice brine o najsiromašnijim stanovnicima svijeta. Sada je u Akademiji predsjednik Znanstvenoga vijeća za mir i ljudska prava i voditelj Splitskog Zavoda za znanstveni i umjetnički rad. Ako bude izabran, bit će prvi potpredsjednik Akademije koji trajno živi u Splitu.

spravljalo. Akademija, dakako, ni u jednome aktu nije definirana kao politička institucija, jer ona to i nije. Ali nije ni neutralna, bezidejna, neopredijeljena i ravnodušna. Prvo, u svijetu u kojemu je politika sveprisutna, znanstvena su stajališta itekako politički važna. I primaju se s respektom posvuda. A drugo, 'ideologija' Akademije kao institucije, njeni temeljni ciljevi utvrđeni su u Ustavu Republike Hrvatske i Zakonu o HAZU. Akademija je normativno kvalificirana kao najviša hrvatska znanstvena i umjetnička ustanova „od osobite nacionalne važnosti“, pa je po toj definiciji obvezna budno i ažurno znanstveno istraživati, analizirati, objektivno opisivati

i pojašnjavati važne, vitalne uspone i padove ove zemlje ne zaplićući se, naravno, u svakodnevna i banalna politička zbivanja. Dužna je kritički ih valorizirati javno izraženim znanstveno utemeljenim stajalištima, u najmanju ruku. Akademija jest stranački neutralna, ali je i odgovorna da o presudnim pitanjima za zemlju, u području znanosti, obrazovanja, kulture, gospodarstva - kada se uspijemo oko takvih pitanja složiti i argumentima formulirati zaključke i stavove - javno izložiti svoja stajališta i za njih se založi u javnome prostoru. To je moje gledište.

Neki su članovi aktualne akademije Uprave javno ustvrdili da se u svijetu niti jedna aka-

demija ne upliće u politiku. Pri- stalice ste suprotnog stava?

Akademije, uključujući HAZU, uvijek govore jezikom znanosti, a ne politike, poput političkih stranaka, primjerice. Akademije se ne upuštaju u političke izborne postupke i politička nadmetanja, nisu u službi pojedinih političkih stranaka ili partija, nisuni „režimske“ ni opozicijske. Konfuziju izaziva činjenica da politika danas zalazi u gotovo sva područja, pa se sadržaji isprepliću i miješaju. Granice su nježne, drastično razgraničenje je nemoguće. Zaustavljanje klimatskih promjena, velike migracije, diktature, masovni zločini i oružani sukobi o kojima znanstvenici u svijetu raspravljaju očigledno ni-

politika

su samo znanstvene teme. Mi smo proteklih godina donosili akte koji su pretežitom političke naravi, o pristupačnosti Hrvatske Europskoj uniji, graničnim prijeporima sa Slovenijom, o Bunjevcima i dr. Francuska akademija je 2008. intervenirala u parlamentarnoj debati o francuskim regionalnim jezicima. Bilo je slučajeva, dakako, da su akademije svoj potencijal rabile u grube političke svrhe, imperijalne i agresivne primjerice, zagovarale teritorijalnu nacionalnu ekspanziju, krivotvorine, zanosile se emocijama i tlapnjama, poput Srpske akademije nauka i umjetnosti, primjerice, ili Crnogorske početkom 1990-ih. Jasno da je tu riječ o zloporabi znanosti.

Kakvo je Vaše viđenje uloge HAZU u organiziranju rasprava, okupljanju znanstvenika i ostvarivanju znanstvenih stajališta i programa u nas?

Praksa, naše dosadašnje znanstvene djelatnosti i postignuća, osobito nakladništvo Akademije, kazuju da HAZU ima snagu okupljanja, organiziranja, publciranja radova, pa i poticanja znanstvenih djelatnosti kakvu nema ni jedna druga institucija u zemlji. Naša znanstvena vijeća su, primjerice, izuzetno pogodna za okupljanje znanstvenika i stručnjaka iz znanstvenih institucija, gospodarstva, obrazovanja, zdravstva i drugih područja rada radi ostvarivanja projekata, znanstvenih skupova internih i međunarodnih, usuglašavanja znanstvenih stavova, verifikacije znanstvenih postignuća i sl. Kazat ću i ovo: u tim zajedničkim angažiranjima Akademija je najatraktivniji brend u natjecanjima za novčana sredstva Europske unije namijenjena znanosti.

No nije li Akademija odsutjela neka vrlo ozbiljna društvena pitanja i vrlo intrigantne, takoreći nezaobilazne a vrlo konkretne izazove. Zašto?

Mi smo odgovorni za mišljenje u, istina, manjemu djeluju javnosti, da smo penzionerski dom privilegiranih gluhih, uplašeni i šutljivih građana. Zato jer smo usprkos bogatoj znanstvenoj i umjetničkoj produkciji ponekad ravnodušni i šutimo o nekim važnim aktualnim društvenim i društveno-političkim pitanjima. Među ostalim, tome prinosi teški lanci opreza i stanovite ravnodušnosti, koji sputavaju slobodu duha, a vuku nam se još iz razdoblja jednoumlja. Šutnja čovjeku pogoduje, ne izlaže se političkim rizicima, osjeća se komotni-

je. U ovome trenutku na umu mi je onaj Krležin stari pas na kraju sela, koji sve vidi, sve čuje i sve zna. Ali ga mrzi lajati. Ne smijemo se dati zavarati tim prividom. Za pasivnost i šutnju uvijek dolaze računati s više strana. Ja sam, dakle, za snažnije upletanje Akademije u važna zbivanja u zemlji.

Jeste li spremni navesti neke relevantne primjere?

Nametnuta je dvojba: može li Akademija, primjerice, javno osuditi opću socijalnu neosjetljivost i aroganciju domaće oligarhije, neukost, zapuštanje znanosti i novčarsku bijedu znanstvenih, kulturnih, umjetničkih i obrazovnih institucija. Zbog stajališta da Akademija mora biti neutralna i bezidejna, koje je sada službeno dominantno u HAZU, Akademija je dobrim dijelom politički eutanazirana, usprkos svojim snažnim znanstvenim i umjetničkim potencijalima. Već smo godinama izvan nekih rekao bih vitalno važnih, burnih i dramatičnih društvenih zbivanja u Hrvatskoj. Zbog „načela o nezalaženju u politiku“, Uprava Akademije je, primjerice, odbila dati privolu da se u Znanstvenome vijeću za mir i ljudska prava HAZU-a održi rasprava o sadržaju i pravnim implikacijama Istanbulske konvencije. Bili su predloženi uvodničari, uvaženi znanstvenici koji bi izložili loše i dobre strane konvencije. Dalje, odbijen je jednoglasno donesen prijedlog Razreda za društvene znanosti da zajedno s Hrvatskom pravnom akademijom i pravnim fakultetima predložimo Saboru – isključivo na temelju kriterija izvrsnosti! – jednog ili više kandidata za suce Ustavna suda, jer je to „zalaženje u politiku“. Nije prihvaćen prijedlog da zajedno sa slovenskim znanstvenicima razmotrimo rješenje hrvatsko-slovenskog graničnog prijepora izravnim pregovorima, izvan sudova itd.

Ubrajate li ovdje i ušutkavanje kroatistička elite?

U kerberovskom čuvanju Akademije od svakog rizičnog društveno-političkog angažiranja zaustavljena je nakana da HAZU kao institucija javno energično i ustrajno prosvjeduje zbog nedopustivog raspuštanja Vijeća za normu hrvatskoga standardnoga jezika u svibnju 2012. To je Vijeće od osnivanja 2005. vodio najviši autoritet u području jezika danas, akademik Radoslav Katičić, braneći hrvatski jezik od naturanja „novog“ pravopisa Hrvatskoga insti-

tuta za jezik i jezikoslovlje. Pravopis toga Instituta bio je zapravo samo novi politički udar na normativni kontinuitet hrvatskoga jezika i pravopisa. Za istup u javnosti u obranu hrvatskoga jezika Uprava HAZU-a je imala više puta čvrstu podlogu kojom se mogla koristiti, a nije: nezadovoljstvo, otpor najjačih hrvatskih jezikoslovaca okupljenih baš u Razredu za filološke znanosti HAZU-a, *erudita Da Vincijeva tipa*, kako ih je nazvao jedan naš jezikoslovac, akademik Radoslav Katičića, Augusta Kovačeca, Josipa Bratulića, Milene Žic Fuchs, Stjepana Damjanovića, Ranka Matasovića, Dunje Fališevac, Mislava Ježića, Anice Nazor i dr. Oni nisu dobili potporu Uprave. Ušutkana je tako kroatistička elita u Hrvatskoj okupljena dobrim dijelom baš u Akademiji.

Šutnja nije zlato

Zašto HAZU nije reagirao na tako očite nasrtaje?

Po mojemu uvjerenju Uprava Akademije nije se proslavila samo uskraćivanjem podrške stajalištima i prosvjedima svoga Razreda za filološke znanosti, već se šutjelo kada su diskriminirani ili ponižavani njeni uvaženi članovi. Na primjer: groteksnom javnom tvrdnjom urednika novog pravopisa Hrvatskog instituta za jezik i jezikoslovlje da Katičićev naraštaj pripada povijesnoj ropotarnici. Potom, ishitrenim umirovljenjem na Filozofskom fakultetu jedinoga našeg svjetski priznatoga indologa akademika Mislava Ježića, pa blaćenjem najcitiranijeg hrvatskog matematičara akademika Josipa Pečarića, bokeljskog Hrvata. U Hrvatskome saboru glavni tajnik HAZU-a difamirao ga je javno samo zato jer je rođen u Crnoj Gori i što je magistrirao u Beogradu! O, Bože! Nismo reagirali kada je jedan medijski promovirani mladac grubo i bez valjana osnova nasrnuo na akademika Vladimira Paara. U raspravama oko hrvatskog nacionalnog kurikula Uprava HAZU-a se odrekla stajališta svoga Znanstvenoga vijeća za obrazovanje i školstvo koje je, među ostalim, prikupilo 150 ozbiljnih i promišljenih recenzija. Bili smo gluhi kada je provincijalno vrijeđan u dnevnome tisku književni bard preminuli akademik Slobodan Novak, pa naš vodeći književnik Ivana Aralice na kojega je napadaj stigao čak iz Remetinca.

Može li se reći da su navedeni 'primjeri' bili neposredan poti-

caj prihvaćanja kandidature za jednog od potpredsjednika HAZU-a u ekipi akademikkinje Milene Žic Fuchs?

Dijelom da. Neposredan je povod bio nasrtaj Ministarstva financija na novčarsku autonomiju HAZU-a, preciznije, na autonomno raspolaganje tzv 'vlastitim sredstvima' koja HAZU sama priskrbljuje i njima alimentira sve svoje potrebe osim 'hladnog pogona pokrivenog proračunskim sredstvima. Pritom je poslušništvo naše Uprave spram takvih zahtjeva bilo naprosto iritantno. Taj politički i kulturni apsurd vlasti koji zalazi u temelje našega bivstvovanja, našeg statusa, flagrantno je ograničenje prostora slobode. Moram li pojašnjavati da onaj tko drži kasu taj i upravlja. Nadzire i usmjerava. Gubitak financijske autonomije ugrožava istraživačku i stvaralačku autonomiju. Iskustvo kazuje da svaka vlast nastoji priskrbiti legitimitet znanosti za svoja djelovanja, a ako nadzire financije to joj biva olakšano. Svugdje se u svijetu pokazalo da joj to dugoročno škodi. U posljednje vrijeme niz pokazatelja upozorava da bi to mogao postati presedan i za nasrtaj na autonomiju cjelokupne hrvatske akademske znanstvene i umjetničke zajednice spram čije sudbine HAZU ima neotklonjive, ako hoćete i paternalističke obveze.

Kako se dogodilo da HAZU ostane bez prava na raspolaganje vlastitim sredstvima?

Početkom ove godine ugasi li smo naše račune u poslovnim bankama i prenijeli sva novčana sredstva, kunska i devizna, u državnu riznicu. Od 2. siječnja u bankama nemamo više niti jedne kune. Ako naš predsjednik želi kupiti običnu poštansku maruku ili dnevne novine, mora prijedlog ili zahtjev, nazovite to kako hoćete, uputiti Ministarstvu financija, pa Ministarstvo, nakon što taj zahtjev pregleda i registriira, daje nalog za plaćanje. Sva naša novčana sredstva koja dobivamo iz fondova Europske unije za projekte, donacije, zaklade, ubrane najamnine, nisu više u Akademiji. Nalaze se u fizički, pravno i organizacijski drugoj instituciji - Ministarstvu financija. To je u demokracijama zastarjeli, napušteni model dubokog zalaženja države u instituciju kojoj je srž djelovanja znanost i umjetnost. Za njezin rad je sloboda istraživanja i stvaranja ključan preduvjet. Taj je model suprotan dosegnutim civilizacijskim postignućima u Hrvatskoj.

Kada s ministrom financija?

Ad hoc skupina 36 akademikinja i akademika u ožujku 2018. predložila je Upravi HAZU-a, potom i Skupštini, da se od ministra financija zatraži povrat prava na raspolaganje akademijinom blagajnom vlastitih sredstava. Skupština je prijedlog prihvatila i imenovala izaslanstvo od 11 članova za razgovor s ministrom. Uprava HAZU-a do danas nije obavijestila članove Akademije zašto spomenuti razgovor s ministrom nije obavljen. U skupini 36 akademika bili su: Ivan Aralica, Zvonimir Baletić, Ferdo Bašić, Josip Bratulić, Vladimir Bermanec, Nenad Cambi, Andrej Dujella, Dunja Fališevac, Dragutin Feletar, Jakša Fiamengo, Goran Filipi, Dubravko Jelčić, Mislav Ježić, Milena Žic Fuchs, Andrija Kaštelan, Koraljka Kos, Ivica Kostović, August Kovačec, Ranko Matasović, Darko Novaković, Vladimir Paar, Luko Paljetak, Josip Pečarić, Ivanka Petrović, Vlasta Piližota, Stanko Popović, Ruben Radica, Davorin Rudolf, Vlatko Silobričić, Milivoj Solar, Nikša Stančić, Franjo Šanjek, Franjo Tomić, Stanislav Tuksar, Mirko Zelić i Mladen Žinić.

Gdje je u toj stvari po Vama odgovornost akademijine Uprave?

Crimen Uprave je što je tako važnu odluku donijela kriomice. Nije dobivena privola Skupštine, najvišega upravnog tijela HAZU-a, nije obaviješten i konzultiran najviši izvršni organ Skupštine Predsjedništvo Akademije! Nisu obaviješteni akademici! Tu ozbiljnu zamjerku legitimu, dopustivu, nužnu i logičnu, postavila je Upravi skupina 36 akademika. Uprava se tada silno založila da se taj zahtjev ignorira. Zbog toga osobno ne mogu i ne ću glasovati ni za jednog člana sadašnje Uprave ako se pojavi na bilo kojemu kandidacijskom popisu. Kad bih drugačije postupio osudio bih se na još jedno dugo ka- janje. Ostalim kandidatima, pa i mojim izravnim konkurentima za funkcije potpredsjednika HAZU-a, akademikima Davoru Miličiću i Frani Paraču, javno sam zaželio svako dobro na izborima u studenome.

Nužnost financijske autonomije

Vi ovo očito smatrate krupnim političkim pitanjem?

Uprava je uputila jednog od potpredsjednika Akademije u razrede – akademici djeluju u devet različitih razreda osnovanih prema znanstvenim i umjetničkim područjima - da nas, među ostalim, pouči kako je predaja blagajne vlastitih sredstava u državnu riznicu sporedna i minorna novina koja ne će remetiti naše financijsko poslovanje. Nije, zaboga, problem administrativne naravi, u slanju pismenih zahtjeva primjerice, već je krupno političko i društveno pitanje slobode znanstvenoga i umjetničkog stvaralaštva. Ako Akademija nije demokratska, financijski neovisna i samostalna u stvaralaštvu jest - vojarna. Taj ključni, rekao bih presudan čimbenik za razvijanje slobode istraživanja i stvaralaštva u Akademiji, jedan je od važnih razloga udruživanja ekipe koja se uz akademiknju Milenu Žic-Fuchs natječe za novu Upravu Akademije. U tome timu ja sam kandidat za jednog od dva potpredsjednika.

Na neovisnost Akademije o državnoj vlasti očito ste posebno

osjetljivi?

Akademija može biti vjerna sebi samo ako je neovisna o bilo kojoj državnoj vlasti. Stoga je naša dužnost, smatrao sam, a i sada se toga držim, zahtijevati vraćanje autonomije u financijskom poslovanju. Nas obvezuju jedino znanstvena istina i umjetničko nadahnuće te etička odgovornost za sve što radimo. Hrvatski je sabor na sjednici 29. travnja 1861. – gotovo prije 160 godina! – jednoglasno prihvatio prijedlog o osnivanju „Jugoslavenske akademije znanostih i umjetnostih“ i usvojio je *Pravila*, s jasnim određenjem Akademijine svrhe i ustroja. U članku 2. tih Pravila kazano je „*Akademija jest naspram državnoj upravi tielo samostalno*“. Naposljetku, našim Ustavom je izravno zajamčena „sloboda znanstvenoga, kulturnog i umjetničkog stvaralaštva“.

Žestoko ste reagirali zbog žalosnog pokušaja da se akademike privoli na odustajanje od prava na raspolaganje vlastitim sredstvima širenjem bojazni da im u protivnom prijeti smanjenje proračunskih iznosa?

Nažalost, među akademikima su se širila upozorenja da nas mogu snaći neugode ako budemo ustrajni u polemici s ministrom financija, ili s Vladom, zbog njihova preuzimanja naše blagajne. Govorkalo se da bi nam se mogli smanjiti proračunska sredstava i ukinuti zakonom zajamčena prava akademika! Predsjednik Vlade Andrej Plenković, a ni ministar financija Marić, nikada nisu zaprijetili smanjivanjem proračunskih sredstava ili ukidanjem nagrada. Ne vjerujem da bi se Vlada upustila, ili da će se upustiti, u takvu blamažu.

Jeste li na ovu temu Vi osobno imali kontakata s Vladom i ministrima?

Početkom travnja 2018. razgovarao sam s predsjednikom Vlade Andrejom Plenkovićem. Složio se s našim zahtjevom o vraćanju našeg prava raspolaganja blagajnom vlastitih sredstava. Nažalost, ministar financija Zdravko Marić odbio je svaku pomisao o izuzeću Akademije od obveze prijenosa cjelokupnih naših financija

RAZGOVOR S DAVORINOM RUDOLFOM

Akademija i politika

nastavak
sa str. 9

u državnu riznicu. Njegova je argumentacija, bila, prvo, da se s prijelazom u državnu riznicu složila Uprava Akademije. Te drugo, da je prijelaz u riznicu isključivo tehničko pitanje koje ne zadiru u neovisnost i samostalnost HAZU-a. Ali, rekao sam ministru, mi ne možemo samostalno kupiti ni toaletni papir bez privole ili dopuštenja - svedjedno kako ćemo to nazvati - Ministarstva financija. Molim vas, vratite nam naše novce u našu blagajnu. Sve što tražimo sabijeno je u jednoj rečenici: akademijina lisnica u akademijinom džepu! Kazao mi je: kad bismo vas oslobodili obveze prijenosa vaših sredstava u riznicu, vi biste bili jedina institucija u zemlji s takvim statusom. Odgovorio sam da mi nismo jedina takva institucija u zemlji - jer to pravo uživaju sveučilišta i sve njihove sastavnice - ali da smo u tom pogledu najviša i najvažnija institucija! Ostao je neumoljiv.

Zar Skupština HAZU nije zaključila da u ovoj stvari posebno izaslanstvo intervenira kod ministra? Zbog čega taj zaključak nije proveden?

Skupština HAZU-a složila se 12. ožujka da posebno izaslanstvo HAZU-a posjeti ministra financija i zatraži povrat blagajne. U tome izaslanstvu, među 11 akademika, bio sam i ja. Nikada nismo otišli na taj razgovor. Uprava Akademije do danas me nije izvijestila što se dogodilo. Što je ministar odgovorio? Taj razgovor je bio važan da se zna i zabilježi da smo reagirali i prosvjedovali, zalagali se za slobodu znanstvenog i umjetničkog stvaralaštva. Akademija je najviša, ali i zadnja znanstvena i umjetnička tvrđa u Hrvatskoj! Ako nas ministar slomi, iza nas padaju sve znanstvene i umjetničke institucije u zemlji. Naša je dužnost ustrajati, mi moramo ostati uspravni uvijek kada su slobode stvaralaštva u pitanju.

Akademija - velika hrvatska nada

Kako vidite prioritete ako vam akademici ukažu povjerenje i izaberu vas u Upravu HAZU-a na izborima u studenome?

Ako bude izabrana nova Uprava HAZU-a na čelu s akademkinjom Milenom Žic Fuchs, u akademijinoj će mo Skupštini - uvijek zajedno sa svim akademcima! - prioritarno razmotriti prilike i neprilike državnom riznicom u kojima smose našli. Potom naše interne odnose, odnose

Uprave i akademika, funkcioniranje Predsjedništva Akademije bez nametanja volje Uprave, dužinu mandata i limitiranje reizbora. Nije etično da predsjednik HAZU-a i Uprava predlažu sljedećeg predsjednika, kao da su dinastija. Predsjednik može predlagati kandidate samo u svojem razredu, poput svih nas akademika. Razmotrit ćemo, uvijek u punome sastavu i krajnje otvoreno s akademcima, odnos Akademije i tijela državne vlasti, kao i načine na koje možemo dati naše najbolje i najučinkovitije prinose razvoju moderne države Hrvatske.

Ustvrdili ste da je sve najbolje što imamo u znanosti koncentrirano u Akademiji.

Bogata znanstvena produkcija Akademije, od povijesti i demografije do energetike, medicine, lingvistike i ostalih znanstvenih područja i polja, kao i živo stvaralaštvo u svim područjima umjetnosti, naša je valjana legitimacija. Mi smo najbolje u znanosti i umjetnosti što ova zemlja ima. Ne može se u državi Hrvatskoj kompetentno raspravljati o velikim totalitarizmima 20. stoljeća, fašizmu, komunizmu i nacizmu, bez akademika Nikše Stančića i Tomislava Raukara, povjesničara. O genetskome kodu bez akademika Mladena Žinića ili o klimatskim promjenama bez Vladimira Paara. O lingvistici bez akademika Radoslava Katičića, Augusta Kovačeca ili Ranka Matasovića. O retorici postmoderne bez akademika Milivoja Solara. O energetici bez akademika Bože Udovičića i Mirka Zelića. Može li se zanemariti vrhunsko poznavanje fenomena ljudskoga mozga akademika Ivice Kostovića, patološke fiziologije Stjepana Gamulina ili kardiovaskularnih bolesti Ive Čikeša? Imamo svjetskog majstora matematičara Josipa Pečarića. Molim vas, radost je naići na onako impozantnog Miroslava Krležu u Opatiji, pred kavanom „Millenijum“, kojega je naraštajima podarila akademkinja Marija Ujević - Galetović. Spominjem, razumije se, samo nekoliko svojih kolega nasumice izabranih. U Splitu, Zagrebu i u drugim mjestima građani mi kažu: u svim ovim našim kaosima, gospodarskim, političkim i kulturnim, Akademija je velika hrvatska nada. Program ekipe kandidata za novu upravu HAZU-a okupljene oko akademkinje Milene Žic Fuchs i moj osobni credo jest: ne smijemo ih iznevjeriti!

U VARAŽDINU ODRŽANA KONFERENCIJA 'RAČUNALNE IGRE 2018'

Brojni sudionici, predavanja predstavnika najznačajnijih poduzeća u području računalnih igara, združena inicijativa akademske zajednice i prezentacije niza studentskih projekata obilježili su konferenciju Računalne igre 2018 održanu u Varaždinu

PIŠE:
IVAN PERKOV

U sklopu konferencije Central European Conference on Information and Intelligent Systems (CECIIS) koja se ove godine po 29. put održava na Fakultetu organizacije i informatike u Varaždinu, kao popratni događaj 19. rujna održana je stručna konferencija Računalne igre 2018. Cilj ove konferencije je bio pružiti stručnjacima, studentima, nastavnicima i drugim zainteresiranim pojedincima mjesto na kojem mogu prezentirati svoja stručna i razvojna postignuća u području računalnih igara.

Važnost računalnih igara je u stalnom porastu zbog razvoja tehnologije koja predstavlja osnovu napretka ove vrste igara. Područje računalnih igara predstavlja nadolazeći trend u Hrvatskoj, gdje već sada postoji desetak vrlo uspješnih poduzeća koja u ovoj domeni djeluju na globalnoj razini.

S obzirom na navedeno, cilj ove konferencije je bio objediniti svijet struke i akademsku zajednicu u svrhu razgovora o zajedničkim projektima, uložiti računalnih igara u obrazovanje i mogućnostima kreiranja studijskih programa u području razvoja računalnih igara.

Računalne igre predstavljaju važno područje, kako u znanstvenom tako i u stručnom smislu, i želja organiza-

Računalne igre u obrazovanju

tora ove konferencije je bila istražiti na koje je sve načine studentima moguće prenijeti nova i aktualna znanja u području u kojem mogu djelovati kao zaposlenici, budući poslodavci, nastavnici ili znanstvenici. Upravo zbog toga je spomenuta konferencija rezultat združenog napora i truda gotovo svih javnih sveučilišta u Republici Hrvatskoj i najistaknutijih poduzeća koja djeluju u području razvoja računalnih igara.

akademska zajednicu sa svijetom struke i istražiti mogućnosti kreiranja novih obrazovnih programa koji će biti na korist kako studentima kao budućim stručnjacima u ovom području, tako i trenutnim poslodavcima i znanstvenoj zajednici. Vjerujem da povezivanjem najvećih stručnjaka i znanstvenika u ovom području možemo ostvariti sinergijski učinak koji će dovesti do željenih rezultata i inovacija u području razvoja računalnih igara, re-

tehnologije u kojima banka djeluje i načine na koje provode svoje projekte u ovoj domeni.

Uz dekana Fakulteta organizacije i informatike prof. **Nevena Vrčeka** i zamjenika gradonačelnika Grada Varaždina **Zlatana Avara**, sudionike konferencije pozdravio je u svom uvodnom govoru i prorektor za inovacije, transfer tehnologije i komunikacije Sveučilišta u Zagrebu prof. **Miljenko Šimpraga**.

Na konferenciji je prezentirano više od 20 stručnih radova, a predstavljeno je i više od 10 računalnih igara koje su razvili sami studenti. Sudjelovalo je više od 170 sudionika, a zabilježeno je i više od 450 pogleda izravnog prijenosa konferencije koji se emitirao putem odgovarajućih internetskih servisa.

Na mrežnoj adresi konferencije: racunalne-igre.foi.hr mogu se pronaći sve informacije o konferenciji kao i zbornik radova konferencije.

Na konferenciji je zaključeno kako će se zajednička inicijativa uvođenja računalnih igara u područje visokog obrazovanja Republike Hrvatske nastaviti i dalje te da su određene aktivnosti koje vode u tom smjeru već započete. Početkom lipnja 2018. predana je projektna prijava projekta HKO-a "Edu4Games - Izrada standarda zanimanja i kvalifikacija te novih studijskih programa za područje dizajna i razvoja videoigara". U izradi projektne prijave su uz Akademiju dramske umjetnosti, koja je bila glavni nositelj projektne prijave, sudjelovali i članovi Fakulteta organizacije i informatike, Fakulteta elektrotehnike i računarstva i Arhitektonskog fakulteta.

Nadamo se i vjerujemo da će ova i slične inicijative donijeti studentima, poslodavcima i cijeloj akademskoj zajednici nove mogućnosti, kako u području obrazovanja tako i u području stručnog djelovanja, uključujući je doc. **Konecki**.

Voditelj
konferencije
doc. Mario
Konecki

Uz Fakultet organizacije i informatike kao domaćina i Sveučilište u Zagrebu, suorganizatori konferencije bili su i: Sveučilište u Rijeci, Sveučilište u Splitu, Sveučilište u Osijeku, Sveučilište u Zadru, Sveučilište u Dubrovniku, Sveučilište u Puli, Sveučilište Sjever, Veleučilište u Bjelovaru, VERN, Algebra, Machina, Grad Varaždin, Grad Bjelovar i Grad Daruvar.

Ideju i inicijativu za održavanje konferencije Računalne igre 2018 dao je doc. **Mario Konecki** s Fakulteta organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu, posebni savjetnik rektora Sveučilišta u Zagrebu za internetske servise i koordinator Rektorskoga zbora Republike Hrvatske za informacijske tehnologije.

Razvoj računalnih igara je iznimno kompleksno, ali ujedno i izuzetno zanimljivo područje. Osnovna svrha ove konferencije je bila povezati

kao je doc. **Konecki**.

Na konferenciji su kao pozvani predavači sudjelovali predstavnici gotovo svih značajnijih poduzeća koja se bave razvojem računalnih igara u Hrvatskoj: Cateia Games, Croteam, Exordium Games, Gamepires, Ironward, Nanobit.

U sklopu konferencije je održan okrugli stol na temu "Uloga računalnih igara u obrazovanju i novi trendovi u razvoju računalnih igara". Moderatori okruglog stola bili su prodekan za međunarodnu, međufakultetsku i međusveučilišnu suradnju Akademije dramske umjetnosti prof. **Davor Švaić** i direktor poduzeća Exordium Games **Andrej Kovačević**.

Generalni pokrovitelj konferencije Računalne igre 2018 bila je Raiffeisen banka. Predstavnici Raiffeisen banke, koji su također sudjelovali na okruglom stolu, predstavili su područja vezana za informacijske

RAZGOVOR S PROFESOROM DAVOROM JEŽEKOM O LIJEČENJU NEPLODNOSTI

Uz banku sjemenika uskoro i banka jajnika

Osnivanje banke jajnika je složeni interdisciplinarni projekt u kojem bi uz Klinički zavod za transfuzijsku medicinu i transplantacijsku biologiju, sudjelovali i Klinika za ginekologiju i porodništvo, Klinika za onkologiju i mnogi drugi stručnjaci Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i KBC Zagreb

RAZGOVARALA:
TATJANA KLARIĆ

Profesor Davor Ježek redoviti je profesor u Zavodu za histologiju i embriologiju te prodekan za međunarodnu suradnju Medicinskog fakulteta u Sveučilišta u Zagrebu. Ujedno je i voditelj Banke sjemenika pri KBC-u Zagreb te se u svome radu svakodnevno susreće s problemom neplodnosti. Zahvaljujući profesoru Ježeku i njegovu timu, brojni su pacijenti postali očevi, a s profesorom smo razgovarali o metodama koje se koriste kada klasična medicinski pomognuta oplodnja ne pomaže.

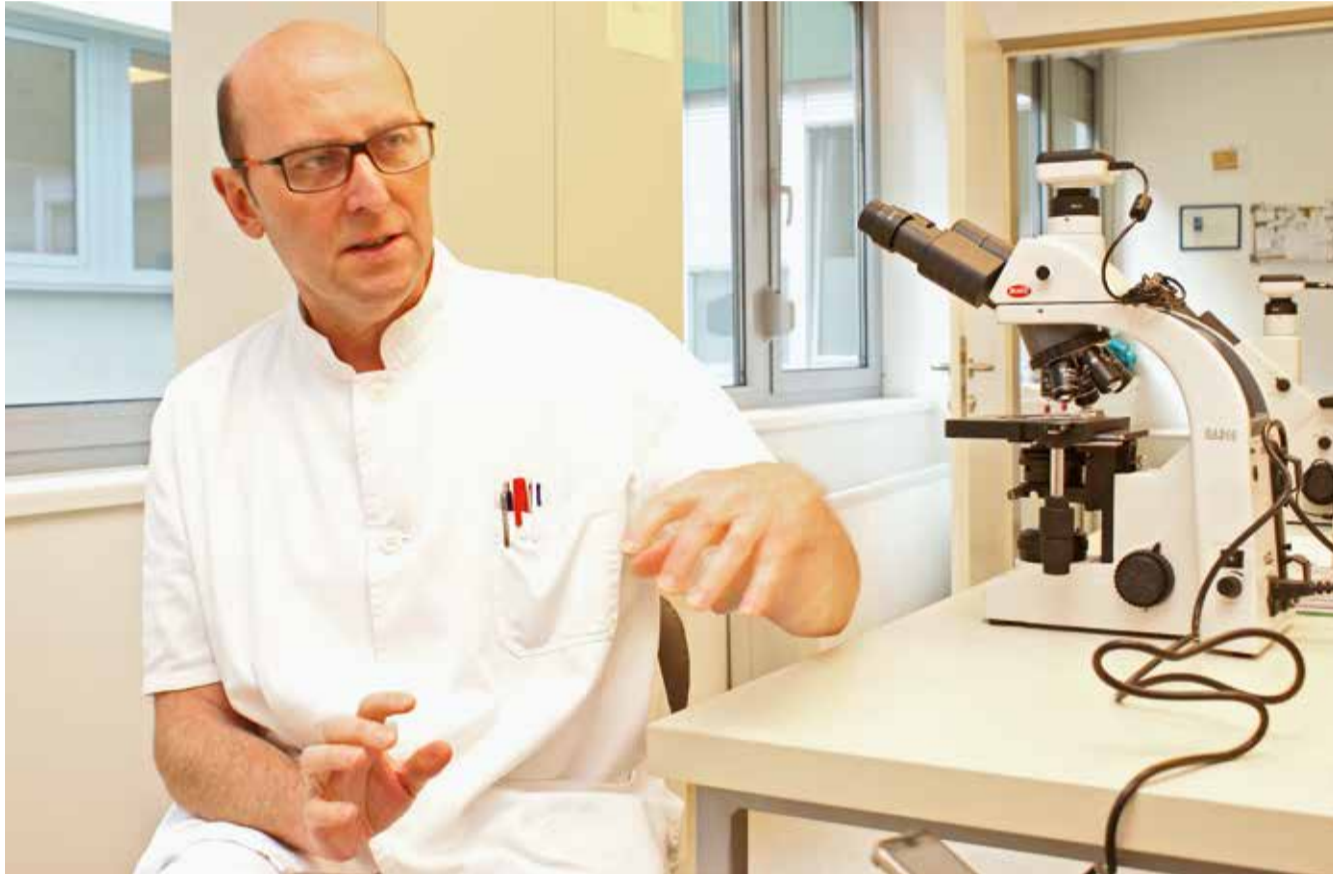
Sve više parova ima problema s neplodnosti, no o toj se temi ne govori dovoljno. Što je razlog tome i kakvo je stanje u Hrvatskoj?

- Procjenjuje se da je u Hrvatskoj neplodno otprilike 80 tisuća parova, no samo se njih 12 tisuća odlučilo na neki oblik liječenja. Biti pacijent u toj priči nije nimalo ugodno, ljudi prolaze razne emocionalne krize i naš je zadatak da ih liječimo, ali i budimo. Nažalost, gotovo 50 posto pacijenata ne zna točan uzrok neplodnosti. Neplodnost muškarca može biti uzrokovana npr. nespuštenim testisom. Nadalje, tu su zausnjaci, profesionalna izloženost toplini (kao što je u vozača kamiona i drugih vozača koji sjede na toplom motoru). Uzrok mogu biti i različiti lijekovi, od kojih su najozbiljniji citostatici koji se koriste za liječenje tumora. Opasna je i plastika koja sadrži ksenoestrogene tzv. lažne ženske hormone. Ksenoestrogeni se nalaze u ispušnim plinovima, nekim deterdžentima, ali i u mesu koje je pečeno na ugljenu. Postoji zaista mnogo uzroka, uključujući i mobitele u prednjim džepovima, no važno je imati na umu i biologiju. Trenutno smo suočeni s opasnim trendovima odgode rađanja. Prema podacima, Hrvatsice u prosjeku rađaju prvo dijete s 28 godina, dok je u Europi prosjek 30 godina. Ženska plodnost pada nakon 34. godine jer dolazi do smanjivanja tzv. ovarijske rezerve te ostaje mali broj dobrih jajnih stanica koje ovuliraju i koje se mogu spojiti sa spermijem.

Ograničeni sustav

Područje vašeg rada primarno je azoospermija. Koliko je ona učestala?

- Radi se o jednom od najte-

Prof. Davor Ježek

DAMIR HUMSKI

žih poremećaja muške neplodnosti pri čemu postoji potpuni nedostatak muških spolnih stanica u sjemeni muškarca. U Hrvatskoj ima trinaest ustanova koje su ovlaštene za umjetnu oplodnju te je procjena da se barem jednom tjedno pojavi pacijent koji ima azoospermiju. Veliki je to broj pacijenata, u odnosu na prijašnja vremena. Kod azoospermije svi ostali klasični oblici medicinski potpomognute oplodnje ne dolaze u obzir jer oni koriste spermije iz ejakulata. Međutim, tih spermija nema kod pacijenata s azoospermijom. Stoga moramo upotrijebiti mikrokirurške metode. Radimo otvorenu biopsiju sjemenika jer je to organ koji proizvodi spermije. Pacijenta operiramo u potenciranoj lokalnoj anesteziji te radimo najčešće tri vrlo mala reza, kojima pristupamo na parenhim samog sjemenika. Kada se napravi rez od 5 do 8 milimetara, parenhim koji se nalazi u sjemeniku izade spontano u vanjsku okolinu, te ga tada s vrlo preciznim instrumentima odstranimo. Nakon što smo odstranili tkivo, ono se prebacuje u prihvatni medij i nakon toga se zamrzava. Bitno je napomenuti da svaki od tih komadića koje uzmemo iz sjemenika, dijelimo na dva dijela. Jedan se dio zamrzava, a drugi se dio fiksira i ide na histološku obradu. Te divi-

radnje uvijek radimo usporedno te prije nego li započnemo s liječenjem neplodnog para, napravimo histološku analizu sjemenika neplodnog pacijenta. Njome provjeravam postoje li muške spolne stanice-spermiji. Također, ima li naznaka neoplastičnog procesa (karcinoma) kako bismo otkrili postojanje tumora testisa u ranoj fazi. U operacijskoj dvorani, izdvojeni uzorak tkiva dijelimo u spomenuta dva dijela i spremamo ih u posebne kriotubice koje mogu izdržati vrlo nisku temperaturu. Kao što je rečeno, jedan se dio fiksira za histološku obradu pod mikroskopom dok se drugi zamrzava u tekućem dušiku i pohranjuje u banku sjemenika. Preporučuje se da se bioptički materijal iskoristi unutar tri godine, no dokazano je da se može čuvati do petnaest godina.

Banka sjemenika radi od 2013. godine, koliko ste do sada imali pacijenata i koja je uspješnost rada?

- Od Ministarstva zdravstva 2013. godine dobili smo akreditaciju i počeli s radom. Danas imamo oko 180 pacijenata, a njih 28 ima djecu, neki čak i po drugi put. Moram reći, pomalo neskromno, da se u tom segmentu medicinske oplodnje po postocima uspješnosti možemo mjeriti s europski najuspješnijom skupinom liječnika

u Belgiji i Bruxellesu. Također surađujemo s drugim ovlaštenim ustanovama koje vrše medicinsku oplodnju, npr. KBC Sestre milosrdnice, kliničkom bolnicom Sveti duh i ovlaštenim privatnim poliklinikama koje postavljaju zahtjev za transportom materijala Nacionalnom povjerenstvu za medicinsku oplodnju. Jedan od nedavnih velikih uspjeha je i uspješno začeće kod pacijenta koji ima Klinefelterov sindrom. Radi se o vrlo teškom sindromu koji uključuje kromosomsku anomaliju, višak X kromosoma te je kod takvih pacijenata izuzetno teško izdvojiti spermij iz sjemenika. Imali smo sreću i umijeće te smo uspjeli iz bioptičkog materijala izolirati zdrave spermije i načiniti oplodnju jajne stanice. Na europskoj i svjetskoj razini nema puno trudnica s bioptičkim materijalom pacijenata koji pate od Klinefelterovog sindroma. Ono što možemo reći za sada je da su svi genetski i kromosomski testovi uredni i nadamo se uspješnom kraju trudnoće i zdravom dječaciću.

Europski iskorak

- Nadamo se da ćemo to svoje znanje moći prenijeti na inozemne kolege, naime od 2016. godine smo akreditirani kao centar izobrazbe pri Europskoj androloškoj akademiji. Valja istaknuti

da u svijetu ima samo 28 takvih centara. Zahvaljujući spomenutoj akreditaciji, dobili smo licenciju kojom možemo obrazovati liječnike urologe-androloge. Do sada smo već organizirali jednu ljetnu školu o biopsiji sjemenika, a 2019. godine ćemo organizirati drugu međunarodnu školu u suradnji sa Sveučilišnom bolnicom u Kopenhagenu. Polaznici će biti mladi kolege iz Velike Britanije, Danske, Grčke, Latvije, Litve, Poljske i SAD-a te vjerujemo da će to biti dobra stvar za hrvatsku medicinu i naše Sveučilište. Treba napomenuti da bez projekata u okviru ZCI-a za rperoducijsku i regenerativnu medicinu ne bi bilo prodora u kliničkom smislu niti praktične primjene.

Trenutno radite na osnivanju banke jajnika, kako napreduje taj projekt?

- U završnom smo postupku nabave opreme za laboratorij, međutim, moramo poslati naše kolege subspecialiste ginekološke onkologije na usavršavanje. To je složeni interdisciplinarni projekt u kojem bi uz Klinički zavod za transfuzijsku medicinu i transplantacijsku biologiju, sudjelovali i mnoge druge klinike i zavodi KBC-a Zagreb i Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, npr. Klinika za ginekologiju i porodništvo, Klinika za

Onkofertilitet

Kod pacijenata koji idu na kemoterapiju i zračenje, ako se karcinom nije proširio, uzimamo zdravo tkivo iz sjemenika. Na taj smo način pomogli pacijentu s rakom testisa da dva puta postane otac. Trenutno smo i u prvoj fazi za juvenilne tumore. Moguće je napraviti biopsiju sjemenika i pohraniti ga u kriomediju, međutim takva se biopsija treba razbiti, izvaditi spermatogonije - stanice koji su preteča spermija, uzgojiti ih i usmjeriti da dosegnu fazu spermija. Nije komplicirano uzeti spermije, niti zamrznuti ih, ali je bitna diferencijacija tih stanica. Kod djevojčica je situacija puno drukčija jer se djevojčice rađaju s korom jajnika koja ima do pola milijuna jajnih stanica i folikula i to se s vremenom reducira. Na svjetskoj razini nismo prošli univerzalni protokol koji bi nam omogućio da te stanice pretvorimo u spermije. Radimo na rekonstrukcijama sjemenih kanalića u kojima se odvija spermatogeneza kako bi se pokušalo rekonstruirati prirodni okoliš testisa za diferencijaciju u spermij.

onkologiju i mnogi drugi stručnjaci. Kemoterapija i zračenje izrazito negativno utječu na spolne žlijezde te je moguće prije početka liječenja izdvojiti male komadiće jajnika i zamrznuti ih. Nakon liječenja tumora, moguće je takve komadiće vratiti u područje male zdjelice, prirodni okoliš jajnika ili preostali jajnik. Otprilike tri do četiri mjeseca nakon reimplantacije komadići postaju aktivni i žena počinje dobivati normalni menstrualni ciklus. U svijetu se rodilo 130 djece nakon ovakvog zahvata. Da bismo mogli napraviti taj postupak, potrebno je upotrijebiti opremu koja omogućuje vrlo složenu krivulju zamrzavanja jajnika te su nam za to potrebni sofisticirani uređaji. Naime, spermiji su relativno jednostavni za zamrzavanje jer su vrlo male stanice koje su načelno vrlo otporne na osmotske promjene i osmotski šok koji svaka stanica doživljava prilikom zamrzavanja. S druge strane, jajna je stanica velika, možete je vidjeti golim okom. Osim toga, izrazito je osmotski osjetljiva i ne možete primijeniti iste metode zamrzavanja kao za spermij. Zato nam je potrebna novonabavljena kupljena sredstvima ZCI-a, odnosno Europskih strukturalnih fondova. Želja nam je da svi ovi znanstveni napretci i sve što istražujemo pretočimo u napredne tehnike reproduktivne medicine kako bi ovi postupci postali redovita praksa i kako bismo pomogli što većem broju pacijenata.

HRVATSKA PRVI PUT OBILJEŽILA MEĐUNARODNI DAN STUDENTSKOG SPORTA

Akademski godina pun

Hrvatska je prvi put sudjelovala na IDUS-u, a to je prilika za najavu svih sportskih uzbuđenja koja nas čekaju u novoj sezoni, s vrhuncem na Univerzijadi u Napulju

PIŠE:

DRAŽEN MALEŠ

Od 2016. godine, 20. rujna se u svijetu obilježava kao Međunarodni dan sveučilišnog sporta (IDUS), kada se raznim manifestacijama podiže svjesnost o važnosti bavljenja sportom, kao i položaju studentskog sporta u društvu. U ovom događaju, koji su utemeljili FISU (Svjetska federacija studentskog sporta) te UNESCO, Hrvatska je ove godine prvi put sudjelovala, i to organizacijom različitih aktivnosti sportskog karaktera paralelno u pet gradova – Zagrebu, Splitu, Rijeci, Slavonskom Brodu i Vukovaru. Bilo je tu trčanja, biciklizma, košarke, aerobika, plesa, kuglanja, turnira i zabavnih igara, a sve s ciljem poticanja studenata i šire javnosti na uključivanje u UniSport aktivnosti u mjestima gdje studiraju.

– Studentski sport u zadnjih nekoliko godina u izrazito je brzom razvoju u Hrvatskoj. Na nacionalnoj razini imamo sve više studenata uključenih u naše programe, kao i sve više sportova te aktivnosti. Na europskoj razini naša sveučilišta sudjeluju na prvenstvima i sveučilišnim

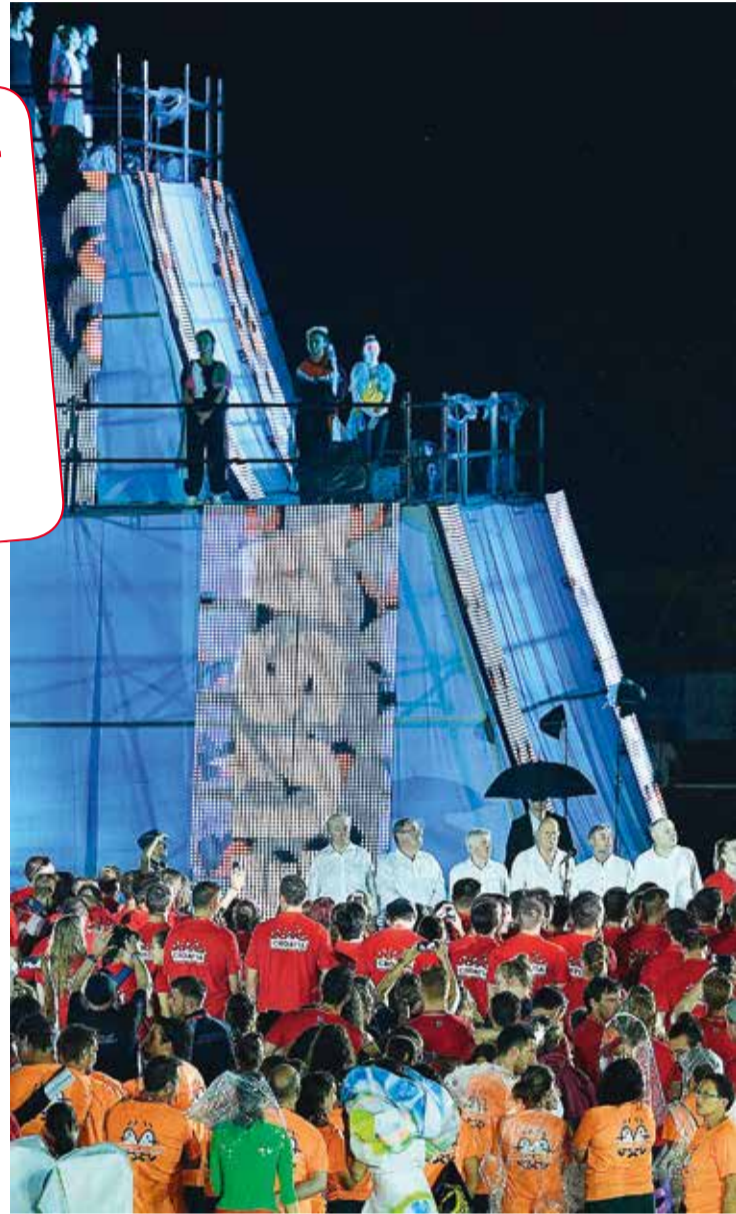
Ronald Štrumberger

INTERNATIONAL DAY
OF UNIVERSITY SPORT
PROCLAIMED BY UNESCO

20
FISU
SEPTEMBER

igrama, a ujedno smo jedni od najbrojnijih na starom kontinentu po sudjelovanju na tim smotrama. Ovoga smo ljeta, nakon dugo vremena, sudjelovali na tri svjetska prvenstva – u rukometu, veslanju i futsalu – a redoviti smo sudionici i svjetskih Univerzijada, na kojima isto tako bilježimo odlične rezultate. Zbog svega toga htjeli smo i jednom simboličkim pokazati kako je i Hrvatska važan dio međunarodne studentske sportske priče i zato smo se uključili u proslavu Svjetskog dana sveučilišnog sporta – poručio je sportski direktor Hrvatskog akademskog sportskog saveza Ronald Štrumberger, ujedno najavivši što sve donosi nova sezona u akademskoj godini 2018./2019.

JAKOV MATIĆ

SVJETSKO STUDENTSKO FUTSAL PRVENSTVO U KAZAHSTANU

Hrvatska 11., Šuljić prvi golgo

Igrači izbornika Koraba Morine ostvarili su solidan rezultat te – još važnije – stvorili podlogu za uspješniji nastup na idućem prvenstvu u Poljskoj

NAPISAO I SNIMIO:

DRAŽEN MALEŠ

Hrvatski futsal danas je u ekspanziji, a svoj doprinos u tom procesu iz godine u godinu daje i sveučilišni sustav te njegova perjanica – UniSport Futsal liga. Akademski godina na isteku (2017./2018.) donijela je dodatan razvoj na nacionalnoj i lokalnoj razini, a kruna tog napretka bio je nastup na Svjetskom studentskom futsal prvenstvu, održanom u kolovozu u Almatiju, najvećem gradu Kazahstana. To je bilo prvo okupljanje hrvatske sveučilišne futsal reprezentacije nakon dva desetljeća, a boje Lijepe naše branilo je dvanaest igrača koje je izabrao izbornik Korab Morina.

Unatoč tome što su naši momci za suparnike često imali A reprezentativce velikih futsal nacija, više ili manje uspješno su im parirali, pa su svoj nastup zaključili s tri pobjede i tri poraza. Bili

Slavlje u znaku 'kockica'

smo bolji od Njemačke, Izraela i Kine, a lošiji od Tajlanda, Ukrajine i Francuske. Najteži poraz bio je u premijernoj utakmici – za brojne naše igrače najvećoj koju su do tada igrali – kad nas je Taj-

land nadvladao sa 6:2. S druge strane, Nijemcima smo zabili 10, Izraelu 15, a Kini osam golova. Taj je rezultat Hrvatsku smjestio na jedanaesto mjesto od šesnaest ekipa, a ukupni je dojam popravila

titula najboljeg strijelca prvenstva kojom se, s deset postignutih golova, okitio Ivor Šuljić.

– Šteta što moji golovi nisu pali i pomogli u utakmicama kada je to stvarno trebalo, ali općenito sam zadovoljan jer se radi o jednom lijepom iskustvu i vjetru u leđa za nove nastupe – poručio je Šuljić.

Hrvatsku su na Svjetskom sveučilišnom prvenstvu u Kazahstanu predstavljali Ante Crnjac (C), Ivor Šuljić, Ivan Tustonjić, Mario Tačić, Josip Bilandžić, Faris Sarić, David Mataja, Tino Čirjak, Andrej Pandurević, Matijas Mijić, Dario Markić te Matija Uremović.

Pred nacionalnom sveučilišnom vrstom sad je dugi ciklus priprema za iduće prvenstvo, koje će se održati u Poljskoj 2020. godine, a stečeno iskustvo nesumnjivo će igračima koristiti u predstavljanju svojih sveučilišta unutar UniSport sustava, kao i kod nastupa za klubove u kojima igraju.

na sportskih uzbuđenja

O ulozu Hrvatske u međunarodnom sveučilišnom sportu govore i sjajne uspomene na Europske sveučilišne igre u Zagrebu i Rijeci 2016.

Vrhunac prethodne sezone bile su Europske sveučilišne igre u portugalskoj Coimbri

– Svi mi uključeni jedva čekamo novu sezonu jer po svemu vidimo kako je pred nama jedna velika godina. Na europskoj nas razini opet dočekuje puno prvenstava, a ekipa Sveučilišta u Splitu, osvajač titule prvaka Europe u velikom nogometu, sudjelovat će na svjetskoj ligi u Kini, gdje će odmjeriti snage sa sveučilištima svih kontinenata. Iduće ljetno pred nama je i najveća svjetska studentska sportska manifestacija – ljetna Univerzijada u Napulju – gdje planiramo nastupiti s velikom delegacijom te nakon dugo vre-

mena, osim individualnih sportova, zastupiti i momčadske sportove, konkretno košarku, odbojku i vaterpolo. Gotovo pa u isto vrijeme, na svom ćemo terenu imati i jednu kontinentalnu smotru, jer Zagreb je domaćin EUSA Combat Games, sasvim novog formata u europskom studentskom sportu, gdje su objedinjena europska prvenstva u judu, taekwondou, karateu i kickboxingu. Uz navedeno, nastavit ćemo graditi našu nacionalnu studentsku futsal reprezentaciju te ih pripremati za svjetsku smotru 2020.,

a intenzivno ćemo raditi i na poboljšanju svih aktivnosti u sklopu UniSport HR godine nacionalnih prvenstava i natjecanja – zaključio je Štrumberger.

Uključivanje u obilježavanje IDUS-a tako je predstavljalo svojevrsnu uvertiru u najavljenju uzbuđuju sportu akademsku godinu pred nama, bogatu natjecanjima, prvenstvima i drugim aktivnostima koje će pomoći izgradnji sveučilišnog sporta u Hrvatskoj, a o njima čitajte u nadolazećim brojevima UniSporta.

eter

Riječ izbornika

– Sigurno da jedanaesto mjesto nije uspjeh koji smo priželjkivali, ali iskustvo koje smo stekli sigurno će nam pomoći za iduće prvenstvo u Poznanju 2020., na kojem je cilj ostvariti bolji rezultat. Već sada znamo i put kojim trebamo ići kako bismo to postigli, a on podrazumijeva podizanje kvalitete na višu razinu, odnosno pojačavanje našeg igračkog kadra, i to primarno sa studentima koji nastupaju u Prvoj hrvatskoj malonogometnoj ligi.

Uz to ćemo raditi na osiguravanju budućnosti reprezentacije kroz odgoj novih generacija, na način da nove dečke usmjerimo na upisivanje fakulteta i poradimo na njihovu sportskom razvoju, kako bismo s vremenom dobili široku osnovu za sastavljanje što bolje ekipe. Tijekom godine imat ćemo četiri okupljanja na kojima će sudjelovati najbolji igrači studenti iz 1. HMNL, kao i svatko tko se nametne kroz nastupe u UniSport Futsal ligi. Ipak, da bismo postigli dobar rezultat u Poljskoj za dvije godine – što je kratkoročni cilj – morat ćemo povisiti kriterije pa prosječnosti neće biti mjesta. No, svi dečki koji se posvete sportu i svaki student koji ima namjeru ići na svjetsko prvenstvo dobit će priliku za dokazivanje i eventualno predstavljanje Hrvatske na najvišoj razini studentskog sporta.

Izbornik Korab Morina

Hrvatska reprezentacija nakon pobjede nad Njemačkom

Svečanost otvaranja prvenstva u Almatiju

Hrvatska uoči svečanog otvaranja

SVEUČILIŠTE U SPLITU
MEDICINSKI FAKULTETobjavljuje
NATJEČAJ

I. ZA IZBOR

– jednog suradnika (m/ž) u suradničkom zvanju i na radnom mjestu asistenta za područje biomedicine i zdravstva, temeljne medicinske znanosti u Katedri za histologiju i embriologiju,
– jednog nastavnika (m/ž) u naslovnom znanstveno-nastavnom zvanju docenta za područje biomedicine i zdravstva, temeljne medicinske znanosti, grana genetika, genomika i proteomika čovjeka u Katedri za pedijatriju.
Pristupnici trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15) te Pravilnikom o uvjetima i postupku izbora u zvanja Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu (veljača 2014.). Potrebna dokumentacija i dokazi koje je potrebno priložiti za izbor u određeno zvanje objavljeni su na mrežnoj adresi Povjerenstva za kadrove (<http://www.mefst.hr/kadrove>).
Kandidat koji ostvaruje pravo prednosti pri zapošljavanju prema posebnim propisima dužan je u prijavi na natječaj pozvati se na to pravo, odnosno priložiti propisane dokaze o tom statusu, dokaz iz kojeg je vidljivo na koji način je prestao radni odnos kod posljednjeg poslodavca (ugovor, rješenje, odluka i sl.), te dokaz da je nezaposlen (uvjerenje ili evidencijski list HZZ). Kandidati koji se pozivaju na Zakon o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji isti mogu vidjeti na web adresi Ministarstva hrvatskih branitelja: <https://branitelji.gov.hr/>
Rok za prijave na natječaj za izbore je 30 dana od objave u „Narodnim novinama“ od petka 21. rujna 2018.
Nepravovremene prijave i prijave bez dokaza o ispunjavanju uvjeta neće se razmatrati.
Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta natječaja dostavljaju se na adresu: Medicinski fakultet u Splitu, Služba kadrovskih poslova, Šoltanska 2, 21000 Split.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
PRIRODOSLOVNO MATEMATIČKI FAKULTETraspisuje
NATJEČAJ

za izbor jednog doktoranda u suradničko zvanje i na radno mjesto asistenta za područje prirodnih ili tehničkih znanosti, pod mentorstvom doc.dr.sc. Damira Kovačiča za rad na projektu „Dizajn i primjena novih nano-strukturiranih materijala u neuro-elektroničkim sučelima za biomedicinsku primjenu“ koji se provodi u okviru Znanstvenog centra izvrsnosti za znanost i tehnologiju – integracija Mediteranske regije (STIM-REI), na određeno vrijeme od četiri godine u punom radnom vremenu, temeljem natječaja Hrvatske zaklade za znanost „Projekt razvoja karijera mladih istraživača – izobrazba novih doktoranda znanosti“ raspisanog u prosincu 2017. godine.
Pristupnici koji se javljaju na natječaj moraju ispunjavati opće uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07-Odluka USRH, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14-Odluka USRH, 60/15, 131/17) te obvezne uvjete i dodatne kriterije:
Obvezni uvjeti:
– završen odgovarajući diplomski ili integrirani studij
– ukupan prosjek ocjena na prethodnim razinama studija (preddiplomskom, diplomskom ili integriranom) koji osigurava upis na doktorski studij
Dodatni kriteriji:
– dosadašnja priznanja, nagrade i sl. za izvrsnost u studiranju i istraživački rad,
– sudjelovanje u znanstveno-istraživačkom radu, objavljeni radovi, osobna izlaganja na znanstvenim konferencijama,
– poželjno iskustvo rada u znanstvenom ili tehničkom laboratoriju
– prednost će imati pristupnici s iskustvom u radu na projektima iz eksperimentalnih prirodnih ili tehničkih znanosti, uključivši i znanje programiranja barem u jednom od prihvaćenih programskih jezika (C, C++, Python ili Matlab),
– sposobnost integracije u multidisciplinarni istraživački tim,
– izvrsno poznavanje engleskog jezika
Uz potpisanu prijavu na natječaj potrebno je priložiti:
1. životopis
2. presliku diplome o završenom studiju
3. rješenje o priznavanju inozemne visokoškolske kvalifikacije za pristupnike koji su kvalifikaciju stekli u inozemstvu
4. dokaz o ispunjenju uvjeta i navedenih kriterija
5. dokaz o državljanstvu
Za pristupnike koji ispunjavaju uvjete natječaja, provesti će se provjera znanja i sposobnosti bitnih za obavljanje poslova radnog mjesta, putem testiranja i/ili intervjua.
Ako pristupnik ne pristupi provjeri, smatra se da je povukao prijavu na natječaj. O mjestu i vremenu održavanja provjere, kandidati će biti obaviješteni elektroničkom porukom na adresu elektroničke pošte koju dostave u prijavi.
Pristupnici koji se pozivaju na pravo prednosti pri zapošljavanju u skladu s člankom 102. i 103. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (Narodne novine br. 121/17), imaju prednost u odnosu na ostale pristupnike samo pod jednakim uvjetima i dužni su priložiti, osim dokaza o ispunjavanju traženih uvjeta, i sve potrebne dokaze iz članka 103. stavak 1. dostupne na poveznici Ministarstva hrvatskih branitelja <https://branitelji.gov.hr/zaposljavanje-843/843>.

Podnošenjem prijave na natječaj, pristupnici su izričito suglasni da PMF kao voditelj zbirke osobnih podataka može prikupljati, koristiti i dalje obrađivati podatke u svrhu provedbe natječajnog postupka sukladno odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka.

Rok za podnošenje prijave je 30 dana od objave natječaja u Narodnim novinama. Sve prijave dostavljaju se na adresu: Sveučilište u Splitu, Prirodoslovno-matematički fakultet (za Natječaj za doktoranda na HRZZ), Rudera Boškovića 33, 21 000 Split, te elektroničkim putem na e-mail adresu: Damir.Kovacic@pmfst.hr.

Na natječaj mogu ravnopravno sudjelovati pristupnici oba spola.

Nepravovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati.

O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u zakonskom roku.

ORGANIZACIJA I MENADŽMENT: NOVA DIMENZIJA POSLIJEDIPLOMSKOG OBRAZOVANJA

Studij kojim se gradi stručni autoritet

PIŠE IZV. PROF.
TOMISLAV
HERNAUS

Poslijediplomski studij Organizacija i menadžment prilagođen je potrebama poslovne prakse, a stečena znanja pokrivaju konceptualna, metodološka i tehnička područja ekspertize

Senat Sveučilišta u Zagrebu prihvatio je veće izmjene nastavnog plana i programa poslijediplomskog studija Organizacija i menadžment (OiM). Već 25 godina uspoređiv s vodećim MBA studijima u svijetu, OiM je sveučilišni studij koji određuje akademski pristup s praktičnim ciljem. Prilagođen je potrebama poslovne prakse na kojem polaznici, osim proširenja znanja najnovijim spoznajama iz područja menadžmenta, organizacijske psihologije, ekonomije i financija, poslovne informatike te sociologije rada i organizacije, razvijaju i specifične vještine koje pokrivaju konceptualna, metodološka i tehnička područja ekspertize organizacijskih dizajnera novoga doba.

Studij je namijenjen širokom rasponu visokoobrazovanih stručnjaka, koji sami biraju žele li razvijati menadžersku i/ili profesionalnu karijeru, bez obzira na to dolaze li iz profitnog ili neprofitnog sektora. Mogu ga upisati, kako ekonomisti, tako i neekonomisti (psiholozi, inženjeri, pravnici, liječnici i sl.), odnosno po-

duzetnici kojima trebaju menadžerska znanja, talentirani sadašnji i budući menadžeri, voditelji i članovi projektnih timova te stručnjaci za organizacijska pitanja, upravljanje kvalitetom ili upravljanje ljudskim potencijalima.

Kao odgovor na tržišne zahtjeve, organizacijske trendove i profesionalne potrebe, dosadašnji nastavni plan i program osvježen je aktualnim temama, ali i novim pristupom podučavanju. Snaž-

niji naglasak stavljen je na poznavanje psiholoških obrazaca ljudskog ponašanja na poslu, razvoj menadžerskih vještina i optimalno korištenje inovacijskog potencijala zaposlenika. Fleksibilan i individualiziran pristup, baš kao i mentorski rad, svakom studentu osigurava neophodnu podršku za razvoj vlastite karijere. Studenti imaju priliku intenzivno surađivati s vodećim stručnjacima u području svoje specijalizacije, a rad u

manjim grupama omogućuje predavačima da nastavu i praktične primjere prilagode interesima polaznika. Kroz izloženost različitim pristupima i mišljenjima, razmjenu iskustava i poštovanje različitosti, potičemo polaznike da uče jedni od drugih.

Osim vodećih hrvatskih profesora s različitih sastavnica Sveučilišta u Zagrebu (Ekonomski fakultet, Filozofski fakultet, Fakultet organizacije i informatike), nastavu i praktične primjere komentirat će i međunarodno prepoznati predavači (Slovenija, Norveška, Nizozemska, Austrija i SAD), dok menadžeri i stručnjaci iz prakse (McKinsey Company, Hrvatska narodna banka, Project Management Institute, Vipnet, Podravka) nadopunjuju akademski sadržaj analizom studija slučaja konkretnih organizacija. Predavači na studiju stečene znanstvene i praktične spoznaje objavljuju u autorskim knjigama i najprestižnijim svjetskim časopisima iz područja organizacije i menadžmenta te su aktivni članovi stručnih udruženja, što čini razliku i pruža dodanu vrijednost polaznicima.

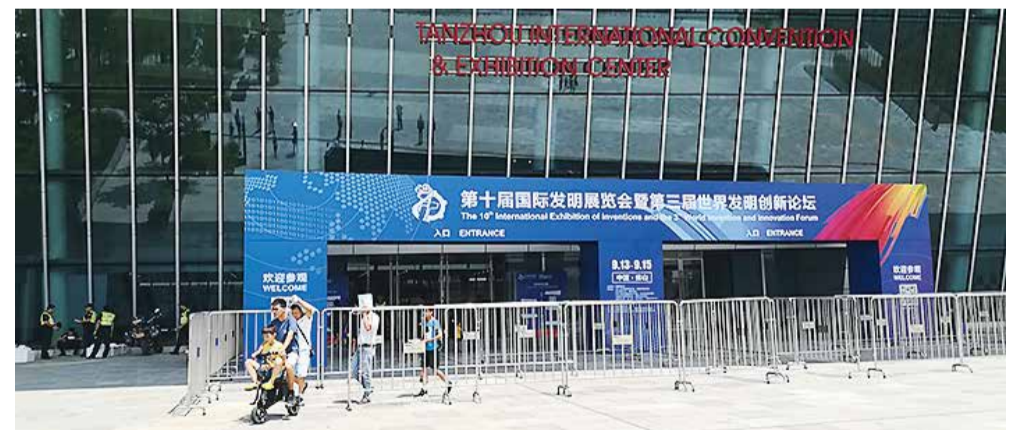
Nastava se izvodi u sklopu Centra za poslijediplomske studije Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Detaljnije informacije o Studiju OiM dostupne su na internet-skoj adresi www.spds-oim.eu kao i na Facebook stranici www.facebook.com/spds-oim.

VELIKI USPJESI NA SAJMU INOVACIJA U KINI

Nove medalje hrvatskim inovatorima

U Narodnoj republici Kini je od 13. do 15. rujna Foshanu održan 10. međunarodni sajam inovacija, te 3. svjetski inovacijski forum (IEI & WIIF 2018) na kojem su već tradicionalno uspješno izlagali i hrvatski inovatori. Na ovom, jednom od najvećih svjetskih sajmova, bilo je izloženo oko tri tisuće domaćih inovacija dok je u međunarodnoj konkurenciji sudjelovalo više od 250 inovacija iz četrdesetak zemalja svijeta. Udruga inovatora Hrvatske ovom prilikom predstavila je šest inovativnih projekata, većinom nastalih kao rezultat rada istraživačkih timova fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Posebnu pozornost posjetitelja i struke izazvala je 3D Znanstvena podmornica autora Josipa Oroza, Lovre Stipanovića i Martina Sokolovića, mladih inovatora iz Samobora koji su svoj ROV (Remote Underwater Vehicle) predstavili atraktivnom videoprezentacijom (<https://youtu.be/INscY0cKfaI>) te je i na ovom sajmu, kao i na nizu prethodnih, ova inovacija osvojila zlatnu

medalju.

Zlatnu medalju osvojila je i Bionička ruka autora Davora Širinića i Luke Miškovića s Fakulteta strojarstva i brodogradnje. Srebrna odličja osvojile su inovacije Chess Playing Robot Leona Malnara s FSB-a i OptiC (Matija Cvetnić, Tomislav Bolanča, Šime Ukić, Marko Rogošić, Marinko Markić, Boris Brigljević, Ana Marija Dizdar i Petar Žuvela s Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije), a brončane medalje The Clothing for Monitoring of Forest Workers (Davor Begić i Du-

bravko Rogale, Tekstilno-tehnološki fakultet) i Algorithm for Defining Optimal Guidelines for Development of Graphic Products (Marenić&Co, Grafički fakultet).

Član Ocjenjivačkoga suda Sajma i ovog je puta bio ing. Zoran Barišić, koji je licencirani član ocjenjivačkog tima IFIA-e (Međunarodna federacija nacionalnih asocijacija inovatora).

Sudjelovanje hrvatskih inovatora organizirala je Udruga inovatora Hrvatske uz potporu i suradnju Hrvatske zajednice tehničke kulture.

Na margini Sajma održana je i Izborna skupština IFIA te je značajno istaknuti daje u svom drugom mandatu za predsjednika IFIA ponovno izabran Alireza Rastegar, a kao član Izvršnog odbora Zoran Barišić, predstavnik Udruge inovatore Hrvatske. Izbor obojice kandidata u njihovu drugom mandatu dovoljno govori o prepoznatljivosti dosadašnjih rezultata u radu izvršnih tijela IFIA, te ugledu UIH-e koji ova naša nacionalna udruga inovatora uživa u svijetu.

UNIZG.HR

Ministarstvo znanosti i obrazovanja organiziralo je 18. rujna Okrugli stol na kojem su predstavljena postignuća, ali i izazovi s kojima se suočava hrvatski sustav visokog obrazovanja u ostvarivanju ciljeva bolonjskoga procesa.

Povod okruglom stolu bila je održana Ministarska konferencija kojom su određene tri ključne obveze: struktura studija od tri ciklusa s trima razinama kvalifikacija uz primjenu ECTS-a i nacionalnog kvalifikacijskog okvira, poštivanje odredbi Lisabonske konvencije o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija uz korištenje Dopunske isprave o studiju te osiguravanje kvalitete uskladu s europskim standardima i smjernicama za osiguravanje kvalitete u Europskome prostoru visokog obrazovanja.

Bolonjski je proces puno širi od partikularnih interesa koje često postavljamo za teme kada o njemu razgovaramo - rekla je ministrica **Blaženka Divjak** i dodala da postoji svojevrsno nerazumijevanje implementacije procesa jer se ono ne svodi na veličinu grupa u učionicama i postojanje prvostupnika i magistara struke te da je potrebno sagledati na koji se način ostvaruju strateški ciljevi.

Ministrica je predstavila rezultate prema kojima Hrvatska pripada državama koje bilježe pad upisanih studenata i naglasila da to nije zato što nema mjesta na visokim učilištima.

- Naprotiv, mjesta ima i previše. No, imamo lošu demografsku sliku i mali broj studenata izvana koji dolaze studirati u Hrvatsku - naglasila je ministrica.

Rascjepkanost protiv izvrsnosti

S druge strane, Hrvatska je u skupini zemalja koje ih imaju od više od sto visokih učilišta i Divjak upozorava da "to nije dobar znak jer smo mala država. Programskim ugovorima direktno potičemo okrupnjavanje učilišta jer ovakva rascjepkanost radi direktno protiv relevantnosti visokog obrazovanja i međunarodne usporedivosti i kriterija izvrsnosti".

Divjak je rekla da Hrvatska ima visoku stopu ulaganja u visoko obrazovanje u odnosu na gospodarski standard: 2014. godine ulagali smo oko 50 posto BDP-a *per capita* na svakog studenata, jednako kao i Švedska!.

Usprikos tomu, prema istraživanju koje je proveo EUROSTUDENT, samo je 51 posto studenata u Hrvatskoj zadovoljno s kvalitetom studija, dok je Hrvatska na zadnjem mjestu od 22 zemlje koje su sudjelovale u istraživanju prema udjelu studenata (33 posto) koji izjavljuju da ih njihovi profesori inspiriraju. To potkrepljuje i izjava **Aleksandra Šušnjara**, člana Izvršnoga odbora Europske studentske unije koji je rekao da bi studenti željeli da napredak postane vidljiv u predavaonici jer smo "bolonju" uveli samo formalno - kroz papire. Pozdravlja obveze koje proizlaze iz zaključaka Ministarske konferencije jer smatra da predstavljaju poboljšanje.

S time se složio i **Stjepan Čurčić**, predsjednik Hrvatskoga studentskog zbora koji je ipak naglasio da studenti u Hrvatskoj dobivaju relevantno obrazovanje, no da postoje problemi na kojima se mora raditi u idućem razdoblju. Neki od njih su nedostatak prakse, neprepoznavanje kvalifikacije preddiplomskoga studija na tržištu rada, izvođenje integriranih

OKRUGLI STOL MINISTARSTVA ZNANOSTI I OBRAZOVANJA

Izazovi bolonjskog procesa

Povod okruglom stolu bila je održana Ministarska konferencija kojom su određene tri ključne obveze: struktura studija od tri ciklusa s trima razinama kvalifikacija, poštivanje odredbi Lisabonske konvencije o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija, te osiguravanje kvalitete uskladu s europskim standardima

Predsjednik Rektorskog zbora Vlado Guberac: "Potrebno je naglasiti razlike između sveučilišnog i veleučilišnog obrazovanja"

studija tamo gdje nema potrebe za time te problem izvanrednih studenata koji bi trebali studirati po part time modelu, što u stvarnosti nije slučaj. Programske ugovore također vidi kao potencijalan problem jer smatra da će se time stvoriti američki sustav studija i društvo različitih prilika.

Osnova - kvaliteta

Probleme vidi i **Vilim Ribić**, glavni tajnik Nezavisnog sindikata znanosti i visokog obrazovanja koji smatra da smo u "bolonju" ušli nespremni jer ne možemo provoditi bolonjski proces bez integriranih sveučilišta. Ribić također smatra da država nije učinila ništa da potakne zapošljavanje prvostupnika.

Rektor Sveučilišta u Osijeku i predsjednik Rektorskog zbora prof. **Vlado Guberac**, kazao je da je od početka u bolonjskom procesu, kao višegodišnji dekan i prodekan, stoga vrlo dobro zna koji su problemi. Neka su se visoka učilišta u tom procesu snašla dobro, neka malo manje, ali on je odrađen. Dodao je i kako se već pet godina nakon uvođenja "bolonje" vidjelo da tržište rada nije zainteresirano za prvostupnike zbog čega trenutno imaju gotovo 98 posto studenata koji nastavljaju obrazovanje na diplomskom studiju.

- Cilj bolonjskoga procesa bio je da se skрати vrijeme studiranja, uštedi novac u sustavu i da tržište rada ima dobro pripremljen i obrazovan kadar, spreman da pomogne gospodarstvu. Sada idemo na drugu stranu i na prvo se mjesto stavlja kvaliteta - rekao je Guberac.

Vilim Ribić kaže da je zbog "bolonje" došlo i do hiperprodukcije studijskih programa jer su se ljudi uplašili za svoja

radna mjesta, a istovremeno ti programi nisu ni horizontalno ni vertikalno dovoljno prohodni. Spomenuo je i problem odnosa autonomije i akademskih sloboda jer se novac stavlja kao glavna vrijednost akademskih zajednica te zbog toga nastavnici nemaju slobodu istraživanja i poučavanja. No, naglasio je da je taj problem nije samo prisutan u Hrvatskoj, već i u Europi.

- Osnova sustava visokog školstva i njegova razvoja je kvaliteta i njezino stalno unaprjeđivanje. U proteklih 20-ak godina u Hrvatskoj je osnovan znatan broj javnih i privatnih veleučilišta i visokih škola koje izvedu stručne studijske programe koji nisu upitni. Međutim, u posljednje se vrijeme razvija mišljenje po kojem stručni studiji trebaju zauzeti gotovo isto mjesto kao i sveučilišni, a sve je kulminiralo Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru pri čemu su na razinu 6 uvršteni preddiplomski stručni studij i preddiplomski sveučilišni studij, a na razinu 7.1. specijalistički diplomski stručni studij i sveučilišni diplomski studij te integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij. Bez obzira na to što će oni imati različite ishode učenja i kompetencije ostaje činjenica da su po razini HKO-a izjednačeni za što mislim da šalje vrlo zbunjujuću poruku budućim studentima - ističe Guberac.

Različiti kriteriji

Pojašnjava da stručni studiji, koliko god kvalitetni bili, ne idu tako duboko u sadržaj kao sveučilišni te studenti dobivaju smanjeni spektar znanja što je i normalno jer studiraju stručne, a ne sveučilišne studije. Vrlo

bitnom stavkom kvalitete smatra i nastavni kadar koji se bitno razlikuje.

- Na sveučilišnim studijima, da bi netko mogao biti nositelj predmeta i održavao ispite, treba imati najmanje titulu docenta. Da bi do toga došao morao je doktorirati, ispuniti uvjete za izbore u znanstveno zvanje i proći izbor na matičnom povjerenstvu, ovi uvjeti podrazumijevaju objavljene radove u časopisima indeksiranim u vrhunskim svjetskim bazama kao npr. WOS, te zatim i uvjete i izbor u znanstveno-nastavno zvanje prema kriterijima rektorskog zbora.

Prevedeno u godine to je četiri do pet godina za doktorat znanosti, pa još tri do četiri godine za izbor u zvanje docenta. Nakon izbora u docenta slijedi pet godina do izbora i izvanrednog profesora itd. Također treba naglasiti da sveučilišni profesori predaju samo predmete za koje su se specijalizirali.

S druge strane, na veleučilištima napredovanje u zvanje predavača i višeg predavača zahtijeva znatno niže kriterije u odnosu na sveučilišne nastavnike, a nažalost je slučaj kod dijela veleučilišta da jedan nastavnik predaje više raznorodnih predmeta za koje nije specijaliziran niti su direktno područje njegova stručnog interesa - pojašnjava Guberac. Ističe da se kao prednost veleučilišta često spominje njihova fleksibilnost, dovođenje svjetskih stručnjaka koji održavaju nastavu predavanjem na daljinu, no, kako kaže, to nikako ne može služiti kao osnova nastavnog procesa već može biti samo kvalitetni dodatak.

TATJANA KLARIĆ

EdUca

Piše INES SABALIĆ

Siromaštvo je i dalje prepreka

Novi OECD-ov godišnji izvještaj "Pogled na obrazovanje" pruža pogled na strukturu, financije, rezultate, institucije, izgleda za zapošljavanje, uvid u omjer šansi muškaraca i žena istog obrazovanja, i na sve druge relevantne statističke podatke. Ovo je "stop fotografija" stanja, a slika koja nas momentalno zanima jest Europa. Hrvatska nije prikazana, ali jesu mnoge zemlje EU-a, među njima i nama susjedne, kao Austrija, Slovenija, Mađarska, pa su rezultati i kod nas relevantni, makar za usporedbu.

Prvo, završetak visokog obrazovanja povećava šanse u životu ne samo osobi koja ima diplomu, nego i njihovoj djeci. Način da se prekine to tapkanje na mjestu jest završetak visokoškolskog obrazovanja.

Iza nas su desetljeća u kojima je visoko obrazovanje postajalo sve dostupnije, a ipak statistika pokazuje da djeca slabije obrazovanih roditelja slabije sudjeluju na svakoj od stepenica, od predškolskog, do završetka fakulteta. Siromašnijima se mnogo teže penjati, to nije ništa novo, ali je ipak neugodno kad se svake godine tvrdo statistički potvrdi. Iako ima mnogo primjera pojedinaca i obitelji koji su materijalno dobrostojeći a da nisu završili silne škole, svejedno je među takvima veći broj siromašnijih. Oni rjeđe završavaju i srednju školu, manje ih ide u gimnazije ili ekvivalent takvih škola, manje ih se odlučuju na studiranje. Ali, dovoljno je da jedan roditelj ima završeno tercijarno obrazovanje da dade potisak djetetu za kompletiranje ciklusa školovanja. Naprotiv, ako su roditelji otpali iz procesa u srednjoj školi, čak iako često inzistiraju i nadaju se da će im se djeca bolje snaći, takvi mladi vrlo često završavaju školovanje na nivou zanata. To se ogleda čak i kasnije: samo 47 posto studenata je iz obitelji u kojima nitko nije završio fakultet, iako je takvih 65 posto u općoj populaciji.

Poštovanje izuzecima

Priča se nastavlja kad iziđu na tržište rada. Onima koji su završili samo srednju školu sužene su mogućnosti zapošljavanja i zarađuju, barem u zemljama OECD-a, 65 posto manje od onih s fakultetskom diplomom.

Zar je to čudno? Tehnološke promjene su rapidno brze

uskoro svakoj profesiji. Gdje će se to - ne naučiti - nego dati temelj intelektualnoj fleksibilnosti, dati dobre temelje, prihvatiti takvu filozofiju, ako ne na fakultetu?

Zamislite, statistički, potrebno je četiri ili pet generacija da vrlo siromašna obitelj razbije svoje društveno ekonomske okove i da se njezino dijete probije prema vrhu. Barem je tako bilo do sada, i to u razvijenim zemljama, a dakako da primjera individualnih uspjeha ima posvuda, i tim su više vrijedni poštovanja.

Kad se čitaju ove statistike, skoro sve se može ilustrirati primjerima iz života: Djevojke su bolje učenice u cijelom obrazovnom procesu, daleko manje od momaka ponavljaju razred, manje ih otpada iz procesa, te 12 posto više mladih žena nego muškaraca završava fakultete, a taj se procjep i povećava u korist cura. Ali, kad treba naći posao, drugi pjesma: iako je muškaraca s diplomom manje nego žena, ipak njih 90 posto nađe posao, deset posto više nego žena, a visokoobrazovane žene zarađuju 26 posto manje nego visokoobrazovani muškarci.

Ženski sektori

Položaj žena i muškaraca vidi se i u samoj strukturi obrazovanja: malo je muškaraca koji su odgajatelji u vrtićima, jako malo je učitelja u prva četiri razreda osnovne škole. Prema kraju školovanja sve je manje žena, pa je osjetno manje profesorica nego profesora na fakultetima. Teško je i privući muškarce da budu nastavnici u osnovnim školama, jer su u tom "ženskom" sektoru zarade niže nego drugdje. Makar, navodi se u izvještaju, na području OECD-ovih zemalja plaće učitelja i nastavnika u prosjeku zadnjih godina rastu. U velikom broju zemalja, učiteljice i učitelji koji rade u krajevima koji se smatraju zabačenim, manje interesantnim, težim za svakodnevnim život, imaju financijske povlastice.

Što se tiče financiranja, većina visokoškolskih ustanova još uvijek je na javnim sredstvima, ali udio privatnog kapitala raste. Osnovne i srednje škole 90 posto su na proračunu, a visoko obrazovanje 66 posto.

Troškovi roditelja koji izdržavaju studenta ili više njih postaju sve znatniji, pa zato sve više zemalja uvodi mogućnost kreditiranja ili pomažu takvim obiteljima na neki drugi način.

S jednog od ranijih izdanja Noći istraživača

JAKOV PRKIĆ/HANZA MEDIA

HRVATSKI GRADOVI U EUROPSKOM PROJEKTU POPULARIZACIJE ZNANOSTI

Noć u slavu istraživača

Bogatim programom Zagreb, Split, Rijeka i Pula, a od sljedeće godine i Osijek, uključit će se u projekt Europske noći istraživača, financiranog iz programa Obzor 2020

RIJEKA: Rješenja za pametni grad

U Rijeci će se sva zbivanja odvijati u Tower Centru. Tamo će svoju postaju imati Institut za društvena istraživanja s anketnim kutkom, a tu će biti i EU kutak. Odjel za biotehnologiju napraviti će malu radionicu prirodne kozmetike, te pokazati kako se analizira voda. Građevinski fakultet napravit će simulaciju potresa, posjetitelji će moći sudjelovati i u simulaciji arheološkog iskopavanja drevnih naselja, ali i naučiti što rade vinske mušice, te se upoznati s korištenjem superračunala kao mikroskopa 21. stoljeća. Moći ćete naučiti i tajne šifriranja, matematičke trikove, ili sudjelovati kao porotnici na simulaciji suđenja za krađu intelektualnog vlasništva na internetu. Tehnički fakultet i Centar za mikro i nano znanosti i tehnologije Sveučilišta u Rijeci predstaviti će "Tehnološka rješenja za pametnu Rijeku". Uživat će se i u glazbenom programu, nagradnim igrama...

PULA: Učimo glagoljicu i japanski

Pulski dio Noći istraživača započet će u kinu Valli filmovima o istraživačima koji pokreću svijet, od profesora Baltazara do dokumentaraca o znanstvenicima. U centru tog drevnog grada, pak, održat će se interaktivna igra "Istraži rimsku Pulu", čiji će pobjednici biti nagrađeni. Na Forumu će se održati arheološka igraonica za najmlađe, ali i radionica o arheološkim istraživanjima uz pomoć aviona i dronova. Također, posjetitelji će mikroskopom proučavati iskopanu zemlju u potrazi za drevnim i prapovijesnim ostacima. Zanimljivo će biti i na radionici "Učimo glagoljicu" i učenju staroslavenskih i latinskih riječi, te interaktivnom Lovu na blago. U galeriji Cvajner će biti upriličena još jedna radionica, "Pronađi arheološko nalazište uz Google Earth", te će se arheolozima postavljati pitanja o njihovom radu. Moći će se razgovarati i sa znanstvenicima i studentima hrvatskog te latinskog jezika i književnosti. Dio Noći istraživača bit će posvećen i izučavanju japanske kulture, od tradicionalnih igara, preko pisanja, do Kabuki teatra, haiku poezije, origamija... Također, svi će posjetitelji učiti i o moru, podmorskom životu, ribarstvu..., ali i o robotima. Sve manifestacije završavaju kvizovima.

Europska noć istraživača ponovno će se održati i u Hrvatskoj, susret je zakazan za 28. rujna 2018. godine u četiri hrvatska grada – Zagreb, Split, Rijeka, Pula – dok će 2019. Pulu zamijeniti Osijek.

Organizacija Europske noći istraživača glavna je aktivnost projekta Techno-Past Techno-Future; European Researchers' Night koji je financiran u sklopu Okvirnoga programa EU-a za istraživanje i inovacije 2014.-2020. – Obzor 2020., i to s više od 2,5 milijuna kuna. Projekt provodi osamnaest partnera: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Institut za društvena istraživanja, Institut Ruđer Bošković, Staroslavenski institut, Institut za jadransku kulturu i melioraciju krša, Mediteranski institut za istraživanje života, British Council, Sveučilište u Zagrebu, Sveučilište u Splitu, Sveučilište u Zadru, Sveučilište u Dubrovniku, Sveučilište u Puli, Sveučilište u Rijeci, Sveučilište u Osijeku, Državni zavod za intelektualno vlasništvo, Hrvatsko katoličko sveučilište, Sveučilište Sjever i Hrvatska zaklada za znanost. Ovo je prvi put da je Republika Hrvatska provoditelj Europske noći istraživača u ovoj projektnoj formi: 18 partnera, Ministarstvo znanosti i obrazovanja kao koordinator i organizacija

glavnog događaja u pet gradova. Nadalje, u projektni konzorcij uključena su sva hrvatska sveučilišta, najveći hrvatski znanstveni institut i hrvatski znanstveni instituti koji su jedinstveni u svijetu po svojem području istraživanja.

Ovo događanje, najveći popularno-znanstveni događaj u Europskoj uniji, najavila je i ministrica znanosti i obrazovanja Blaženka Divjak, kazavši da taj projekt, osim što upisuje Hrvatsku na kartu aktivnosti koje su koordinirane diljem Europe, "daje priliku da u Hrvatskoj smislenije i jasnije progovorimo o tome što je znanost, što rade znanstvenici i koja je uloga znanosti općenito jer se znanost često percipira na stereotipnan način".

"To što znanstvenici izlaze iz laboratorija i ulaze u javne prostore te progovaraju o znanosti, a s druge strane građani imaju priliku ući u laboratorij i biti barem na trenutak znanstvenici, važno je za razumijevanje toga što znanost predstavlja, ali i za financiranje znanosti." – zaključila je Divjak.

Ministrica Divjak pohvalila se pojačanim povlačenjem sredstava iz europskih fondova za znanost, ponavljajući se da će do kraja godine ta brojka biti oko dvije milijarde kuna. Ministrica je naglasila također da moraju mijenjati sustav znanosti i

SPLIT: Znanost uz Dioklecijana

U duhu godine Europske kulturne baštine, ovogodišnja Europska Noć istraživača u Splitu će se – za razliku od prethodnih godina kada je održana u Marmontovoj ulici – održati ekskluzivno u Podrumima Dioklecijanove palače, zahvaljujući podršci Muzeja grada Splita. Dio aktivnosti planiran je i na splitskoj Rivi, zahvaljujući suradnji s Gradom Splitom te Turističkom zajednicom Grada Splita. Organizatori događaja u Splitu – Sveučilište u Splitu, Mediteranski institut za istraživanje života i Institut za jadranske kulture i melioraciju krša – pripremili su zanimljive sadržaje za posjetitelje. U Podrumima tako mogu očekivati različite znanstvene aktivnosti: "Znanstvena školica", "CSI radionica", "Forenzička rekonstrukcija lica", "Medicina u malom", "Ekstrakcija eteričnih ulja dalmatinskog mirisnog bilja i njihove primjene u kreiranju mirisnih pripravaka", "Mediteranska prehrana, biljke, proizvodnja hrane", "Konzerviranje kulturnog nasljeđa", "Split 3D", te "Početak i evolucija svemira". Ispred Lučke kapetanije djeca će uživati u posjetu školskom brodu "Popaj" u sklopu aktivnosti "Upotreba optičkog kompasa u navigaciji", a na samoj Rivi građani će moći odmjeriti snage s istraživačima u turniru u košarci.

Glavnom događaju prethodit će interaktivne pred-aktivnosti koje će se održati na Medicinskom ("Kemija oko nas"), odnosno Pomorskom fakultetu ("Osnova terestičke navigacije u plovidbi brodom" – baštinjeno i suvremeno"), na MedILS-u i u trgovačkim centrima ("Utjecaj visokog krvnog tlaka i razine glukoze na kardiovaskularne bolesti").

ZAGREB: Od baštine do nafte

U Zagrebu će se sva događanja odvijati na Europskom trgu, gdje će se na glavnoj bini održavati intervjui s istraživačima, kvizovi, filmovi..., dok će u "EU kutku" biti predstavljene znanstvene aktivnosti Unije. Državni zavod za intelektualno vlasništvo upoznat će zainteresirane s osnovama intelektualnog vlasništva kroz filmove i kvizove, a Institut Ruđer Bošković postaviti će izložbu starih znanstvenih uređaja i pribora. Najviše štandova držat će sastavnice Sveučilišta u Zagrebu. Agronomski fakultet predstaviti će se programom "Upoznaj mog kućnog ljubimca", te izložbama o kukcima. Fakultet elektrotehnike i računarstva prikazat će najveću elektroničku Teslinu zavojnicu u Hrvatskoj napona od čak 2 milijuna volti, ali će privlačiti i zabavnim pokusima iz fizike, primjerice raketama iz "kućne" radinosti ili eksperimentima sa zvukom, trkaćim robotima i podukama o nuklearnim elektranama.

Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije pokazat će vezu kemije i kuhinje, te primjere kako kemija može biti zabavna, dok će Filozofski fakultet imati radionice poput kopanja s arheolozima, ili oživljavanja života iz vremena stare Grčke i Rima. Uz Rudarsko-geološko-naftni fakultet saznajte sve o eksplozivima, te o podzemlju iz kojeg nam dolazi nafta. Zanimljivo će biti na štandu Tekstilno-tehnološkog fakulteta, koji će predstaviti hrvatsku baštinu bojadisanja tekstila, te "živi tkalački stan".

Uz Sveučilište u Zagrebu radionicama svojih odjela za komunikologiju, sociologiju, psihologiju i povijest predstaviti će se i Hrvatsko katoličko sveučilište. Također, Institut za društvena istraživanja na manifestaciji će anketirati posjetitelje, a svoje pokuse ponudit će i Institut za fiziku.

visokog obrazovanja na način da bude otvoren, uz ostalo i za veću suradnju znanstvenika i gospodarstva.

Državni tajnik u MZO-u Tome Antičić poručio je kako treba ojačati svijest da bez znanosti Europa ni Hrvatska nemaju budućnosti.

"Moramo stvoriti klimu u kojoj će ljudi kad pročitaju da je Zemlja ravna odmah shvatiti da je to kretinizam i slušati fakte koji su znanstveno dokazani i koje se može znanstveno provjeriti – zaključio je Antičić.

Europska noć istraživača dugogodišnja je inicijativa Europske komisije u području znanosti kojoj je naglasak na popularizaciji znanosti, osvještavanju javnosti o važnosti "znanosti u društvu i za društvo", o važnosti rada znanstvenika i istraživača te o europskim i nacionalnim politikama u znanosti. Ta se manifestacija održava svake godine za-
dnjeg petka u mjesecu rujnu diljem Europe.
Tako će i 28. rujna ove godine na javnim površinama gradova hrvatski istraživači imati štandove s interaktivnim sadržajem, ponajprije namijenjenim mladoj populaciji, odnosno osnovnoškolskoj i srednjoškolskoj djeci, ali i široj javnosti. Svrha im je zabava, učenje uz igru i prezentacije te osvještavanje šire javnosti o glavnim porukama projekta Techno-Past Techno-Future; European Researchers' Night.
Noć istraživača u 2018. godini, između ostalog, naglašava temu kulturne baštine sadašnjosti, jer je 2018. proglašena godinom Europske kulturne baštine, dok će 2019. godina biti posvećena kulturnoj baštini budućnosti. Okvirni program donosimo u okvirima, a detaljni možete pronaći na Facebook stranici Europske noći istraživača.

TEA REIĆ

14. MEĐUNARODNA ŠKOLA BIOFIZIKE 'GRETA PIFAT MRZLJAK'

Hrvatski znanstveni brend

Prirodoslovno-matematički fakultet u Splitu prvi je put, od 23. kolovoza do 1. rujna, bio domaćin Međunarodne škole biofizike "Greta Pifat Mrzljak", koja se ove godine održala 14. put. Riječ je o skupu koji je još od 1981. programski i organizacijski vodila prof. **Greta Pifat Mrzljak** s Instituta "Ruđer Bošković", također i osnivačica i nekadašnja predsjednica Hrvatskog biofizičkog društva, zbog čega je nakon njezine smrti skup i dobio svoje današnje ime. Od svog pokretanja Škola je stekla značajnu međunarodnu prepoznatljivost i ugled, pa je među predavačima dosad bilo i nekoliko nobelovaca. Može se reći da je ova škola postala hrvatski znanstveni brend.

Uz Hrvatsko biofizičko društvo, ove godine suorganizatori su i program Europske suradnje u znanosti i tehnologiji (EU Cooperation in Science and Technology-COST Actions CA15126 "ARBRE-MOBIEU", CM1306 "Molecular Machines" i BM1403 "Native MS") te splitski PMF. Školu podupiru Europska asocijacija biofizičkih društava (EBSA, European Biophysical Societies' Association) i Institut za fiziku, Zagreb. Ove godine značajnu podršku pružile su i ugledne tvrtke u području znanstvene instrumentacije Nanotemper Technologies, Bruker, JPK, Oxford Instruments i Asolutic. Voditelj Škole bio je dr. sc. **Tomislav Vuletić** s Instituta za fiziku, Zagreb.

Predavači su bili priznati stručnjaci iz različitih područja fizike, kemije i biologije te su kroz predavanja i radionice predstavili najnovije spoznaje, metode i tehnike primjenjive u području znanosti o životu

Cilj Škole je upoznati sudionike (većinom doktorske studente) s najnovijim istraživanjima koja povezuju biološke sustave i sustave kondenzirane materije. Predavači su priznati stručnjaci iz različitih područja fizike, kemije, biologije, koji kroz predavanja i radionice predstavljaju najnovije spoznaje, metode i tehnike primjenjive u području znanosti o životu. Možemo spomenuti samo neke od predavača, predsjednika EBSA, prof. **Anthony Watta**, prof. **Fraser MacMillana** i prof. **Franka Sobotta**, voditelja spomenutih COST akcija, prof. **Chrisa Ostenbrinka**, koji radi na razvoju simulacijskih paketa molekulske dinamike, na čijem angažmanu se zasniva jedna od radionica na Školi, molekulske biofizikara prof. **Bojana Žagrovića**, te prof. **Nenada Bana**, vodećeg stručnjaka za strukturu i funkciju vrlo složenih substancijskih čestica ribosoma. Iz Hrvatske su kao predavači sudjelovale znanstvenice prof. **Ana Sunčana Smith** i prof. **Iva Tolić** s Instituta "Ruđer Bošković", obje dobitnice najprestižnijeg europskog projekta ERC (European Research Council Starting Grants) upravo iz područja biofizike, te priznati teorijski fizičar dr. sc. **Antonio Šiber** s Instituta za fiziku, Zagreb.

Sudjelovalo je više od 70 studenata, najviše iz europskih zemalja (Njemačka, Francuska, Poljska, Češka, Austrija, Portugal, Nizozemska, Hrvatska...), ali i šire, iz Rusije i Irana. Posebno dobro bile su prihvaćene radionice na kojima su se sudionici okušali u radu

skog biofizičara prof. **Bojana Žagrovića**, te prof. **Nenada Bana**, vodećeg stručnjaka za strukturu i funkciju vrlo složenih substancijskih čestica ribosoma. Iz Hrvatske su kao predavači sudjelovale znanstvenice prof. **Ana Sunčana Smith** i prof. **Iva Tolić** s Instituta "Ruđer Bošković", obje dobitnice najprestižnijeg europskog projekta ERC (European Research Council Starting Grants) upravo iz područja biofizike, te priznati teorijski fizičar dr. sc. **Antonio Šiber** s Instituta za fiziku, Zagreb.

Sudjelovalo je više od 70 studenata, najviše iz europskih zemalja (Njemačka, Francuska, Poljska, Češka, Austrija, Portugal, Nizozemska, Hrvatska...), ali i šire, iz Rusije i Irana.

Posebno dobro bile su prihvaćene radionice na kojima su se sudionici okušali u radu

sa sofisticiranim znanstvenim instrumentima. Na radionici organiziranoj od tvrtke Nanotemper studenti su mjerili termostabilnost proteina, dok se u Zagrebu odradila radionica iz identifikacije proteina i organizama pomoću masene spektroskopije. Za radionicu iz mikroskopije atomske sile (Atomic force microscopy, AFM), opremu i instruktore su stavile na raspolaganje kompanije iz Velike Britanije i Njemačke. AFM-mom se mogu mjeriti i najmanje biološke strukture sve do skale nanometra. U računalnoj učionici PMF-a izvedena je radionica molekulske dinamike, gdje su sudionici naučili rad u programu Gromacs, kako bi mogli simulirati djelovanje proteina i membrane. Sudionici su predstavili i svoja istraživanja kroz više od 70 znanstvenih poster-a, a dio studenata je imao priliku i za kratko usmeno izlaganje. Posebice je bilo zanimljivo na tri poster-večeri, gdje se do kasno u noć pričalo i diskutiralo o znanstvenim i manje znanstvenim temama, a i nagrađena su tri postera.

Škola ima jasnu znanstvenu ulogu, ali i veliki društveni doprinos. Kontakti koje su ovi mladi znanstvenici ostvarili kroz druženje, rasprave i izmjene mišljenja ostavit će neizbrisiv trag i sigurni smo da će se nastaviti susretati tijekom budućih godina, u nekim drugim prilikama, konferencijama, a i mogućim budućim suradnjama.

T. VULETIĆ I L. ZORANIĆ

MEĐUNARODNE AKTIVNOSTI FAKULTETA GRAĐEVINARSTVA, ARHITEKTURE I GEODEZIJE

Studenti iz 11 zemalja na Splitskoj ljetnoj školi

Split Summer School ili STSS je međunarodna ljetna škola osmišljena kao niz različitih modula koji su koncipirani tako da se u trajanju od pet dana obradi tema ili metoda koja svojom zahtjevnosti odgovara 7. razini definiranoj prema Hrvatskom kvalifikacijskom okviru (HKO), odnosno Europskom kvalifikacijskom okviru (EQF). To zapravo podrazumijeva složenost programa primjerenu studentima završne godine diplomskih studija, studentima doktorskih studija ili je dio cjeloživotnog obrazovanja stručnjaka iz različitih područja. U želji da povećava vidljivost i prepoznatljivost Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije i Sveučilišta ovakav model škole osmislila je i pokrenula još 2015. godine prodekanica za međunarodnu suradnju prof. **Mirela Galić**.

Kako je jedan od važnih strateških ciljeva Sveučilišta u Splitu internacionalizacija, poticanje međunarodne suradnje, i mobilnosti te što veće otvaranje i povezivanje s inozemnim partnerima, Škola je naišla na odobranje i podršku rektora Sveučilišta prof. **Šimuna Anđelinovića** te je od 2017. godine

Ove godine se na FGAG-u okupio 81 polaznik iz 11 zemalja: Njemačke, Francuske, Belgije, Italije, Češke, Slovačka, Liberije, Kosova, Srbije, Bosne i Hercegovine te Hrvatske, koji su slušali predavanja iz osam modula

Dio polaznika ljetne škole na FGAG-u

ovakav model primijenjen na još nekoliko sastavnica Sveučilišta u Splitu.

Na Fakultetu građevinarstva, arhitekture i geodezije Škola se održava svake godine u prvom tjednu mjeseca rujna pa je ove godine trajala od 3. rujna do 7. rujna. U programu međunarodne škole STSS Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije nalazi se ukupno 12 modula, od čega je ove godine sukladno interesu polaznika održano njih osam. Polaznici su mogli upoznati i primijeniti suvremene metode računalnog modeliranja, rješavati probleme požarom oštećenih konstrukcija, analizirati povijesne građevine, i proučavati splitsko graditeljsko nasli-

jeđe, sudjelovati u zanimljivim arhitektonskim oblikovanjima specifičnim za obalna područja, primijeniti GIS metode, te BIM programe u području građevinarstva i arhitekture. Svi moduli su održani pod vodstvom profesora FGAG-a, a uspješnosti ovogodišnje Škole su doprinijeli i profesori njemačkih sveučilišta u Coburgu i Frankfurtu, dok je program BIM održan u suradnji s Baldini studijem iz Zagreba.

Na svim modulima polaznici rješavaju konkretne projektne zadatke i na temelju postignutih rezultata dobiju Potvrđenicu o uspješnom završenom modulu te stečenom odgovarajućem broju ECTS bodova. Važno je naglasiti da su svi ponudeni moduli prošli cjelovitu proceduru akreditacije kao programi za cjeloživotno obrazovanje, što podrazumijeva recenziju svih sadržaja, ishoda učenja, te vrlo važno završno vrednovanje programa kod polaznika koje se provodi anketnim upitnicima. Upravo tom dijelu, voditeljica škole prof. **Mirela Galić** posvećuje veliku pažnju jer je to najvažnija povratna informacija korisnika gdje se ove godine moglo pročitati puno pohvala i vidjeti dobrih ocjena, ali što je još važnije za organizaciju svih sljedećih škola, polaznici su iznijeli svoje osvrte i različite prijedloge za poboljšanje te još

Voditeljica ljetne škole prof. **Mirela Galić** i dekan FGAG-a prof. **Boris Trogrlić**

uspješniju provedbu.

Ove godine se na Fakultetu građevinarstva, arhitekture i geodezije okupio 81 polaznik iz 11 zemalja: Njemačke, Francuske, Belgije, Italije, Češke, Slovačka, Liberije, Kosova, Srbije, Bosne i Hercegovine te Hrvatske. Bila je ovo prilika da se polaznici educiraju na izabranim modulima, upoznaju i povežu s kolegama iz svog znanstvenog i stručnog područja ali i iz drugih područja te dogovore suradnju što je izvrsna platforma za razvijanje interdisciplinarnosti. Kvaliteta ponuđenih sadržaja, dobri predavači, praktična primjena znanstvenih istraživanja i različitih novih metoda su najvažnije reference ove Škole po kojima želi biti prepoznata i zbog kojih će je polaznici birati, o čemu najbolje svjedoči stalni rast broja polaznika. Nadamo se da je splitsko sveučilište ovom Školom još jednom potvrdilo svoju prepoznatljivost i u međunarodnim okvirima.

R.I.

BIOMIMETIKA: KAKO UČITI OD BESKRAJNE I FASCINANTNE RAZNOLIKOSTI PRIRODE

Ida Blažičko

Poezija (javnog) prostora

Likovnim stvaralaštvom, a posebno umjetničkim djelima izvedenim u javnom prostoru, moguće je doprijeti do šire publike, izvan granica galerija i muzeja, pa umjetnost time ima i funkciju medijatora između znanosti i šire javnosti - Niz umjetnika kroz svoje radove uspješno problematizira pitanje održivog razvoja, što nas vodi prema zaključku da umjetnici mogu postati nositelji i katalizatori promjena te na inovativan način pridonijeti novim pristupima, potaknuti na komunikaciju i senzibilizirati publiku

Piše:

IDA BLAŽIČKO

Umjetnost oduvijek utjelovljuje vezu između ljudi i prirodnog okoliša, a sama priroda pruža nepresušan izvor inspiracija. Tako je danas biomimetika (grč. *bios* – život i *mimesis* – oponašati) široko prihvaćena kao interdisciplinarna znanost koja se putem inovacije i inspiracije bavi kreativnom primjenom bioloških principa u širokom rasponu područja.

U biomimetici se analiziraju materijali, procesi i sustavi u prirodi, čija temeljna načela potom nalaze primjenu u znanosti, tehnologiji ili umjetnosti. Budući da stvaralački procesi u prirodi koriste niz sustava usmjerenih na rast i stvaranje organizama na temelju unutarnjih i vanjskih sila koje djeluju na njih, oni bivaju konstantno nadograđivani te zajednički djeluju kako bi pružili optimalnu funkcionalnost na svim razinama razvoja. Ukoliko se takav princip primijeni i u područjima ljudskog djelovanja, moguće je razvijati stvaralačke metode i procese koji su mnogo napredniji u pogledu zaštite okoliša i održivosti.

Likovnim stvaralaštvom, a posebno umjetničkim djelima izvedenim u javnom prostoru, moguće je doprijeti do šire publike, izvan granica galerija i muzeja. Umjetnost time ima funkciju medijatora između znanosti i šire javnosti.

Poticanje inovacije

Kao gostujući nastavnik na Kineskoj akademiji umjetnosti u Hangzhouu vodim kolegij "Biomimetika: Priroda nas poučava" studentima diplomskog studija *Umjetnosti u javnom prostoru*. Namjera je učiti od fascinante i beskrajne raznolikosti prirode, a posebnu pozornost posvećujemo identifikaciji i primjeni biomimetičkih načela rada u raznim disciplinama, te u kojoj mjeri ovo interdisciplinarno područje može doprinijeti održivim inovacijama. Kreativni proces donosi ne samo završna rješenja, već potiče i stvaranje novih ideja. Nepre-

Ida Blažičko, *Vjetar II*, skulptura u nacionalnom parku Močvara Xixi u Hangzhou

Neki od rezultata kolegija "Biomimetika: Priroda nas poučava" na Kineskoj akademiji umjetnosti

sušan je izvor istraživanja, propitivanja i eksperimentiranja. Tijekom realizacije početnih ideja neka rješenja se razrađuju, dok se ostala odbacuju. Pri procesu razvijanja ideja studenti imaju velik broj mogućnosti, te se u skladu s tim stalno prilagođavaju novonastalim saznanjima. Od velike je važnosti studentima omogućiti obrazovanje koje će ih osposobiti za ozbiljno uključivanje oko kritičnih pitanja i preuzimanje akcija, te razraditi okvir za istraživanje znanosti i njeno uključivanje u pitanje okoliša. Istovremeno razumijevanjem i povezivanjem različitih i složenih dimenzija može se bolje razumijeti stvaralački proces i doći do novih spoznaja, a time postajemo dio veće društvene mreže.

Razvijanje biomimetičkih principa, koji se temelje na najnovijim istraživanjima različitih umjetničkih praksi i diskursa povezanih s prirodom, okolišem, ekologijom i konceptom održivosti, može potaknuti inovaciju s ciljem šire društvene transformacije prema održivosti i poboljšanja kvalitete okoliša. Umjetnost u javnom prostoru na taj način može promovirati promjenu u odnosu prema okolišu, a isprepletanje umjetnosti, znanosti i tehnologije doprinijeti edukaciji.

Tragovi vremena

Jedan od primjera je preobrazba *Nacionalnog parka močvara Xixi* u Kini koje je jedinstveno močvarno područje okruženo urbanom predjelom.

Šest rijeka protječe kroz park što pridonosi jedinstvenom krajoliku Xixi močvare u kojemu je 70 posto vodene površine. Bogata ornitofauna sadrži više od 70 različitih vrsta ptica, čineći močvaru jednim od najvažnijih staništa velikog broja rijetkih i ugroženih vrsta ptica u Kini. Uz prirodna bogatstva, muzej posvećen očuvanju močvare i održavanje tradicionalnih manifestacija, Xixi pruža i brojne rekreativne sadržaje poput uređenih i obilježenih poučnih pješačkih staza. Godine 2012. povodom međunarodne skupne izložbe *Gazing Between Water and Land: The Fourth West Lake International Sculpture Exhibition* u dio parka otvorenog za posjetitelje postavljena su umjetnička djela, uključujući i skulpturu „Vjetar II” koja teži potaknuti promatrača na aktivniji pristup. Forma se rastvara, prožima s prostorom i prigrbljuje gledatelja unutar svoje strukture. Skulpturalno-pejsažna intervencija u javnom prostoru polazišna je točka, katalizator, a ne kulminacija kreativnog procesa. Iako statična, korištenjem metala zrcalno obrađene površine, unesena je dinamičnost – epiderma skulpture reflektira svaku promjenu poput godišnjih doba, neba ili vremenskih uvjeta. Skulptura se stapa s prirodom i postaje njen dio. Upravo ta dematerijalizacija unosi duhovnu i misaonu komponentu.

Biomimetički pristup prilikom realizacije skulpture *Vjetar II* podrazumijevao je razvoj novih kreativnih i tehnoloških metoda u prevladavanju ograničenja na koja sam nailazila prilikom procesa izvedbe, pritom uzimajući u obzir okolišne čimbenike i utjecaje. Takav pristup zahtijevao je razumijevanje oblika, materijala i struktura ne kao zasebnih elemenata, već kao kompleksnih međuodnosa. Temeljen na rasporedu ojačanja listova biljaka u obliku središnjih rebara u ovom pristupu, materijal je raspoređen gdje je potreban, reagirajući na strukturalni, okolišni ili, zapravo, društveni učinak. Težnja je bila na integracijskom stvaranju u kojem se objekt, okoliš i subjekt nalaze u dinamičnom sinergijskom odnosu.

Paukova mreža kao uzor

Primjena bioloških načela i materijala pri izvedbi umjetničkih radova ima veliki potencijal u budućem održivom i regenerativnom razvoju tekstilne industrije. U rujnu 2018. u organizaciji LAB 852 otvorena je međunarodna bijenalna izložba suvremene tekstilne umjetnosti "Contextile" u portugalskom gradu Guimarãesu. U klaustru samostana svete Klare, u kojem se danas nalaze gradska vijećnica i gradski arhiv, postavljam skulpturu *Tragovi vremena* temeljenu na bogatoj kulturno-povijesnoj i

etnografskoj baštini te suvremenom kontekstu.

Inspirirana jedinstvenom atmosferom klaustra, iznimno lagana i prozirna skulptura od biomimetičkog tekstila mijenja se ovisno o dijelu dana, jačini svjetla i vjetra. Pri napinjanju skulpture korištena su aramidna vlakna trgovačkog naziva "kevlar". Aramidna vlakna su organska vlakna prvi put proizvedena šezdestih godina, odličnih mehaničkih svojstava, otporna na pojave pukotina kod dugotrajnog opterećenja, otporna na rezanje, požar, kemikalije i koroziju. Kevlar je visoko tehnološki razvijen materijal čiji je uzor iznimno lagana, a istovremeno čvrsta struktura paukove mreže. Povezivanjem umjetničkog stvaralaštva i znanstvenog istraživanja potiču se novi kreativni procesi čiji je cilj humanizirati i transformirati javni prostor. Time se otvara prostor za dijalog o mogućnostima razvijanja novih umjetničkih pristupa u oživljavanju javnih prostora grada.

Budući da niz umjetnika diljem svijeta kroz svoje radove uspješno problematizira problem održivog razvoja, to nas razmišljanje vodi u pravcu izvođenja zaključka da umjetnici mogu postati nosioci i katalizatori promjena, te na inovativan način pridonijeti novim pristupima, potaknuti na komunikaciju i senzibilizirati publiku.

Ida Blažičko, *Tragovi vremena*, skulptura u tekstu u samostanu Sv. Klare u Guimaraesu u Portugalu, u sklopu Biennala suvremene tekstilne umjetnosti 2018.

PIŠE I SNIMILA
LANA KEKEZ

METODE HLADNOG DUBLIRANJA: TEORIJSKO-PRAKTIČNA RADIONICA NA UMAS-U

I ljepilo čuva umjetnine

U organizaciji Odsjeka za konzervaciju-restauraciju Umjetničke akademije u Splitu, specijalističkog usmjerenja za konzervaciju-restauraciju štafelajnih slika i polikromiranog drva, 10. i 11. rujna održana je teorijsko-praktična radionica "Metode hladnog dubliranja". Radionicu su vodile konzervatorice-restauratorice mag. **Barbka Gosar Hirci**, voditeljica Odjela za štafelajno slikarstvo Restauratorskog centra Zavoda za zaštitu kulturne baštine Slovenije i izv. prof. **Lucija Močnik Ramovš**, s Odjela za restauraciju Akademije likovnih umjetnosti i oblikovanja Sveučilišta u Ljubljani. Prvo ovakvo gostovanje slovenskih kolegica u Splitu organizirano je na inicijativu izv. prof. **Jurice Matijevića** sa splitskog Odsjeka za konzervaciju-restauraciju. Suorganizator radionice bila je Galerija umjetnina u Splitu (uz potporu ravnatelja **Branka Franceschija** i konzervatorica-restauratorica **Eleonore Klein** i **Mie Tomić**), u prostoru čije se konzervatorsko-restauratorske radionice odvijaju praktični dio susreta.

Čuvanje izvornosti

Dubliranje, odnosno lijepljenje slika na platnu na novo platno, dugo se vremena smatralo rješenjem za mnoge probleme s kojima su se konzervatori-restauratori slika na platnu susretali tijekom zahvata, ali kriterij za dubliranje nikada nije bio jasno definiran. Brkale su se dvije stvari: potreba da se slici osigura čvrsta podloga i potreba za fiksiranjem slikanog sloja za izvorno platno, a ključnu promjenu u razmišljanju donijelo je razdvajanje ovih dvaju procesa. Moderni stavovi o konzervaciji-restauraciji stavili su veći naglasak na očuvanje izvornog stanja platna i slikanog sloja koji je na njemu, što je dovelo i do razvoja manje invazivnih metoda dubliranja bliskijih konceptu minimalne intervencije. U rujnu 1974. godine u Greenwichu je održana *Comparative Lining Conference*, prva konferencija koja se bavila isključivo temom dubliranja i na kojoj su prvi put predstavljene neke od metoda koje su bile tema splitske radionice.

Upotreba ljepila za takozvano hladno dubliranje

UMAS je na radionici ugostio ugledne slovenske konzervatorice-restauratorice koje su splitskim kolegama iznijele mogućnosti dubliranja, odnosno lijepljenja slika na platnu na novo platno

metoda u širu primjenu kod lokalne konzervatorsko-restauratorske zajednice bili su poticaj organizaciji ovakve radionice.

Vrijedno gostovanje

Dvodnevna radionica započela je teoretskim uvodom u temu kroz analizu i usporedbu karakteristika različitih tradicionalnih i suvremenih metoda dubliranja, analizu kriterija za odabir prikladnih metoda dubliranja, analizu svojstava akrilnih ljepila, pripremu platana za dubliranje, izradu filma ljepila, tehnike dubliranja, tehničku opremu i materijale. Praktični dio odvijao se u prostorima konzervatorsko-restauratorske radionice Galerije umjetnina koja je opremljena posebnim niskotlačnim toplim stolom, nužnim za dubliranje navedenim metodama. Dvanaest sudionika kroz praktične je vježbe testiralo usvojena teoretska znanja o materijalima i metodama. Tako su pripremali platna i mješavine ljepila, testirali različite načine aplikacije ljepila, različite sisteme dubliranja i različite načine korištenja niskotlačnog stola. Cilj praktičnog rada i demonstracija je bilo osposobljavanje sudionika za samostalnu primjenu tehnika hladnog dubliranja kroz usvajanje teoretskih i praktičnih znanja i vještina koje će omogućiti individualan pristup svakoj budućoj umjetnini.

Konzervatori-restauratori u Hrvatskoj često si teže mogu priuštiti sudjelovanje na konferencijama i radionicama izvan domovine, što stavlja dodatnu vrijednost na ovakva gostovanja inozemnih stručnjaka. Važno je naglasiti da su konzervatori-restauratori štafelajnih slika, sudionici radionice, odabrani među studentima splitskog Odsjeka, djelatnicima različitih ustanova u zemlji (Hrvatski restauratorski zavod, Muzej za umjetnost i obrt, Galerija umjetnina) kao i među konzervatorima-restauratorima koji djeluju u privatnom sektoru. Kroz ovakve aktivnosti splitski Odsjek za konzervaciju-restauraciju trudi se pospješiti razmjenu znanja i iskustava s inozemnim kolegama, kao i njihovu ravnomjernu diseminaciju unutar lokalne konzervatorsko-restauratorske zajednice. Kontinuirana izobrazba i usavršavanje u konačnici će značiti i sigurniju budućnost naše kulturne baštine.

omogućava različite načine reaktiviranja filma ljepila, smanjenje količine ljepila primjenom sistema točkastog lijepljenja (*nap bond system*), reaktiviranje filma otapalima, itd. Tehnike hladnog dubliranja omogućavaju stvaranje znatno reverzibilnijih sistema dubliranja i minimalan utjecaj na strukturu slike. Ove metode nešto su rjeđi odabir u Hrvatskoj, dok kolegice iz Ljubljane imaju bogato iskustvo u njihovoj primjeni. Razmjena znanja i iskustava te poticanje uvođenja spomenutih

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FAKULTET ELEKTROTEHNIKE,
STROJARSTVA I BRODOGRADNJE
OBJAVLJUJE
NATJEČAJ

Za izbor:

1. jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje redoviti profesor za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje temeljne tehničke znanosti i odgovarajuće radno mjesto;
2. jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje izvanredni profesor za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje elektrotehnika i odgovarajuće radno mjesto;
3. jednog suradnika u zvanju asistent za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje elektrotehnika na određeno vrijeme;
4. jednog suradnika u zvanju asistent za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje strojarstvo na određeno vrijeme;
5. jednog suradnika u zvanju asistent za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje brodogradnja na određeno vrijeme;
6. jednog stručnog suradnika za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje matematika na određeno vrijeme.

Pristupnici koji se javljaju na natječaj moraju pored uvjeta navedenih u natječaju, ispunjavati i opće uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07-Odluka USRH, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14-Odluka USRH, 60/15 i 131/17) i uvjete iz Odluke Rektorskog zbora o nužnim uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti (NN 106/06) odnosno Odluke Rektorskog zbora o nužnim uvjetima za ocjenu nastavne i znanstveno stručne djelatnosti (NN 122/17) te o svemu dužni dostaviti odgovarajuće dokaze.

Pristupnici uz prijavu prilažu: životopis, dokaz o državljanstvu, a strani državljanici dužni su priložiti i dokaz o poznavanju hrvatskog jezika C2 razina, dokaz o odgovarajućoj stručnoj spremi iz koje se može utvrditi da pristupnik ispunjava uvjete za izbor u odgovarajuće zvanje i radno mjesto, bibliografiju te podatke o znanstvenoj, nastavnoj i stručnoj djelatnosti (životopis te bibliografiju s podacima o znanstvenoj, nastavnoj i stručnoj djelatnosti, potrebno je dostaviti i na CD-u), dokaz o navedenim poželjnim iskustvima u radu, dokaz o ispunjavanju uvjeta Rektorskog zbora. Natječaj traje 30 dana od dana objave u Narodnim novinama.

Na natječaj se mogu javiti osobe oba spola sukladno čl. 13. st. 2. Zakona o ravnopravnosti spolova N.N. 82./08. Pristupnik koji se poziva na pravo prednosti prilikom zapošljavanja u skladu s člankom 102. i 103. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN 121/17), uz prijavu na natječaj u zamolbi dužan je, osim dokaza o ispunjavanju traženih uvjeta, priložiti i sve potrebne dokaze dostupne na poveznici Ministarstva hrvatskih branitelja: <https://branitelji.gov.hr/zaposljavanje-843/843>.

Sve zakašnjele i nepotpune prijave neće se razmatrati. O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni. Prijavom na natječaj, pristupnici natječaja su suglasni da Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu može prikupljati, koristiti i dalje obrađivati podatke u svrhu provedbe natječajnog postupka sukladno odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka.

Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta natječaja dostavljaju se na adresu: Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu, Ruđera Boškovića 32., 21000 Split.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE,
RASPIŠUJE
NATJEČAJ

Raspisuje se Natječaj
 I. za izbore u zvanja

1. dva nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavač, u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje ekonomija, za granu računovodstvo;
2. jednog nastavnika u naslovno nastavno zvanje viši predavač u znanstvenom području tehničkih znanosti, za polje računarstvo, za granu programsko inženjerstvo.

Točke 1 i 2.

Pristupnici trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15, 131/17) i Odlukom o nužnim uvjetima Rektorskog zbora za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora u nastavna zvanja (NN 13/2012).

Prijavi treba priložiti: životopis pristupnika, preslik diplome o odgovarajućoj stručnoj spremi odnosno akademskom stupnju, prikaz stručne i nastavne djelatnosti, popis radova i radove relevantne za izbor (u elektronskom obliku), domovnicu ili dokaz o državljanstvu druge države, a strani državljanici dužni su priložiti i dokaz o znanju hrvatskog jezika (napredna razina).

Sva dokumentacija se predaje u dva primjerka.

Prijavom na natječaj pristupnici su izričito suglasni da Sveučilišni odjel za stručne studije kao voditelj zbirke osobnih podataka može prikupljati, koristiti i dalje obrađivati podatke u svrhu provedbe natječajnog postupka sukladno odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka.

Na natječaj se, pod jednakim uvjetima, mogu prijaviti osobe oba spola. Prijave s priložima podnose se preporučenom poštanskom pošiljkom Sveučilišnom odjelu za stručne studije Sveučilišta u Splitu, Split, Kopilica 5/II kat, u roku od 30 (trideset) dana od dana objave natječaja u Narodnim novinama.

Nepravovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati niti će se podnositelji nepotpunih prijava pozvati na dopunu prijave.

Osobe koje podnesu nepotpune ili nepravovremene prijave na natječaj te osobe koje ne ispunjavaju formalne uvjete iz natječaja ne smatraju se pristupnicima prijavljenim na natječaj te se neće obavještavati o rezultatima natječaja.

O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u roku od 15 dana od dana donošenja odluke o izboru.

ODRŽANI 11. DANI LHC-A U SPLITU

Umjetnost i znanost

Organizaciji Sveučilišta u Splitu, odnosno Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje i Prirodoslovno matematičkog fakulteta (pod okriljem Hrvatske zaklade za znanost), u Splitu je od 17. do 22. rujna održana 11. konferencija "LHC Days in Split", na kojoj redovito sudjeluju priznati znanstvenici iz cijelog svijeta.

Na otvorenju je sudionike pozdravio dekan FESB-a prof. Sven Gotovac, izrazivši zadovoljstvo što je konferencija postala tradicionalni događaj, važan ne samo za taj fakultet, već za čitavu akademsku zajednicu. Uspješni rad zaželjela im je i prorektorica Sveučilišta u Splitu prof. Rosanda Mulić.

S obzirom na to daje ovo 11. po redu konferencija, a održava se svake druge godine, nadamo se da će s radom nastaviti i dalje, naročito pridonoseći u promociji mladih znanstvenika i unaprjeđenju znanstvenih i praktičnih znanja - kazala je prorektorica Mulić, ističući kako činjenica da su znanstvenici pristigli iz različitih dijelova svijeta podstrek za razmjenu iskustava i razvijanje novih ideja.

U ime organizacijskog odbora sudionike je pozdravio prof. Ivica Puljak, najavivši niz zanimljivih događanja tijekom konferencije. Glavna tema konferencije bili su najnoviji rezultati iz područja fizike na LHC-u u CERN-u u Ženevi, kao i u po-

dručjima kozmologije i astročestične fizike.

Prva konferencija održana je 1996. godine i kroz godine izrasla je u prepoznatljivu konferenciju na svjetskoj razini na kojoj sudjeluju renomirani znanstvenici iz područja fizike elementarnih čestica i astročestične fizike. Konferencija se

bavi fizikom visokih energija koja se studira na Velikom sudaraču protona (LHC) u Ženevi, s namjerom poticaja što većeg sudjelovanja hrvatskih znanstvenika u ovom globalnom projektu.

Popratni događaj konferencije je i otvaranje izložbe ORIGIN ("Postanak i evolucija

svemira") u ponedjeljak u Staroj gradskoj vijećnici na splitskom Narodnom trgu, koju organiziraju Sveučilište u Splitu i ženevski CERN. Znanstvene spoznaje o evoluciji svemira, elementarnim česticama i nedavno otkrivenim gravitacijskim valovima interpretirane su kroz umjetnički i edukativni diskurs.

U sklopu konferencije u Palazzo Milesi održan je i okrugli stol "Understanding the World Through Art and Science", na kojem su panelisti bili znanstvenici (James Beacham, Nikola Godinović, Michael Hoch, Chiara Mariotti) i umjetnici (Branko Franceschi, Braco Dimitrijević), a diskutirat će se o ne baš očitoj, ali neraskidivoj vezi između znanosti i umjetnosti.

Tijekom ovog važnog znanstvenog skupa održano je nekoliko desetaka predavanja o rezultatima iz CERN-a, u čijim istraživanjima već godinama sudjeluju i znanstvenici Sveučilišta u Splitu. Popis znanstvenika i institucija koje predstavljaju doista je bio impresivan, od domaćina s FESB-a i PMF-a, preko gostiju sa CERN-a poput Daniela Denegrija, profesora s Ecole Polytechnique, Centre National de la Recherche Scientifique, Budker Institute of Nuclear Physics, Imperial College, Instituta Ruder Bošković, Albert Ludwigs Universität Freiburg i brojnih drugih.

R.I.

SVEUČILIŠTE U SPLITU

raspisuje

JAVNI NATJEČAJ
za prodaju nekretnina
prikupljanjem pisanih ponuda

1. Predmet prodaje
 Predmet prodaje su nekretnine:

- 1.1. Poslovni prostor u Splitu, Ruđera Boškovića 22-24, koji je izvanakvizitno vlasništvo Sveučilišta u Splitu, a koji u naravi predstavlja poslovni prostor sveukupne površine 1405,83 m² podne površine, odnosno 1143,52 m² korisne vrijednosti u podrumu, suterenu i prizemlju stambenih zgrada, označenih kao ZGR 5355/1 i ZGR 5355/2, obje u K.O. Split (z.k.ul. 15443);
- 1.2. Poslovni prostor u Splitu, Jobova 8, koji je izvanakvizitno vlasništvo Sveučilišta u Splitu, a koji u naravi predstavlja poslovni prostor sveukupne površine 424,44 m² u prizemlju stambeno-poslovne zgrade, označene kao ČEST.ZEM. 7198/12, u K.O. Split (z.k.ul. 15434).

2. Početna cijena
 Početna cijena za predmet prodaje iz točke 1.1. ovog natječaja utvrđuje se u visini od 774.190,59 EUR-a u kunskoj protivvrijednosti prema srednjem tečaju HNB-a na dan plaćanja.
 Početna cijena za predmet prodaje iz točke 1.2. ovog natječaja utvrđuje se u visini od 578.000,00 EUR-a u kunskoj protivvrijednosti prema srednjem tečaju HNB-a na dan plaćanja.
 Početne cijene su utvrđene na temelju procjembnog elaborata izrađenog od strane društva ovlaštenog za obavljanje procjena nekretnina HPB - nekretnine d.o.o. Zagreb, svibanj 2018. godine.

3. Opis nekretnina
 Nekretnine iz ovog natječaja predstavljaju poslovne prostore - nekretnine darovane Sveučilištu u Splitu Odlukom Vlade Republike Hrvatske klasa: 022-03/17-04/209, urbroj: 50301-26/09-17-2 od 1. lipnja 2017. godine, koji se nalaze u ulici Ruđera Boškovića, u neposrednoj blizini sveučilišnog kampusa Visoka u Splitu, odnosno u Jobovoj ulici na području Spinut u Splitu.

4. Dokumentacija koja se mora priložiti uz ponudu
 - za fizičku osobu: ime i prezime, OIB, adresa, pre-

- slika osobne iskaznice,
- za pravnu osobu: naziv, OIB, adresa sjedišta, preslika rješenja o upisu u sudski ili drugi mjerodavni registar,
- ponudenu kupoprodajnu cijenu,
- dokaz o uplati jamčevine,
- detaljan opis sadržaja i namjene za poslovni prostor,
- izjavu ponuditelja o davanju suglasnosti Sveučilištu u Splitu za obradu i pohranu osobnih podataka ponuditelja zaprimljenih u svrhu provedbe i realizacije ovog natječaja,
- izjavu ponuditelja o prihvaćanju svih uvjeta natječaja.

5. Rok za podnošenje i način dostave ponude
 Pisana ponuda za kupnju se dostavlja poštom ili neposredno na protokol, u zatvorenoj omotnici, na adresu: Sveučilište u Splitu, Poljička cesta 35, 21000 Split, s naznakom: "Za natječaj - prodaja nekretnine (poslovni prostor Ruđera Boškovića 22-24/Jobova 8) - Ne otvaraj".
 Pisana ponuda za kupnju može se podnijeti za jednu ili obje nekretnine iz točke 1. ovog natječaja i to u roku od 15 dana računajući od prvog slijedećeg dana nakon objave ovog natječaja u dnevnom listu "Slobodna Dalmacija".

6. Iznos i način plaćanja jamčevine
 Sudionik natječaja dužni su uplatiti jamčevinu, i to na sljedeći način: Jamčevina se plaća u iznosu od 10 % od utvrđene početne cijene na žiro račun Sveučilišta u Splitu broj IBAN: HR8623300031100025103, model HR00, poziv na broj 2100 - OIB ponuditelja, s naznakom: "Jamčevina - prodaja nekretnine".
 Potvrda o uplati jamčevine mora biti dostavljena uz ponudu.
 Izabranom ponuditelju uplaćena jamčevina se uračunava u konačni iznos kupoprodajne cijene dok se ostalim sudionicima natječaja u roku od 15 dana od dana donošenja odluke o izboru vraća u nominalnom iznosu bez kamata.
 Sudionik natječaja koji povuče ponudu nakon otvaranja ponuda gubi pravo na povrat uplaćene jamčevine.
 Jamčevina se ne vraća ukoliko najpovoljniji ponuditelj ne zaključi ugovor o kupoprodaji u propisanom roku ili ukoliko se ugovor raskine uslijed neplaćanja kupoprodajne cijene.
 Sudionicima natječaja kojima ponude budu utvrđene kao nevaljane ili nepovoljne, uplaćena jamčevina vratit će se u roku od 8 dana od dana donošenja odluke o izboru najpovoljnije ponude.

7. Odluka o izboru najpovoljnijeg ponuditelja ili poništenju natječaja

Nepravovremene, nepotpune i neodređene ponude, kao i one s ponudenom cijenom nižom od početne cijene, neće se uzeti u razmatranje. Odluka o izboru najpovoljnijeg ponuditelja ili poništenju natječaja bit će donijeta u roku od 30 dana od dana isteka roka za dostavu pisanih ponuda.
 Obavijest o rezultatima natječaja bit će dostavljena sudionicima natječaja u roku od 15 dana od dana donošenja odluke o izboru ili poništenju natječaja.

8. Rok za sklapanje ugovora
 Sudionik natječaja čija ponuda bude prihvaćena kao najpovoljnija dužan je sklopiti s prodavateljem ugovor o kupoprodaji u roku od 15 dana računajući od dana donošenja odluke o izboru. Kupac će prodavatelju isplatiti kupoprodajnu cijenu, umanjenju za iznos uplaćene jamčevine, na način i u rokovima koji će se utvrditi ugovorom o kupoprodaji.
 Ugovorom o kupoprodaji utvrdit će se i svi ostali uvjeti kupoprodaje.

9. Ostale odredbe
 Prodaja nekretnine obavlja se po načelu "viđeno - kupljeno", što isključuje sve naknadne prigovore kupca, odnosno bilo kakvu odgovornost prodavatelja glede materijalnih nedostataka nekretnina.
 Prodavatelj će izdati kupcu tabularnu ispravu nakon što kupac isplati kupoprodajnu cijenu u cijelosti.
 Ukoliko natjecatelj čija je ponuda prihvaćena zakasni s plaćanjem kupoprodajne cijene, obvezan je na plaćanje zakonskih zatezanih kamata od dana dospjeća do dana plaćanja.
 Prodavatelj zadržava pravo poništenja natječaja, odnosno neprihvaćanja niti jedne pristigle ponude, bez obveze da ponuditeljima obrazloži razloge poništenja natječaja ili neprihvaćanja ponude te bez ikakve odgovornosti ili obveze naknade bilo kakvih troškova prema ponuditeljima.

Osim ugovorene kupoprodajne cijene, kupac u cijelosti snosi sve troškove postupka natječaja, objave natječaja, sastavljanja ugovora o kupoprodaji nekretnine, ovjere potpisa i ostale troškove javnog bilježnika, eventualni porez na promet nekretnina i ostale pripadajuće poreze i pristojbe vezane uz realizaciju kupoprodaje nekretnina. Sve informacije mogu se dobiti na Rektoratu Sveučilišta u Splitu, na broj telefona 021/558-200, uključujući i podatke o terminu pregleda poslovnog prostora.
 Ovaj natječaj će se objaviti u dnevnom listu "Slobodna Dalmacija", a rok za davanje pisanih ponuda počinje teći od dana objave natječaja.

ČITAONICA: NIKOLA KUVAČIĆ - ANTOLOGIJA NAŠIH I SVJETSKIH MUDROSTI I GLUPOSTI

Mudrost i glupost svijeta

'zagrljeni' među koricama

PIŠE:
VELIMIR KARABUVA

"Glavna misao svake knjige nalazi se u jednoj dobroj misli i jednoj vjernoj slici... Ona je u tom sklopu rečenice ono što je matrica u roju pčela" (Ivo Andrić)

Što je prof. Nikola Kuvačić (1946., nekada sveučilišni profesor na Ekonomskom fakultetu u Splitu, a danas profesor i dekan na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Travniku, BiH), mudroga i glupoga pročitao, čuo ili osobno smislilo tijekom više od pedeset godina, zapisivao je i tako skupio zbirku s iznimno velikim brojem izreka široke tematike i podrijetla, obuhvaćajući razdoblje od prije antike, preko antičkih polisa, do "globalnoga sela", što zbirku čini jednom od većih te vrste u nas i u svijetu.

Osim mnoštva izreka opće provinijenije, zbirku je tematski podijelio u 20 skupina pod sljedećim naslovima: 1. *Biblija za treće tisućljeće* (savjeti i zapovijedi); 2. *Ljubav i mržnja*; 3. *Pobjednici i gubitnici*; 4. *Bogatstvo i siromaštvo*; 5. *Žena* (od Eve do Barbike); 6. *Sreća i nesreća*; 7. *Znanje i neznanje*; 8. *Uspjeh i neuspjeh*; 9. *Prijatelji i neprijatelji*; 10. *Čuvstva i osjećaji*; 11. *Dobro* (bolje, najbolje); 12. *Loše* (gore, najgore); 13. *Pravo, pravda, pravica, pravednost*; 14. *Novac, štednja, dug*; 15. *Grafiti* (slikopisi s tisuću lica); 16. *Poduzetne antičke sentence*; 17. *Poduzetne biblijske mudrosti*; 18. *Poduzetne pučke izreke*; 19. *Poduzetne aforistične maksime*; 20. *Antologija naših i svjetskih mudrosti i gluposti*.

Mudroslovlje kao hobi

U uvodnom dijelu knjige Kuvačić navodi kako su relevantna empirijska istraživanja pokazala da mudre i glupe izreke danas čitaju osobe koje nemaju puno slobodnog vremena, jer je to dobar način brze i kondenzirane spoznaje o različitim pametnim i glupim aspektima ljudskoga življenja, izvan vlastite profesije ili vokacije, a život u "globalnom selu" pretrpan je mnoštvom potrošačkih i tehnoloških izazova te egzistencijalnih problema, pa čovjeku ostaje sve manje vremena za nadahnuta obiteljska i prijateljska druženja, za čitanje, pisanje, razmišljanje i druge oblike mentalnih vježbi i ugodne dokolice. Autor ističe da se izreke odvijek rabe u različitim prigodama, jer gotovo da i nema životne situacije ili stanja duha

Na 1040 stranica autor je predočio 24.876 naših i svjetskih mudrosti i gluposti o različitim ekonomskim i društvenim pojmovima, pojavama i odnosima iz svih epoha ljudskog društva i iz mnogih područja ljudskog djelovanja

koji se ne mogu opisati ili oslikati prigodnom izrekom.

Danas su rijetki oni koji imaju vremena čitati debele beletrističke knjige ili dosadnu stručnu literaturu, pa se rijetko može vidjeti čovjeka s knjigom u ruci, dakako, osim učenika i studenata s knjigama obveznim za školu, studij ili za posao. Novinski tisak, radio, televizija, internet danas sve sažimaju u malo pitkih riječi, uz dostatan profit i s puno repriza kojima je cilj sve to uliti u podsvijest čitatelja, slušatelja ili gledatelja, te ih pretvoriti u potrošačke automate na daljinsko upravljanje jer današnje *propagandne poruke najčešće uvjeravaju, a ne obavještavaju o proizvodu ili usluzi* (Nicolò Berac).

Inače, sve mudre izreke iz ove knjige mogu se (zlo)rabiti kao pitanja i odgovori, pouke i poruke, prigovori i isprike, razlozi i (protu)argumenti, mišljenja i stavovi. One vas

Nikola Kuvačić - Antologija naših i svjetskih mudrosti i gluposti

mogu na(d)govoriti, po(d)učiti, (raz)uvjeriti, zamisliti, nasmiјati, ražalostiti, posramiti i slično. Također, možete ih koristiti kao osobne devize, lozinke, krilatice, parole, maksime, načela, principe, konačno kao epitafa. Njima se neupitno vjeruje jer su to svojevrsni aksiomi (nekima i dogme), odnosno zgusnuta iskustvena mudrost ili glupost povijesnog hoda ljudske vrste od pračovjeka do trećega tisućljeća poslije Krista.

Mudroslovlja općenito, uključujući i napisano u ovoj knjizi, autorov su hobi, ali kao ekonomist osobito se zanimao za ono iz ekonomskog, osobito marketinškog, i poduzetničkog te njima komplementarnih područja. S vremenom je spoznao da gotovo nema pojma ili pojave iz tih znanstvenih i stručnih disciplina o ko-

jima se ne može pronaći mnoštvo pametnih, ali i glupih izreka u obliku kratkih savjeta, pouka, definicija i svojevrsnih (pre)poruka. Kuvačić je objavio dvanaest popularnih tematskih knjiga (većinu u nakladi *Mozaik knjige* i *Profila*), a poglavlja i dijelove tih znanstvenih i stručnih radova i knjiga obilato je garnirao prikladnim definicijama, aforizmima, napisima, geslima, lozinkama, sloganima, epigramima i epigramima kako bi čitatelje uvodno uputio u sadržaj i smisao svojih tekstova.

Od Biblije do marketinga

U ovoj knjizi (na 1040 stranica) autor je predočio 24.876 naših i svjetskih mudrosti i gluposti znanih i neznanih autorica i autora o različitim ekonomskim i društvenim pojmovima, pojavama i odnosima iz svih epoha razvoja ljudskog društva, od antičkih polisa do "globalnoga sela" (u obliku antičkih sentencija, biblijskih savjeta i zapovijedi, pučkih izreka, aforizama, aksioma, apela, definicija, epigrafa, epitafa, gesla, gnomi, grafita, krilatice, lozinke, mota, maksima, načela, paradigmi, (para)fraza, parola, poslovice, po(d)uka, pravila, (pre)poruka, protuslovice, savjeta, slogana, uzrečica i slično) i to iz područja makroekonomije, mikroekonomije, marketinga, menadžmenta, poduzetništva, globalizacije, države, društva, politike, vlasti, zakona, prava, pravde, pravednosti, pravice te ekonomske filozofije, ekonomske logike, ekonomske sociologije, ekonomske psihologije, ekonomske etike i ekonomske patologije. U knjizi se nalazi i 889 kratkih pojašnjenja imena biblijskih i mitoloških osoba te manje poznatih imena naroda, pojmo-va, pojava, sintagma i drugih izraza.

Posebnu pozornost zauzima i autorovo minuciozno objašnjenje vezano uz *Bibliju*. Jednostavnim rječnikom i jasnim stilom naveo je da, prema kršćanskom popisu, ona sadrži ukupno 73 knjige i to 46 knjiga *Staroga zavjeta* i 27 knjiga *Novoga zavjeta* i da započinje *Knjigom Postanka*, a završava *Otkrivanjem* ili *Apokalipsom*, te obuhvaća vrijeme od stvaranja *Neba i Zemlje* pa sve do velikog preobražaja, odnosno nastanka novoga *Neba* i nove *Zemlje*. Na samom kraju autor je abecednim redom predočio 1715 imena autora i autorica čije su rečenice predočene u ovoj knjizi, a uz veliki broj fotografija filozofa, književnika, političara i drugih naših i svjetskih ličnosti nalazi se i CD s kazalom pojmova.

SVEUČILIŠTE U SPLITU FAKULTET GRAĐEVINARSTVA, ARHITEKTURE I GEODEZIJE RASPIŠUJE NATJEČAJ

1. izbor jednog nastavnika na radno mjesto I. vrste u znanstveno-nastavnom zvanju redoviti profesor, prvi izbor iz znanstvenog područja Tehničke znanosti, znanstvenog polja Građevinarstvo na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu na Katedri za privrednu hidrotehniku
2. izbor jednog nastavnika na radno mjesto I. vrste u umjetničko-nastavnom zvanju docent iz područja Umjetnosti, polje Likovne umjetnosti na neodređeno vrijeme u nepunom radnom vremenu (50% od punog radnog vremena) na Katedri za arhitektonsko projektiranje
3. izbor jednog suradnika na radnom mjesto I. vrste u suradničkom zvanju asistent za znanstveno područje Prirodne znanosti, znanstveno polje Matematika na određeno vrijeme u punom radnom vremenu na Katedri za geometriju
Na natječaj se mogu javiti osobe oba spola sukladno čl. 13. st. 2. Zakona o ravnopravnosti spolova (NN 82/08).
Kandidat koji ostvaruje pravo prednosti pri zapošljavanju prema posebnim propisima dužan je u prijavi na natječaj pozvati se na to pravo odnosno priložiti propisane dokaze o tom statusu.
Prijave se podnose tajništvu Fakulteta osobno ili poštom u roku od 30 dana od dana objave natječaja u Narodnim novinama, na adresu: Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu, Matice hrvatske 15, s naznakom - za natječaj.
Pristupnici su dužni ispunjavati uvjete utvrđene Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14 i 60/15), a uz prijavu na natječaj treba u 2 primjerka priložiti:
- životopis
- presliku diplome diplomiranog inženjera građevinarstva odnosno magistra inženjera građevinarstva (točka 1.)
- presliku diplome diplomiranog inženjera arhitekture odnosno magistra inženjera arhitekture (točka 2.)
- presliku diplome diplomiranog inženjera matematike odnosno magistra matematike ili profesora matematike odnosno magistra edukacije matematike (točka 3.)
- prijepis ocjena (točka 3.)
- dokaz o stečenom akademskom stupnju doktora znanosti (točka 1.)
- odluku o izboru u odgovarajuće znanstveno zvanje (točka 1.)
- odluku o izboru u odgovarajuće umjetničko zvanje (točka 2.)
- opis nastavne, znanstvene i stručne djelatnosti (točka 1.)
- opis nastavne i stručne djelatnosti (točka 2.)
- popis znanstvenih i stručnih radova (točka 1.)
- popis umjetničkih i stručnih radova (točka 2.)
- portfolio (točka 2.)
Fakultet zadržava pravo provođenja testiranja znanja i vještina za prijavljene kandidate koji zadovoljavaju formalne uvjete navedene u natječaju. Osobe koje podnesu nepotpune i nepravodobne prijave ne smatraju se kandidatima prijavljenima na natječaj.

Temeljem odluke Fakultetskog vijeća sa osme redovite sjednice od 7. lipnja 2018. god.

KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET SVEUČILIŠTA U SPLITU

RASPIŠUJE

NATJEČAJ

1. za izbor u suradničko zvanje i na radno mjesto asistenta iz područja humanističkih znanosti, polja teologije i grane moralne teologije na Katedri moralnog bogoslovlja (1 izvršitelj m/ž).
Kandidati za navedena radna mjesta trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14 - Odluka USRH, 60/15 i 131/17), uvjete iz Odluke Rektorskog zbora o nužnim uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti (NN 106/06), Odluke Rektorskog zbora o nužnim uvjetima za ocjenu nastavne i znanstvene stručne djelatnosti (NN 122/17), Statutom Sveučilišta u Splitu, Statutom KBF-a u Splitu te Pravilnikom o izboru u nastavna i suradnička zvanja i odgovarajuća radna mjesta na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu te su o svemu dužni dostaviti odgovarajuće dokaze. Uz prijavu za natječaj pristupnici su dužni priložiti:
1. potpisani životopis;
2. »nihil obstat«: svoga ordinarija (pristupnici klerici);
3. domovnicu ili dokaz o državljanstvu neke druge države;
4. dokaz o odgovarajućoj stručnoj spremi iz koje se može utvrditi da pristupnik ispunjava uvjete za izbor u odgovarajuće zvanje i na radno mjesto;
5. izvješće o ispunjavanju natječajnih, odnosno minimalnih zakonskih uvjeta, potrebnih za izbor u zvanje i na radno mjesto prema natječaju;
6. za strane državljane dokaz o poznavanju hrvatskog jezika (napredno poznavanje).
Sve radove i natječajnu dokumentaciju potrebno je predati u četiri primjerka te snimljene u PDF-u na CD-u s natječajnom dokumentacijom (izvješća, popise radova i životopis).
Na natječaj se mogu javiti osobe obaju spolova sukladno čl. 13. st. 2. Zakona o ravnopravnosti spolova (NN 82/08).
Pristupnik koji se poziva na pravo prednosti prilikom zapošljavanja u skladu s člancima 102. i 103. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN 121/17), uz prijavu na natječaj u zamolbi dužan je, osim dokaza o ispunjavanju traženih uvjeta, priložiti i sve potrebne dokaze dostupne na poveznici Ministarstva hrvatskih branitelja: <https://branitelji.gov.hr/zaposljavanje-843/843>.
Prijavu sa dokazima o ispunjavanju uvjeta pristupnici natječaja trebaju predati u roku od 30 dana od dana objave natječaja u Narodnim novinama na adresu Fakulteta s naznakom "za natječaj". Sve zakašnjele i nepotpune prijave neće se razmatrati.
O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni.
Prijavom na natječaj, pristupnici natječaja su suglasni da Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Splitu može prikupljati, koristiti i dalje obrađivati podatke u svrhu provedbe natječajnog postupka sukladno odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka.
Prijave se podnose na adresu: Sveučilište u Splitu, Katolički bogoslovni fakultet, Zrinsko-frankopanska 19, p.p. 329, 21000 Split

SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA FORENZIČNE ZNANOSTI
raspisuje

NATJEČAJ

za izbor

– Jednog izvršitelja (m/ž) u naslovno znanstveno-nastavno zvanje izvanredni profesor, iz znanstvenog područja Društvenih znanosti, znanstvenog polja Pravo, znanstvena grana Kazneno pravo, kazneno procesno pravo, kriminologija i viktimologija

Svi pristupnici moraju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju ("Narodne novine", broj 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15, 131/17), Pravilnikom Sveučilišnog odjela za forenzične znanosti te Statutom Sveučilišta u Splitu.

Pristupnici na natječaj trebaju priložiti u tiskanom obliku:

– vlastoručno potpisanu prijavu,

– životopis,

– preslik osobne iskaznice,

– preslik domovnice ili preslik potvrde o državljanstvu države članice EU,

– preslik diplome (ili druge potvrde) o odgovarajućoj stručnoj spremi, odnosno akademskom stupnju,

– uvjerenje nadležnog suda da se protiv podnositelja prijave ne vodi kazneni postupak (ne starije od 6 mjeseci),

– potvrdu o poznavanju hrvatskog jezika – C1 stupanj europske razine (za pristupnike iz država članica EU).

Pristupnici natječaju trebaju dostaviti i dokaze o ispunjavanju nužnih uvjeta propisanih Odlukom o nužnim uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora u znanstveno-nastavna zvanja (Narodne novine 122/2017), prikaz nastavne i znanstvene djelatnosti, popis radova te radove relevantne za izbor (separate radova u elektroničkom obliku).

Na oglasni natječaj mogu se, pod jednakim uvjetima, javiti osobe oba spola. Svu dokumentaciju potrebno je dostaviti u dva primjerka.

Prijave se predaju u roku od 30 dana od dana objave natječaja u „Narodnim novinama“ na adresu: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za forenzične znanosti, Ruđera Boškovića 33, 21000 Split, s naznakom: „Natječaj za naslovno znanstveno-nastavno zvanje izvanredni profesor“.

Zakašnjele i nepotpune prijave neće se razmatrati.

O rezultatima natječaja kandidati/kandidatkinje će biti obaviješteni u roku od 15 dana od dana donošenja odluke o izboru.

Zgrada VERN-a na Visu u kojoj je održana konferencija o mediteranskim otocima

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA INSTITUTA 'IVO PILAR' I VERN-A

Vis 'ugostio' otoke Mediterana

Na skupu 'Konferencija o mediteranskim otocima' u Visu izloženo je više od 100 znanstvenih radova koje je predstavilo oko 150 znanstvenika iz 15 zemalja, u 18 tematskih područja ključnih za život mediteranskih otoka

Institut "Ivo Pilar" i VERN su od 19. do 22. rujna organizirali 2. međunarodni skup "Mediterranean Islands Conference 2018." (Konferencija o mediteranskim otocima), održan u međunarodnom sveučilišnom centru VERN Island School u Visu. Konferencija je održana uz pokroviteljstvo predsjednice Republike Hrvatske **Kolinde Grabar-Kitarović** i grada Visa. Na njoj je predstavljeno više od 100 znanstvenih radova od više od 150 znanstvenika iz 15 zemalja, i to u 18 tematskih područja važnih za gospodarski i društveni razvoj mediteranskih otoka.

Uvodničar na konferenciji bio je profesor emeritus **Michael Ursinus** s njemačkog Sveučilišta Heidelberg.

Ususret donošenju novog Zakona o otocima u Hrvatskoj, održavanje ove konferencije ima izniman značaj budući da je okupilo relevantne domaće i međunarodne stručnjake, koji su kroz razmjenu znanja i spoznaja te primjenjivih znanstvenih istraživanja, diskutirali o idejama za održivi razvoj mediteranskih otoka u kontekstu važnih društveno-gospodarskih područja poput arhitekture, demografije, javnih servisa, kulture, medija, migracija, energetike, obrazovanja, poljoprivrede, ribarstva, itd.

No, na konferenciji je bilo riječi i o izazovima koji se stavljaju općenito pred mediteranske otoke, te su se diskusijama pokušavala pronaći rješenja. U radovima su se autori dotakli sljedećih tema: poljoprivrede i ribarstva, arhitekture, umjetnosti i književnosti, gospodarstva, kulture i tradicije, demografije, obrazovanja, geografije, povijesti, morske biologije, medija i komunikacija, migracija, javnih službi, obnovljivih izvora energije, sporta, sigurnosti, održivog razvoja i turiz-

SILENT SEA

Fran Horvat

Sredozemlje na fotografijama

Poseban dio konferencije bila je izložba **Mediteran, rezultat natječaja za najbolju studentsku fotografiju na naslovnu temu. Prema ocjeni izbornika izložbe, nijedan pristigli rad nije "promašio" temu, ali su svi dali različitu perspektivu. Tako su stigle fotografije oku ugodnih turističkih prizora, uspomene na ljetovanja, romantičnih zalazaka sunca... Ono što je možda**

nedostajalo, kaže se u katalogu izložbe, jest zapisivanje života u mediteranskom okruženju, interakcija ljudi i okoliša. Dodijeljene su i nagrade najboljima, pa je prvo mjesto zavrjedio Fran Horvat za fotografiju "Tiho more", drugu Ljiljana Vukmirović za fotografiju "Trećina", a treću Zvonimira Michieli Tomić za "S druge strane".

MIC - Vis, 2018
Mediterranean Islands Conference
September 19th - 22th 2018, The Island of Vis, Croatia

MIC - Vis, 2018 is held under the high patronage of the President of the Republic of Croatia and the town of Vis

ma. U razmatranju tih važnih tema sudionicima je sigurno pomoglo i upoznavanje s baštinom, gastronomijom i prirodnim ljepotama otoka Visa.

Konferencija je počela 19. rujna, kada je otvorena i izložba s najboljim radovima s natječaja za najbolju studentsku fotografiju na temu "Mediterran". Potom su se sljedećih dana na svaku od spomenutih tema održavale zasebne sesije na kojima su sudionici

izlagali svoje radove, primjere o konzervaciji baštine, prehrambenim navikama u Dalmaciji, ili pak o - kako se navelo - TBF-u kao lideru mediteranske pop kulture u Hrvatskoj, pa sve do cijelog niza tema vezanih uz zaštitu okoliša, gospodarenje otpadom na obali i otocima ili sudjelovanje stanovništva u planiranju (održivog) razvoja.

S obzirom na strukturu ekonomije na dalmatinskim,

pa i šire mediteranskim otocima, jasno je da je veliki broj predavanja i rasprava bio vezan uz turizam, bilo kroz razmatranje načina njegovog razvoja, ili pak različitih oblika turizma koji bi se mogao ili trebao razvijati na otocima. Kao što smo već spomenuli, na red je došao i novi hrvatski Zakon o otocima. Ne treba zaobiti ni cijeli niz predavanja održanih na panelu o umjetnosti i literaturi. **R.I.**

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET
Fakultetsko vijeće Prirodoslovno-matematičkog fakulteta na temelju članka 82. i 89. Statuta Fakulteta raspisuje

NATJEČAJ

za izbor

1. u suradničko zvanje i na radno mjesto poslijedoktoranda iz područja prirodnih znanosti, polje fizika, grana nuklearna fizika (teorijska), za rad na HRZZ projektu „Struktura i dinamika egzotičnih femto-sustava“ na određeno vrijeme u trajanju od šest mjeseci, u punom radnom vremenu u Zavodu za teorijsku fiziku pri Fizičkom odsjeku PMF-a - 1 izvršitelj.

Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta www.pmf.unizg.hr/natjecaji.

Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta natječaja dostavljaju se na adresu: Prirodoslovno-matematički fakultet, Služba Dekanata (kadrovski poslovi), Zagreb, Horvátovac 102a, u roku od 30 dana od dana objavljivanja natječaja u „Narodnim novinama“. Pristupnici će biti obaviješteni o rezultatu natječajnog postupka.

UMJETNIČKA AKADEMIJA SVEUČILIŠTA U SPLITU
objavljuje

NATJEČAJ

za izbor u zvanje i na radno mjesto (m/ž):

1. poslijedoktorand za rad na HRZZ projektu IP-2016-06-2061 „Glazbeni izvori Dalmacije u kontekstu srednjoeuropske i mediteranske glazbene kulture od 18. do 20. stoljeća“ (Musical sources of Dalmatia in the context of the Central-European and Mediterranean musical culture from the 18th to the 20th century), na određeno vrijeme od tri godine u nepunom radnom vremenu (50 posto punog radnog vremena).

Pristupnici natječaju pod 1., uz opće uvjete za zasnivanje radnog odnosa, trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03., 198/03., 105/04., 174/04., 46/07., 63/11., 94/13. i 139/13.).

Pristupnici uz prijavu na natječaj prilažu: životopis, preslik dokaza o državljanstvu, odgovarajuću diplomu (potvrdu o stečenom akademskom stupnju doktora znanosti), motivacijsko pismo te popis radova.

Pristupnici trebaju ispunjavati uvjet: znanstveni stupanj doktora znanosti iz područja humanističkih znanosti, polje znanosti o umjetnosti ili polje povijesti ili polje filologija ili iz područja društvenih znanosti, polje komunikacijske i informacijske znanosti.

Opis poslova:

– provođenje poslova sređivanja i obradbe zbirki muzikalija, korespondencije i ostale glazbene dokumentacije od 18. do 20. stoljeća u Dalmaciji

– po potrebi sudjelovanje u ostalim aktivnostima projekta prema dogovoru s voditeljicom projekta

Prednost imaju kandidati s prethodnim iskustvom u pripremi znanstvenih i stručnih publikacija.

Strani državljani trebaju dostaviti dokaz o znanju hrvatskog jezika (stupanj C2 prema Zajedničkom europskom referentnom okviru za jezike).

2. asistent u području humanističkih znanosti, polje znanost o umjetnosti (naslovno zvanje).

Pristupnici natječaju pod 2. moraju ispunjavati uvjete Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju.

Prijava na natječaj mora sadržavati životopis, presliku dokaza o državljanstvu, dokaz o završenom diplomskom studiju glazbene pedagogije i izvješće o stručnoj i nastavnoj aktivnosti.

Prijave se dostavljaju u roku od 30 dana od objave natječaja na adresu: Umjetnička akademija Sveučilišta u Splitu, Zagrebačka 3, 21000 Split.

INTERVJU: DR. MARIN SOPTA, VODITELJ CENTRA ZA ISTRAŽIVANJE HRVATSKOGA ISELJENIŠTVA

Dijaspora može izvuci Hrvatsku iz moralne i gospodarske krize

Hrvatskim iseljenicima dosta je jeftine retorike i praznih obećanja koja obično dolaze prije i za vrijeme izbornih kampanja, oni strpljivo čekaju konkretne poteze Vlade koja mora kod njih ponovo probuditi pozitivni naboj i shvatiti da iseljenici predstavljaju snažan potencijal koji se najbolje očituje u činjenici da su samo prošle godine u Hrvatsku poslali 2,2 milijarde eura

RAZGOVARAO IVAN PERKOV

Neposredan povod ovog razgovora nezahvalna je situacija u kojoj su se posljednjih mjeseci našli hrvatski iseljenici u Venezueli, koju trese velika socijalna i gospodarska kriza. O izostanku primjerene reakcije hrvatskih vlasti prema iseljenicima u Venezueli te o mnogim drugim pitanjima vezanima uz hrvatsko iseljništvo, razgovaramo s voditeljem Centra za istraživanje hrvatskog iseljništva dr. **Marinom Soptom** koji je iseljeničkim temama posvetio značajan dio svoje profesionalne karijere. Sopta je 26 godina proveo u Kanadi, a od povratka u Hrvatsku 1995. aktivan je u društvenom životu te često upozorava na probleme hrvatskih iseljenika i njihovih potomaka, zalažući se za strateško promišljanje odnosa Hrvatske i njezine velike dijaspore.

Možete li поблише opisati situacije u kojoj su se našli hrvatski iseljenici i njihovi potomci u Venezueli?

- U zadnjih dvadesetak godina u toj zemlji nastale su drastične političke promjene, a nova vlada svojom je nerazumno i pogrešnom politikom u veoma kratkom razdoblju od jedne bogate i dobro uređene zemlje stvorila kaos: na čelu s predsjednikom **Nicolasom Madurom** pridonijela je velikoj političkoj i ekonomskoj krizi kojoj se ne vidi kraj. Za ilustraciju stanja u toj državi dovoljno je reći kako prosječna mjesečna plaća iznosi dva dolara, što nije dovoljno niti da jedna obitelj priušti osnovne prehrambene proizvode poput kruha, mlijeka, šećera i brašna, a da i ne govorimo o mesu koje stoji dva dolara po kilogramu. U takvoj situaciji život je težak i nesiguran, grada-

ni su uplašeni za svoje živote i mnogi bježe glavom bez obzira.

Politika bez strategije

Kakva je bila reakcija Hrvatske na novonastale prilike hrvatskih iseljenika u Venezueli?

- Pored hvalevrijednih inicijativa našega *Ministarstva vanjskih i europskih poslova* kao i *Državnoga ureda za Hrvate izvan RH* da svojim donacijama Caritasu Venezueli pomognu Hrvatima u toj zemlji, mislim da i ova situacija pokazuje da se hitno mora osmisliti strategija povratka hrvatskih iseljenika i njihovih potomaka u Hrvatsku. Naime, ponavlja se stanje koje smo imali krajem dvadesetog stoljeća među Hrvatima Južnoafričke Republike. Tada, kao i sada u slučaju Venezuele, Hrvati su masovno iseljavali u druge zemlje zbog političko-ekonomskih razloga, ali u slučaju Južnoafričke Republike premlen se postotak Hrvata odlučio na povratak u Domovinu. Isto se događa danas s Hrvatima Venezuele, što potvrđuje moju tezu da Hrvatska još od izbora 2000. godine nema nikakvu strategiju povratka naših iseljenika u Domovinu. Što više, rekao bih da je naša državna politika antiiseljenička.

Zašto tako mislite?

- Pristup je nedovoljno kvalitetan. Opće je poznat veliki doprinos hrvatskih iseljenika u Domovinskom ratu, koji se očitovao u raznim oblicima - humanitarnoj pomoći, nabavki oružja na crnom tržištu, velikim novčanim prilozima ili aktivnim sudjelovanjem u policijskom i vojnim formacijama u borbi protiv agresora. Može se slobodno reći da je domovina iskoristila hrvatsko iseljništvo u borbi

Marin Sopta

DAMIR HUMSKI

za opstanak. No, postavlja se pitanje zašto je sve naglo stalo, zbog čega je most suradnje domovine i iseljništva srušen. Ja stalno, nažalost bez ikakvog uspjeha, kao papagaj upozoravam na potrebu da Vlada pokrene aktivniju suradnju s Hrvatima u svim državama gdje žive, jer je to od strateškog nacionalnog interesa.

Svjetski primjeri

Kako ostvariti napredak u tom odnosu prema iseljenicima?

- Napredak se može napraviti u svim segmentima društva. Smatram da je u interesu Hrvatske aktivno uključivanje iseljenika u njezin gospodarski, politički i kulturni život. Primjeri drugih država, poput Indije, Kine, Grčke, Izraela i Irske, mogu nam biti putokaz. Izrael je, primjerice, izdavanjem državnih obveznica iseljenicima od 1951. godine skupio više od 40 milijardi američkih dolara. Kada je Indija zapala u veliku ekonomsku krizu 90-ih godina prošlog stoljeća, novčani doprinosi i inve-

sticije iseljenika spasile su zemlju od krize i spriječile kolaps. Nakon što je međunarodna zajednica nametnula sankcije zbog toga što je Indija izvodila nuklearne testove, njezini iseljenici su 1998. godine prikupili 4,2 milijarde američkih dolara i na taj način pomogli svojoj domovini da ublaži posljedice sankcija. Zašto Hrvatska ne slijedi ove i slične primjere?! Zašto se ne ugledati na Irsku koja izvrsno suraduje sa svojim iseljenicima? Ta država je osnovala poseban financijski fond za dijasporu, koji iseljenicima povratnicima daje velike poticaje i kroz niske kreditne kamate za bilo kakve investicije.

Dojam je da se iseljenici osjećaju iznevjereno kada je u pitanju odnos države prema njima. Kako to komentirate?

- Hrvatskim iseljenicima je dosta jeftine retorike i praznih obećanja, koja obično dolaze prije i za vrijeme izborne kampanje. Loša iskustva relativno velikoga broja iseljenika u poslovanju u domovini,

prijevare koje su doživjele, negativno odjekuju u iseljništvo. U ovom trenutku oni strpljivo čekaju konkretne poteze Vlade, koja mora ponovo probuditi pozitivni naboj kod iseljenika i shvatiti da oni predstavljaju snažan potencijal koji se najbolje očituje u činjenici da su prošle godine u Hrvatsku poslali 2,2 milijarde eura i, prema podacima Hrvatske narodne banke, doprinijeli povećanju udjela u BDP-u s 3,8 posto u 2000. godini na 4,5 posto u 2018. Vlada bi trebala javno pozvati iseljenike da aktivno sudjeluju u razvojnoj strategiji zemlje, bilo da se radi o gospodarstvu, politici, kulturi... Izgubljeno povjerenje može se vratiti samo pozitivnim i strateškim djelovanjem.

Europske smjernice

Kako uključiti dijasporu u gospodarski, društveni, ali i demografski oporavak Hrvatske?

- U prvom redu, mi u Hrvatskoj moramo se radikalno mijenjati. Činjenica

je da već desetak godina u zemlji vlada gospodarska, a usudim se reći i još veća moralna kriza. Da bi prevladali te krize, Hrvatskoj je potrebna kako materijalna tako i duhovna obnova. Trebaju joj znanje, vještine, iskustvo, radna disciplina, otvorenost i veći osjećaj odgovornosti. Pod svaku cijenu treba iskorijeniti nepotizam i klijentelizam, koji koči napredak društva. Uključivanje iseljenika u razvojnu strategiju države može donijeti velike pomake u tom smislu. Naime, u hrvatskim zajednicama širom svijeta došlo je do generacijskih promjena i mladi imaju drukčiji pristup i osjećaje prema Hrvatskoj u odnosu na njihove roditelje. Oni traže snažan motiv i osobni interes koji će ih potaknuti da dođu u Hrvatsku. Uopće nema dvojbe da bi oni svojim znanjem, iskustvom i radnom etikom doprinijeli razvoju suvremene Hrvatske.

Može li jedinstvo domovinske i iseljene Hrvatske pokazano u nekim važnim situacijama, pa i u razdoblju Svjetskog nogometnog prvenstva, biti putokaz za neke nove odnose?

- Apsolutno! Pozitivni primjer naše nogometne reprezentacije stalno ističem.

Što europska regulativa govori o pitanju odnosa država članica EU-a prema iseljništvo i slijedi li Hrvatska te preporuke?

- Rezolucija 2043 s naslovom "Democratic participation for migrant diasporas", koju je Europsko vijeće usvojilo 2015. godine, donosi gotovo sve točke rezolucije Prvog hrvatskog iseljeničkog kongresa održanog 2014. godine u Zagrebu. Rezolucija članicama Europske unije, između ostaloga, savjetuje: uspostavu specijalnog ministarstva za iseljništvo; uvođenje elektroničkog glasanja za pripadnike dijaspore; zapošljavanje stručnjaka educiranih o iseljeničkoj problematici u diplomatskim predstavništvima; uključivanje pripadnika druge generacije iseljenika u razvojnu strategiju domovine; uključivanje pripadnika druge generacije iseljenika u sve političke stranke te poticanje organizacija koje u iseljništvo propagiraju očuvanje kulture i jezika svoje domovine.

KLUB SVEUČILIŠTA U SPLITU PIŠE POVIJEST HRVATSKOG SVEUČILIŠNOG SPORTA

AFC Universitas kreće u prvoligašku sezonu

Imenjak našeg lista uskoro počinje dosad nezamisliv poduhvat: prvi put će jedan sveučilišni klub nastupati u prvoj malonogometnoj ligi!

PIŠE **DRAŽEN MALEŠ**

Relativno nova zvijezda na hrvatskoj futsal sceni, imenjak našeg lista Akademski futsal klub Universitas, poznatiji pod akronimom AFCU, priprema se za svoj premijerni nastup u najvišem nacionalnom rangu – Prvoj hrvatskoj malonogometnoj ligi. Amaterski klub Sveučilišta u Splitu, koji okuplja splitske studente i alumnije, tako će u sezoni 2018./2019. biti u društvu klupske elite te igrati s velikanima, poput aktualnog prvaka *Novog Vremena*, *Futsal Dinama*, *MNK Uspinjače*, *MNK Alumnus*, *FC Split* i drugih. Momčad koja je u prošloj sezoni osvojila 2. HMNL, kao i srca dijela futsal javnosti – po riječima iz njihova stožera – temeljito se pripremila za ono što ih čeka u Ligi, stoga nam svima ostaje za vidjeti mogu li splitski sveučilištarci parirati iskusnim prvoligašima u nadolazećoj sezoni.

– Ulaskom u prvu ligu bilo je potrebno podići funkcioniranje kluba na višu razinu u svim segmentima. Prioritet je pritom, naravno, bio rad prve momčadi te pronalaženje adekvatnih termina za treniranje, što je preduvjet za iskazivanje punog potencijala momčadi i ostvarivanje željenog rezultata u ligi. Kako bi se osigurala dugoročna održivost ovog projekta, bilo je potrebno raditi na osiguravanju njegove igracke budućnosti, zbog čega je uspostav-

ljena futsal akademija *AFCU Dica* za sve uzraste, a poduzete su i aktivnosti u marketinškom smjeru kroz pokretanje web stranice www.afcuniversitas.com te komunikacijsko širenje AFCU brenda. Uz sve navedeno, uprava intenzivno pregovara s potencijalnim sponzorima te se nada i raduje budućoj podršci Sveučilišta u Splitu, poručio je predsjednik AFC Universitas **Hrvoje Budimir**.

Pripreme su ipak najintenzivnije na terenu, a igrači su već krajem kolovoza počeli s redovitim kondicijskim i futsal treninzima, dok su njihovi redovi ojačani za bivšeg mladog reprezentativca **Juru Trivkovića** te dugogodišnjeg A reprezentativca **Ma-**

rina Stojkića. U prva tri kola pred splitskim studentima su tri teške utakmice – gostovanja kod *MNK Uspinjače* i *MNK Osijek* te gradski derbi s *FC Split*, a kakve su ambicije i atmosfera u svlačionici – pitali smo trenera kluba **Marina Mandića**.

– Svi smo vrlo motivirani za početak premijerne prvoligaške sezone – okupljena je jedna ambiciozna skupina željna treniranja i pobjeđivanja. Primarni cilj nam je da klub ove sezone naraste u svim segmentima, a igrački prioritet je da iz treninga u trening budemo što bolji – kako individualno, tako i kolektivno te da svaki tjedan pružamo sve bolje i bolje partije u Ligi. Hoće li sve to biti dovoljno za play-

off ili ostanak, vidjet ćemo, no, svakako možemo obećati poštovnost, htijenje i nepresušnu volju koja će nas krasiti, ja se nadam, kroz cijelu sezonu – rekao je Mandić.

Split je tako u malonogometnoj sezoni 2018./2019., bogatiji za još jednog prvoligaša, a tribine Male dvorane Gripe će sigurno u nadolazećim kolima privući i studente, koji sada prvi put u elitnom razredu hrvatskog futsala imaju priliku podržavati svoj sveučilišni klub. U novu avanturu *AFCU* ulazi vođen svojim geslom *Samo viruj* – a hoće li ta formula koja ih je dovela do vrha druge lige, biti dovoljna i u prvoj – pratit ćemo na futsal parketima od početka listopada.